

PLA ESTRATÈGIC DE L'ESPORT DE SANT CUGAT DEL VALLÈS 2017-2026

VOLUM 1 – ANÀLISI I DIAGNOSI

MAIG 2017

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ.....	5
2. LA CIUTAT DE SANT CUGAT DEL VALLÈS	6
3. L'ORGANITZACIÓ DE L'ESPORT	13
3.1. L'esport municipal.....	14
3.2. Recursos econòmics	17
3.3. Els Agents esportius.....	22
4. LA VESSANT EDUCATIVA DE L'ESPORT.....	26
4.1. La pràctica esportiva en edat escolar.....	27
4.2. El model esportiu en edat escolar.....	29
4.3. El treball dels valors en l'esport en edat escolar	33
4.4. L'abandonament de la pràctica i el nou paradigma esportiu.....	34
5. EL PAPER DE LES ENTITATS ESPORTIVES I L'ESPORT DE COMPETICIÓ	39
5.1. Les entitats esportives del municipi	40
5.1. Transformació i nivell de professionalització de les entitats esportives	45
6. L'ESPORT DE SALUT I LLEURE	51
6.1. La pràctica esportiva de salut i lleure.....	52
6.2. Oferta esportiva existent.....	53
6.3. Pràctica esportiva en el medi urbà i natural.....	58
6.4. Els esdeveniments esportius a la ciutat.....	61
7. EL PAPER SOCIAL I INCLUSIU DE L'ESPORT	66
7.1. Pràctica esportiva en col·lectius amb diversitat funcional.....	68
7.2. Pràctica esportiva en col·lectius amb risc d'exclusió social	72
7.3. Pràctica esportiva per a gent gran	73
8. INSTAL·LACIONS ESPORTIVES I TERRITORI.....	77
8.1. Instal·lacions i espais esportius.....	78
8.2. Característiques de gestió i d'utilització.....	85
8.3. Espais urbans i naturals	87
8.4. Inversions i identificació necessitats	92
9. L'ESPORT COM A MOTOR ECONÒMIC	95
9.1. El CAR de Sant Cugat	97
9.2. Potencialitat del teixit universitari i empresarial	98
9.3. Destinació Turisme Esportiu (DTE).....	99
9.4. Altres projectes esportius	101
10. TENDÈNCIES EMERGENTS I LA SITUACIÓ ACTUAL DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT	103
11. DIAGNOSI I CONCRECIÓ DE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES EN EL SISTEMA ESPORTIU	110

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1. Centres de la Xarxa de Centres Culturals Polivalents	16
Taula 2. Distribució del cost total del Servei d'Esports	20
Taula 3. Indicadors bàsics de gestió del Servei d'Esports	22
Taula 4. Participants per centres educatius de les activitats continuades.....	29
Taula 5. Participants per activitats esportives continuades de l'OMET	30
Taula 6. Punts forts i reptes del model d'esport en edat escolar	31
Taula 7. Relació de les entitats esportives del municipi	40
Taula 8. Legislació i normatives que afecten al sector associatiu	48
Taula 9. Diferències entre l'oferta de l'OMET i la XCCP	55
Taula 10. Centres esportiu privats Sant Cugat del Vallès.....	57
Taula 11. Principals esdeveniments esportius puntuals a Sant Cugat del Vallès	61
Taula 12. Principis i objectius de l'activitat física com a eina d'inclusió social:.....	67
Taula 13. Principals programes per a col·lectius amb diversitat funcional:	70
Taula 14. Activitats municipals per a gent gran:.....	74
Taula 15. Relació d'equipaments i espais esportius del municipi	78
Taula 16. Comparativa nº d'espais esportius a Sant Cugat del Vallès	84
Taula 17. Espais urbans amb equipament esportiu de Sant Cugat del Vallès.....	88
Taula 18. Criteris a complir per a ser DTE	100
Taula 19. Resum de les línies estratègiques proposades.....	118

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1. Emplaçament de Sant Cugat del Vallès.....	7
Figura 2. Creixement de la població de Sant Cugat del Vallès	8
Figura 3. Distribució de la població segons gènere i edat.....	8
Figura 4. Piràmide d'edats de la població	9
Figura 5. Distribució de la població de Sant Cugat del Vallès per districtes.....	10
Figura 6. Organigrama Servei d'Esports	15
Figura 7. Evolució del pressupost d'Esports 2012-2015	18
Figura 8. Distribució de costos per serveis municipals	18
Figura 9. Comparativa del % de despesa corrent en esports (incloses les concessions)	19
Figura 10. Distribució del pressupost municipal.....	19
Figura 11. Distribució de les despeses per equipaments esportius.....	20
Figura 12. Despesa corrent (incl. concessions) per habitant en municipis de +60.000 hab.	21
Figura 13. Mapa dels agents del sistema esportiu del municipi.....	23
Figura 14. Distribució matrícula infantil i primària SCV curs 2015-2016	27
Figura 15. Distribució matrícula ESO SCV curs 2015-2016.....	27
Figura 16. Distribució matrícula estudis post-obligatoris SCV curs 2015-2016.....	27
Figura 17. Índex de pràctica escolar Catalunya, Barcelona i Sant Cugat del Vallès.....	28
Figura 18. Distribució esportistes escolars menors de 12 anys.....	32

Figura 19. Participació en competicions i partits de la població escolar	35
Figura 20. Distribució dels participants en entitats esportives per sexe	42
Figura 21. Distribució dels participants grups d'edat i sexe	42
Figura 22. Distribució de la massa social de les entitats	44
Figura 23. Distribució de la massa social practicant	45
Figura 24. Volum de personal laboral i personal voluntari	46
Figura 25. Formació personal entitats esportives	47
Figura 26. Percentatge de pràctica esportiva interioritzada a Sant Cugat del Vallès	52
Figura 27. Percentatge de pràctica esportiva interioritzada a Sant Cugat del Vallès	52
Figura 28. Oferta de salut i lleure de Sant Cugat del Vallès	54
Figura 29. Places ofertes d'esport de salut i lleure segons agents esportius.....	55
Figura 30. Circuits per córrer registrats amb l'aplicació Strava a Sant Cugat.....	59
Figura 31. Circuits en bicicleta registrats amb l'aplicació Strava a Sant Cugat.....	60
Figura 32. Tipologia d'esdeveniments esportius	61
Figura 33. Els pilars de la inclusió social.....	68
Figura 34. Barreres i motivacions envers la pràctica esportiva	69
Figura 35. Mapa itineraris circuits Inclusius	72
Figura 36. Evolució % de pràctica d'activitat física de la població major de 65 anys	73
Figura 37. Distribució espais de Xarxa Bàsica	81
Figura 38. Distribució espais de la Xarxa Complementària	81
Figura 39. Titularitat dels espais esportius de la ciutat.....	82
Figura 40. Metres quadrats d'espais esportiu municipal.....	83
Figura 41. Distribució territorial instal·lacions esportives de la ciutat.....	83
Figura 42. Temps d'ús equipaments municipals per setmana	86
Figura 43. Equipament per fer esport a l'aire lliure Sant Cugat del Vallès.....	88
Figura 44. Circuit de cros Volpelleres.....	89
Figura 45. Carril bici Sant Cugat del Vallès	91
Figura 46. L'esport com a motor econòmic a Sant Cugat	97
Figura 47. Tendències emergents de l'activitat físico esportiva en l'actualitat	105
Figura 48. Reflexions sobre la transformació de l'esport.....	106
Figura 49. Els processos del canvi del fenomen esportiu.....	107
Figura 50. Tendències emergents d'activitat físico esportiva que es produeixen a la ciutat....	108

1. INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès atenent als canvis constants de la societat, el ric i plural sistema esportiu del que gaudeix i amb la finalitat d'adaptar-se al nou context de la seva ciutat ha impulsat la realització del **Pla Estratègic de l'Esport de Sant Cugat del Vallès**. Aquest estudi té com a finalitat conèixer la situació actual del sistema esportiu municipal, preveure'n les problemàtiques existents i proposar-ne millores. Sobretot però, té l'objecte de reflexionar sobre el paper de l'esport en el futur de la ciutat i definir el camí a seguir per arribar-hi.

El present document s'estructura en dues parts diferenciades. :

- **Volum 1.** Anàlisi i diagnosi del sistema esportiu local el qual es posa èmfasi en l'estudi del mateix i la seva transversalitat a la ciutat. Aquest anàlisi, està format per diferents capítols que analitzen l'esport en cada un dels seus àmbits d'actuació.
- **Volum 2.** El segon volum defineix el paper de l'esport de futur en el municipi amb la concreció de 4 principis guia. A partir d'aquest punt es concreten els objectius estratègics i específics a assolir així com els principals projectes a implementar en el període 2017-2026.

Aquest procés ha estat el resultat del treball participatiu en el que tant el Servei d'Esports, les entitats esportives del municipi com altres agents han col·laborat activament en l'aportació d'informació, valoració del sistema esportiu local actual i la concreció dels projectes proposats posteriorment.

Per a la realització d'aquest Pla Estratègic de l'Esport, l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès ha contractat l'empresa **Itik, Consultoria de l'Esport i el Lleure SL** la qual ha liderat el desenvolupament del projecte.

2. LA CIUTAT DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

Sant Cugat del Vallès és un municipi de la comarca del Vallès Occidental situat a la part central de Catalunya, estès als vessants nord-occidentals de la serra de Collserola fins a l'inici de la depressió Prelitoral. La seva comarca fa frontera amb la capital catalana, la ciutat de Barcelona. S'ha de destacar la barrera natural establerta per Collserola a tota la zona del Baix Llobregat i el Barcelonès que, a la vegada, és un espai de gran importància pel municipi i la pràctica d'activitat física i esport.

Figura 1. Emplaçament de Sant Cugat del Vallès

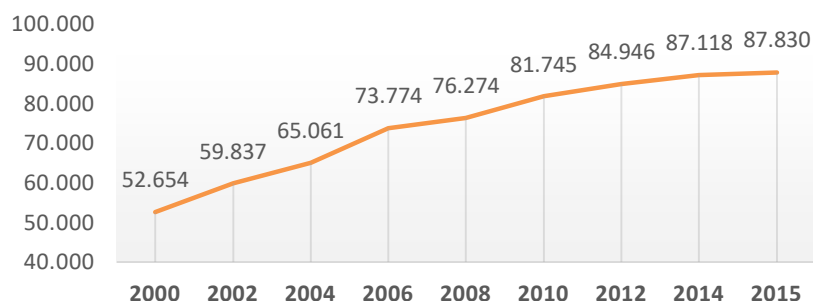

Font: Google, 2016.

La ciutat gaudeix d'una superfície de 48,24 km² i un perímetre de 45,1 km tenint diferents nuclis de població al llarg d'aquest territori. La localitat es troba en un punt predilecte de comunicació viària ja que ocupa una posició central respecte les vies que formen l'eix mediterrani, l'eix del Besòs i l'eix del Llobregat. També disposa d'una bona connexió de ferrocarril amb Barcelona i la resta de municipis de la comarca. La seva situació propera a Barcelona però a la mateixa vegada amb una configuració de població tranquil·la, ha estat un important atractiu per la instal·lació de parelles joves amb fills en els darrers anys d'un perfil socioeconòmic mig-alt. Així doncs, les característiques de la ciutat de Sant Cugat donen peu a que moltes famílies l'escullin com el lloc on crear el seu projecte de família.

Aquest fet, entre d'altres ha provocat que la ciutat de Sant Cugat del Vallès hagi tingut un creixement del 66,8% de la població en els darrers 15 anys, suposant un important repte per a l'ajuntament a l'hora de poder garantir els serveis a prestar a la ciutadania. Aquest creixement ha vingut derivat de la immigració interna de la província de Barcelona així com, en menor mesura, per la immigració internacional amb nacionalitats molt diverses. El fet que la major part de nous arribats siguin més aviat joves ha propiciat també un creixement natural de la població amb més naixements que defuncions. Les dades facilitades per l'àmbit de gestió i qualitat urbana de l'ajuntament el sostre de població de la ciutat està situat al voltant dels 110.000 habitants, xifra prevista si s'executen les àrees de desenvolupament urbanístic pendents, com és el cas de Can Mates.

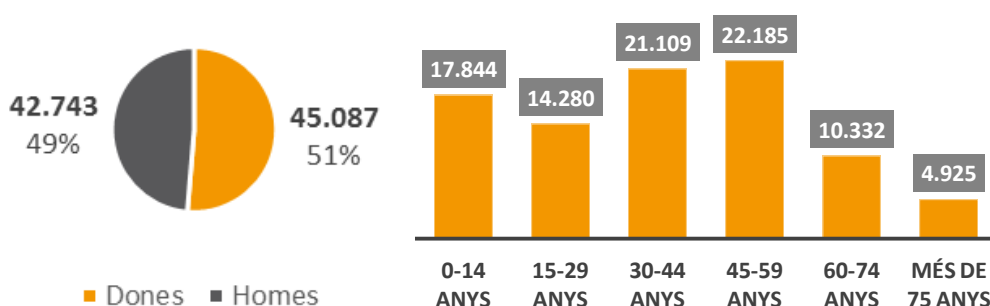
Figura 2. Creixement de la població de Sant Cugat del Vallès

Font: Elaboració pròpia a través d'IDESCAT, 2015.

Segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), la població de Sant Cugat del Vallès a l'any 2015 es situava en 87.830 persones, experimentant una creixuda d'un 66,8% respecte l'any 2000, i amb un total de 42.743 homes i 45.087 dones; amb predomini del sexe femení. A banda d'això, la seva població es caracteritza per ser una de les poblacions més joves de Catalunya amb més d'un 69% de població censada per sota dels 50 anys. Aquesta afirmació es veu reforçada per dades de l'IDESCAT de l'any 2010 on a Sant Cugat l'índex d'infància (població de 0 a 14 anys per cada 100 habitants) és superior tant a la dels municipis de l'entorn com als comarcals i del conjunt de Catalunya. I és també on l'índex de vellesa -població de 65 anys o més per cada 100 habitants- i l'índex d'envelliment -% de població de 65 anys o més respecte a la de 0 a 14 anys- són inferiors en tots tres nivells també.

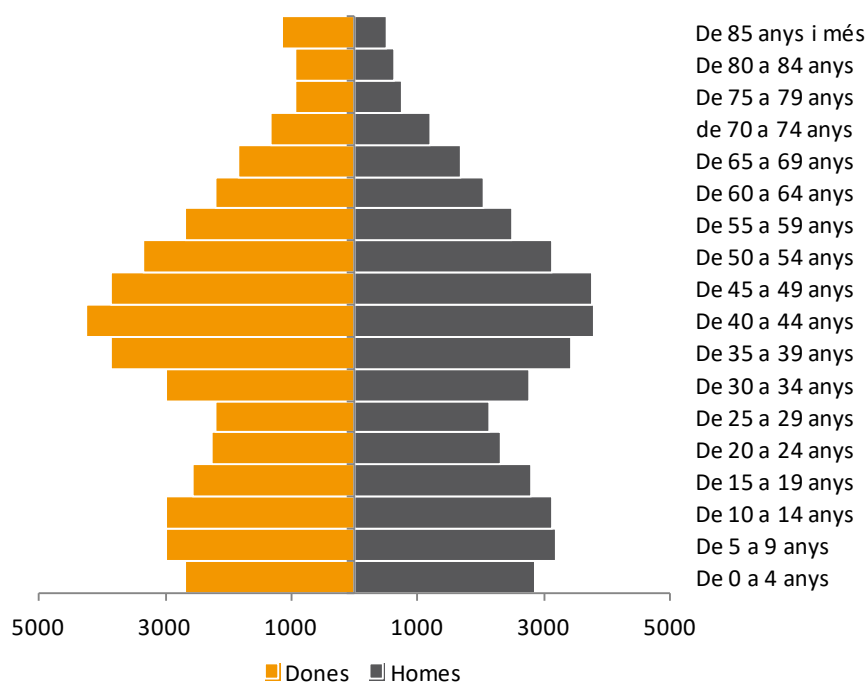
Figura 3. Distribució de la població segons gènere i edat

Font: Elaboració pròpia a través d'IDESCAT, 2015.

És interessant observar amb més profunditat la piràmide demogràfica de la població per a preveure com evolucionarà aquesta en els propers anys.

Figura 4. Piràmide d'edats de la població

Font: Elaboració pròpia a través d'IDESCAT, 2015.

S'observa com els grups més nombrosos són els situats entre els 35 a 49 anys. Les persones practicants esportius dins d'aquest grup d'edat realitzen activitat física i esport sobretot amb una finalitat d'esport-salut, tant en instal·lacions esportives com a l'aire lliure. Els practicants esportius d'aquesta edat tenen la pràctica esportiva interioritzada en el seu estil de vida, pel que en el futur continuaran realitzant activitat física tot i poder-ne fer alguns canvis en el tipus, freqüència o intensitat de la mateixa. Aquesta fet s'ha de tenir en compte per previsió dels programes esportius de futur amb una perspectiva d'envelliment actiu i saludable.

Coincideix que aquest grup d'edat representa els pares i mares dels infants de 5 a 15 anys sent també aquests un volum important del total de població i els quals són els principals usuaris dels espais esportius convencionals tant escolars com municipals.

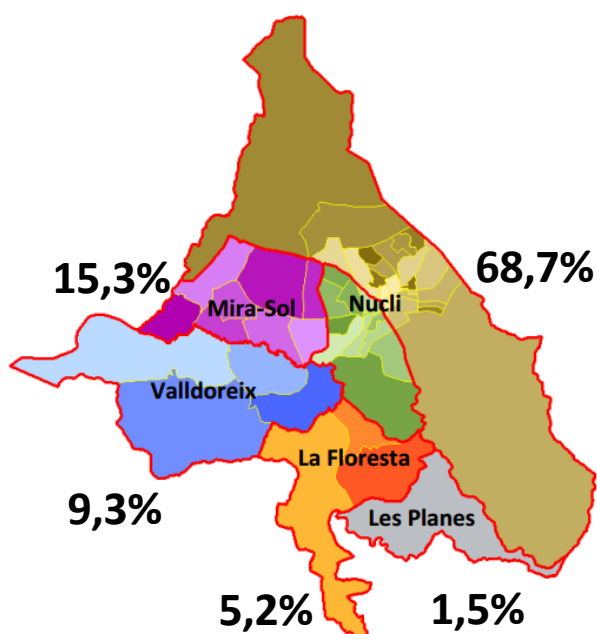
D'altra banda, els habitants de 20 a 29 anys són els grups d'edat menys nombrosos. És important tenir-ho en compte ja que properament aquests es trobaran en el període de crear una família i la base de la piràmide serà inferior a l'actual d'acord al creixement natural de la població, tal i com es comença a identificar en el grup de 0 a 4 anys. Per tant, és important tenir present l'estructura per edats de la població tant en la planificació dels equipaments esportius com dels serveis esportius a oferir.

Finalment, dintre d'aquest context demogràfic també cal destacar l'existència de col·lectius de població amb perfils socioeconòmics diversos. La major part de la població té un perfil

econòmic mig, mig-alt i alt amb una renda familiar disponible bruta de 20,5 milers d'euros situant-se per sobre de la mitjana de Catalunya que es troba en els 16,2. Aquest perfil de població, amb estudis superiors, té uns hàbits esportius adquirits derivant així en un important grau d'exigència en el servei. Hi ha però col·lectius amb majors dificultats de poder accedir a la pràctica esportiva també. Des de l'Ajuntament de Sant Cugat s'impulsen programes i polítiques per tal d'assegurar la igualtat d'oportunitats dintre els diferents grups socials i col·lectius del municipi mitjançant beques i suport tècnic als agents esportius.

Pel que fa a la configuració urbanística del municipi, aquest es troba distribuït en els següents districtes: La Floresta, Mira-sol, Les Planes, el Nucli i l'Entitat Municipal Descentralitzada de Valldoreix. La distribució de la població entre aquests s'ha mantingut força estable al llarg dels darrers anys on, segons dades de l'any 2010, quedava definida de la següent manera:

Figura 5. Distribució de la població de Sant Cugat del Vallès per districtes

Font: Elaboració pròpia a través de dades facilitades per l'ajuntament, 2010.

El nucli antic de la ciutat aglutina la major part del comerç i de les activitats urbanes que donen servei a tots els habitants del municipi. Tot i així, els districtes disposen de diferents equipaments municipals, de la mateixa manera que les diferents associacions de veïns vetllen per tal de tenir el major volum de serveis possibles de proximitat degut a la distància existent d'alguns nuclis amb el centre de Sant Cugat. Aquesta configuració urbanística pot esdevenir un element negatiu al propiciar que tothom vulgui tenir al seu barri tot tipus d'instal·lacions d'ús propi. Per tal de minimitzar aquestes distàncies existeix una línia d'autobusos urbans completa entre els diferents barris i districtes de la ciutat.

El municipi compta amb un teixit associatiu molt ric en tots els àmbits: esportiu, cultural, comercial i empresarial, juvenil, etc. Aquest fet fa que la dinàmica de la ciutadania sigui molt activa amb una gran varietat d'activitats continuades així com activitats i actes puntuals al llarg de l'any en diferents barris del municipi.

CIUTAT DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

Dades d'entorn:

- Elevat creixement de la població en pocs anys arribant al sostre de població. Previsió d'un creixement més moderat i natural.
- S'ha identificat una tendència de creixement continu de la demanda de pràctica d'activitat física i esport en tots els col·lectius de població en els darrers anys.
- La previsió de l'evolució de la piràmide d'edats pot derivar a un increment de practicants i de tipus de pràctica en edat de 15 a 29 anys i majors de 60 anys a mig-llarg termini.
- Necessitat de respondre a les necessitats i demandes de forma equilibrada entre homes i dones.
- Població amb un elevat índex de pràctica física esportiva i hàbits de vida saludables.
- Existència de diferents perfils de població amb diferent nivell d'accessibilitat a la pràctica esportiva.
- Distribució de la població en un territori ampli amb demandes d'equipaments i serveis de proximitat.
- Ciutadania dinàmica i activa amb un ric i variat teixit associatiu amb diferents actes i activitats durant tot l'any.

3. L'ORGANITZACIÓ DE L'ESPORT

L'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès treballa sota el compromís de gestionar els recursos municipals amb l'objectiu d'oferir serveis a la ciutadania adaptats a les seves necessitats i expectatives de manera eficient i eficaç. Amb l'objectiu de ser una organització funcional, el sistema de funcionament de l'ajuntament es basa en un model de gestió reconegut de manera internacional destinat a convertir-se en un **model d'excel·lència**. Aquest Sistema Integral de Gestió està format per:

- la norma ISO 9001:2008 en la vessant de qualitat
- les normes ISO 14001:2004 i EMAS 761/2001 en la vessant ambiental
- la norma OHSAS 18001:2007 en la vessant de prevenció de riscos laborals i de seguretat en el treball.

Es tracta doncs d'un sistema de gestió amb unes normes que s'implanten en el funcionament i gestió de l'ajuntament i en els diferents serveis municipals.

L'activitat física i l'esport a Sant Cugat del Vallès és part i pilar fonamental de la ciutat i no podia quedar al marge d'aquest Sistema. El fenomen esportiu conviu amb tota la ciutadania i amb la resta d'activitats que es desenvolupen al municipi i el Servei d'Esports de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès és el responsable de la gestió de les competències municipals en matèria esportiva i el que, per tant, desenvolupa les seves tasques sota la normativa del Sistema Integral de Gestió esmentat. Les seves polítiques i actuacions defineixen en gran mesura el sistema esportiu del municipi, el qual compta amb un ampli volum d'agents esportius que el complementen.

En el present punt es detallen les característiques i funcionament del Servei d'Esports així com els recursos econòmics municipals dedicats a l'activitat física i l'esport. Seguidament s'identifiquen la resta d'agents esportius del sistema esportiu de la ciutat.

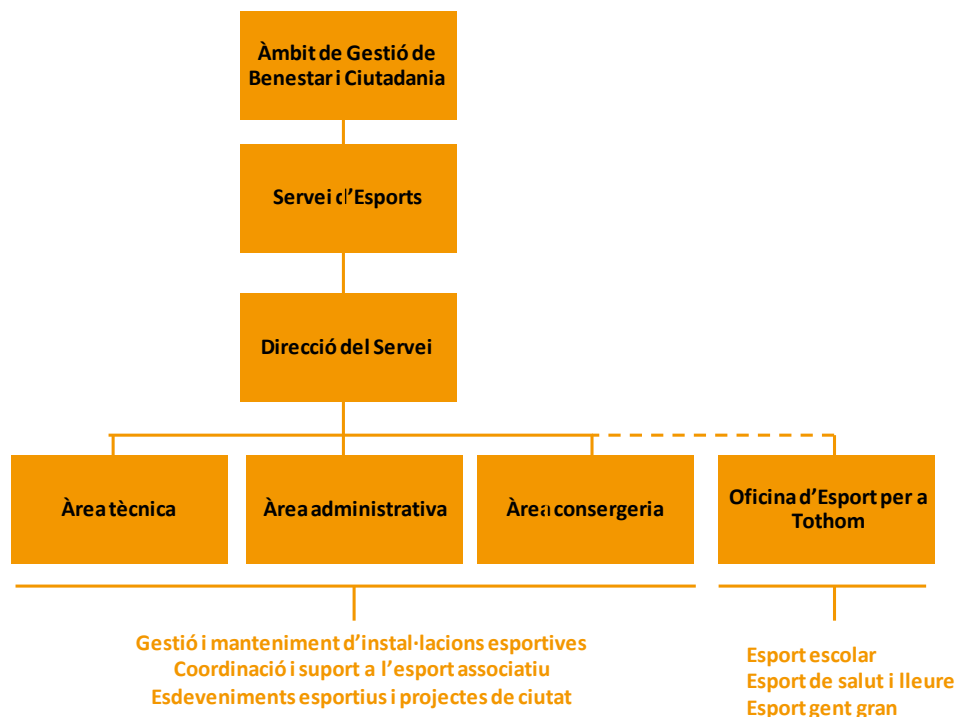
3.1. L'esport municipal

El Servei d'Esports forma part l'Àmbit de **Gestió de Polítiques Socials, Habitatge i esports** i dins l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès. Aquest treballa per poder oferir a la ciutadania unes instal·lacions i activitats esportives adaptades a tots els segments de població com també vetllar per la qualitat d'aquestes, fent créixer i promocionant l'esport a la ciutat a tots els nivells. Tal i com explica la **Carta de Serveis d'Esports** de l'ajuntament:

'El Servei d'Esports posa a l'abast de la ciutadania de Sant Cugat del Vallès l'ús de les instal·lacions esportives municipals per a la pràctica esportiva. Ofereix serveis esportius orientats a la formació d'infants i joves, i a la millora de la condició física orientada a la salut, l'esbarjo i la recreació per a persones adultes i gent gran. En aquest sentit, proporciona informació sobre les activitats esportives que promou i participa i/o col·labora en l'organització de grans esdeveniments i actes esportius'.

L'actual l'estructura municipal esportiva respon al següent organigrama:

Figura 6. Organigrama Servei d'Esports

Font: Elaboració pròpia a través de dades facilitades per l'ajuntament, 2016.

El Servei d'Esports compta amb personal tècnic, personal administratiu així com personal de consergeria. Es considera interessant destacar que la dotació de recursos humans municipals en l'àmbit esportiu s'ha mantingut en els darrers anys tot i el gran creixement de la població del municipi i de les seves entitats. Les principals responsabilitats del Servei d'Esports són:

- Vetllar per oferir a tota la ciutadania l'accés a la pràctica esportiva.
- Garantir una bona gestió i manteniment de les instal·lacions esportives municipals ja siguin gestionades de manera directa o a través d'externs.
- Donar suport i coordinar l'esport associatiu del municipi.
- Organitzar i donar suport en els esdeveniments esportius i projectes de ciutat treballant de forma transversal amb altres departaments de l'ens municipal.

El Servei d'Esports també realitza el seguiment i supervisió del complex esportiu municipal Eurofitness. Aquesta instal·lació esportiva es troba gestionada mitjan mitjançant una concessió administrativa i realitza una oferta d'esport de salut i lleure a tots els col·lectius de població.

Per a l'execució de l'oferta esportiva municipal, el Servei d'Esports compta **amb l'Oficina Municipal d'Esport per a Tothom** (endavant **OMET**), la qual organitza i coordina tota l'oferta

esportiva dirigida directament al ciutadà, mentre que el Servei d'Esports es centra en la gestió integral d'equipaments esportius, l'esport associatiu i els projectes de ciutat.

Des dels seus inicis, l'OMET es gestiona mitjançant una prestació de serveis per tal de garantir un funcionament del servei àgil i flexible d'acord a les característiques i demandes pròpies del sector esportiu. L'OMET segueix les directrius establertes pels responsables del Servei d'Esports treballant de forma conjunta amb aquest.

Els principals programes d'aquesta oficina es dirigeixen a la població en edat escolar, a adults i a gent gran així com també s'organitzen diverses activitats esportives puntuals. Aquesta organització és un eix bàsic i essencial per a l'**esport escolar** de Sant Cugat del Vallès tal i com es veurà més endavant.

L'estructura de l'OMET està dividida en 3 grans apartats corresponents amb els programes municipals que es gestionen:

- **Coordinació esport escolar:** Consell Esportiu i les Federacions.
- **Coordinació joves, adults i gent gran:** centres d'ensenyament i coordinadors esportius.
- **Coordinació activitats puntuals:** entitats esportives i coordinacions escoles.

A part d'aquests 3 grans blocs d'activitats s'ha de tenir en compte el desenvolupament de les tasques administratives d'inscripció, informació i assessorament als diferents usuaris d'aquest servei municipal.

L'OMET no és l'únic organisme que ofereix activitats esportives a la ciutat de titularitat municipal sinó que hi ha altres àrees de l'ajuntament com és el cas dels Serveis de Cultura, el de Joventut o el de Polítiques Socials que també desenvolupen activitats i programes d'activitat física i esport.

L'oferta d'activitats físico-esportives realitzada a través de la **Xarxa de Centres Culturals Polivalents (XCCP)** dins l'àmbit de cultura és amplia i rellevant pel que es considera interessant tenir-la present en l'anàlisi de l'oferta municipal. La XCCP està composta pels següents centres on es desenvolupen diferents programes d'activitats que es mostraran més endavant.

Taula 1. Centres de la Xarxa de Centres Culturals Polivalents

XCCP
Activitats esportives
Casa Cultura
Casal Torreblanca
Casal Mirasol
Casino la Floresta
Casal les Planes

Font: dades facilitades per l'ajuntament, 2016.

D'aquesta manera doncs, des de l'ajuntament es generen dues línies d'oferta d'activitat física i esport cap a la població, una des de l'OMET i l'altre a través de la Xarxa de Centres Culturals Polivalents en els seus respectius espais. Es tracta d'una oferta d'activitats molt similar pel que fa a l'activitat física per a adults, joves i gent gran. Les dues organitzacions intenten realitzar una oferta de proximitat als barris, mitjançant les diferents instal·lacions esportives i escolars per part de l'OMET i les sales polivalents dels casals per part de cultura. Aquesta oferta però no es treballa de forma coordinada entre els dos departaments.

Finalment, l'any 2000 es va constituir el **Consell Sectorial d'Esports** del municipi. Aquest és un òrgan de participació sectorial amb funcions de caràcter consultiu, informatiu i participatiu sobre la política esportiva municipal. Aquest està format per un ampli nombre de representats de diferents agents del sistema esportiu:

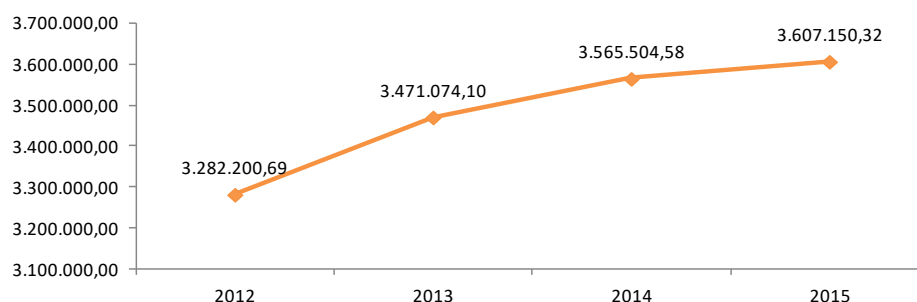
- Clubs i associacions esportives
- Centres educatius
- Empreses de gestió d'instal·lacions d'equipaments municipals
- Empreses de serveis esportius
- Persones rellevants en l'àmbit esportiu

La diversa participació dels agents esportius garanteix una concepció àmplia de l'esport per tal de tenir en compte els diferents vessants del mateix: esport formatiu, associatiu, de lleure, federat, etc.

3.2. Recursos econòmics

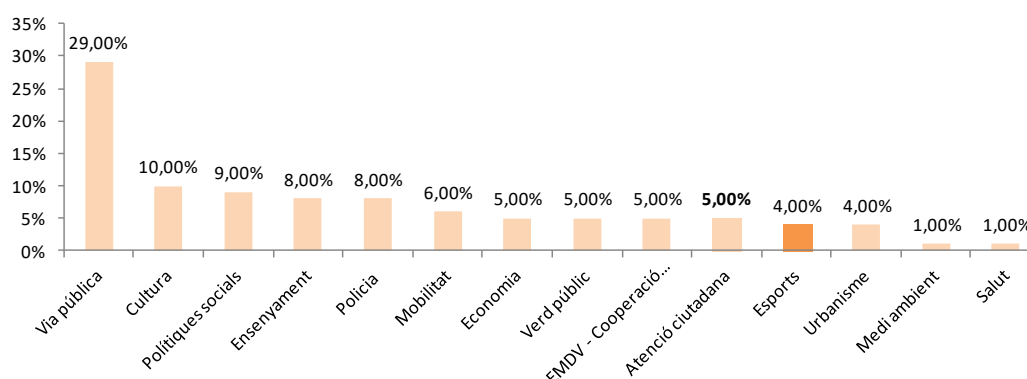
A continuació, es presenta un anàlisi envers els costos dels diferents serveis del municipi mitjançant les dades extretes de l'**Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015** realitzat per l'ajuntament el desembre de 2016. Aquest mostra una fotografia dels costos de manera global de tots els serveis així com permet veure dades més concretes d'Esports per veure quin és el seu paper i la posició que ocupa la seva activitat en matèria econòmica. Juntament amb aquestes dades també es presenten indicadors dels Cercles de Comparació Intermunicipal d'Esports de Sant Cugat comparat amb altres municipis del mateix volum de població.

El **pressupost corrent d'Esports l'any 2015 va ser de 3.607.150 €**, sent superior al de l'any 2014 amb 3.565.505€ i amb una tendència creixent en els darrers 4 exercicis econòmics. S'ha de tenir en compte que aquestes dades inclouen les despeses corrents directes sense tenir present els equipaments esportius municipals gestionats mitjançant una concessió administrativa.

Figura 7. Evolució del pressupost d'Esports 2012-2015

Font: Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015. Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

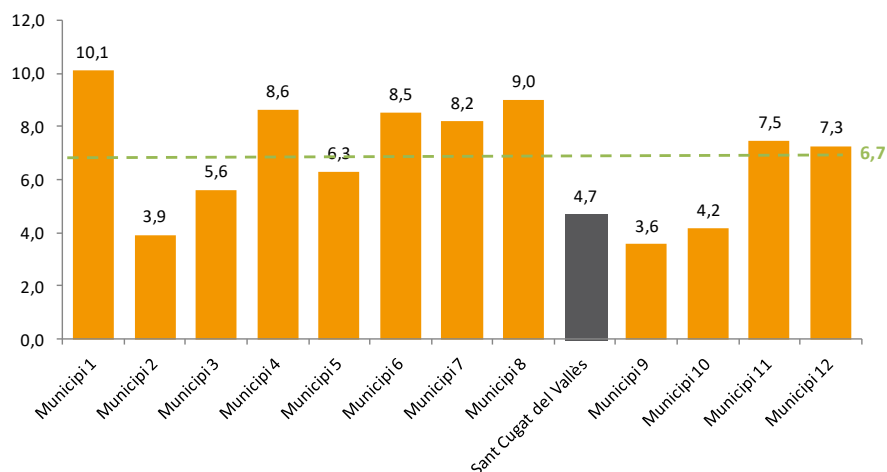
En comparativa a la resta de serveis municipals, el Servei d'Esports es situa en onzena posició amb un 4% del pressupost municipal. Es destaca com l'àmbit de cultura és el segon servei amb major dotació pressupostaria del municipi, el qual compta amb oferta d'activitat física i esport en alguns dels seus equipaments.

Figura 8. Distribució de costos per serveis municipals

Font: Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015. Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

D'acord les dades dels Cercles de Comparació Intermunicipal d'Esports de la Diputació de Barcelona del 2015 (exercici econòmic 2014), la despesa corrent en esports (incloses les concessions) de Sant Cugat del Vallès tenint en compte les concessions administratives, suposa un 4,7%. Aquest es situa per sota de la mitjana de la resta de municipis participants amb una població superior a 60.000 habitants.

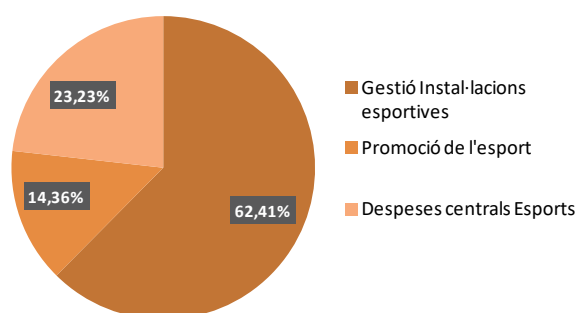
Figura 9. Comparativa del % de despesa corrent en esports (incloses les concessions) sobre el pressupost municipal en municipis de +60.000 habitants

Font: Elaboració pròpia a través dels CCI Esports 2015 dades 2014.

Si s'analitza la distribució del pressupost en els dos grans àmbits d'actuació: gestió d'equipaments esportius i promoció de l'esport així com tenint en compte les despeses centrals del Servei d'Esports s'observa com més del 60% de les despeses es destinen a la gestió dels equipaments esportius.

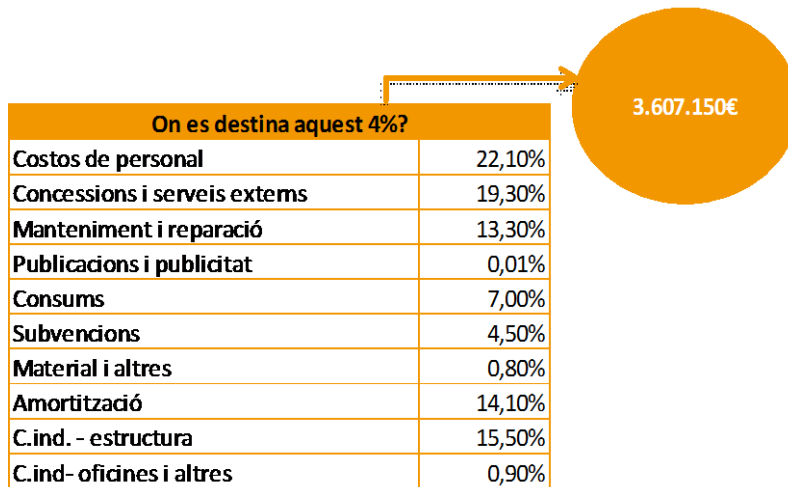
Figura 10. Distribució del pressupost municipal

Font: Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015. Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

La següent taula mostra una altra distribució dels costos per conceptes de despesa observant com la partida de personal seguida de les concessions i serveis externs són les més importants, referint-se aquesta última als costos de la prestació de serveis de la gestió administrativa i tècnica de l'OMET i d'algunes instal·lacions esportives amb oferta de salut i lleure.

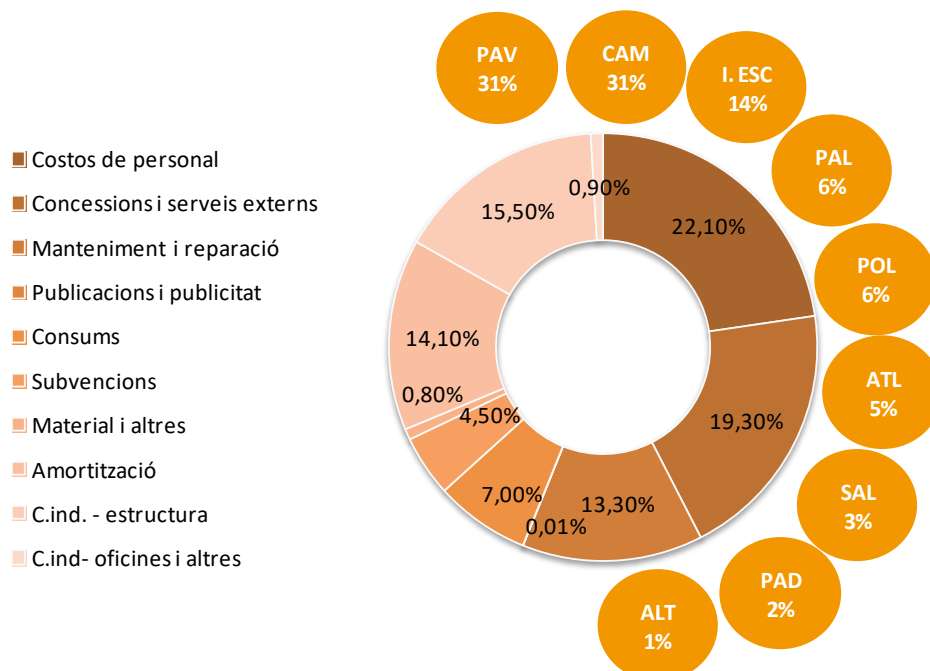
Taula 2. Distribució del cost total del Servei d'Esports

Font: Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015. Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

El cost en instal·lacions esportives, tenint en compte tant el manteniment i la reparació, els consums així com les despeses de serveis externs i costos de personal assignats directament a aquestes, és molt significatiu en el pressupost municipal. En la següent figura es mostra la distribució d'aquesta xifra en relació als diferents equipaments esportius, on són els camps i els pavellons els que obtenen els percentatges més elevats de despesa corrent.

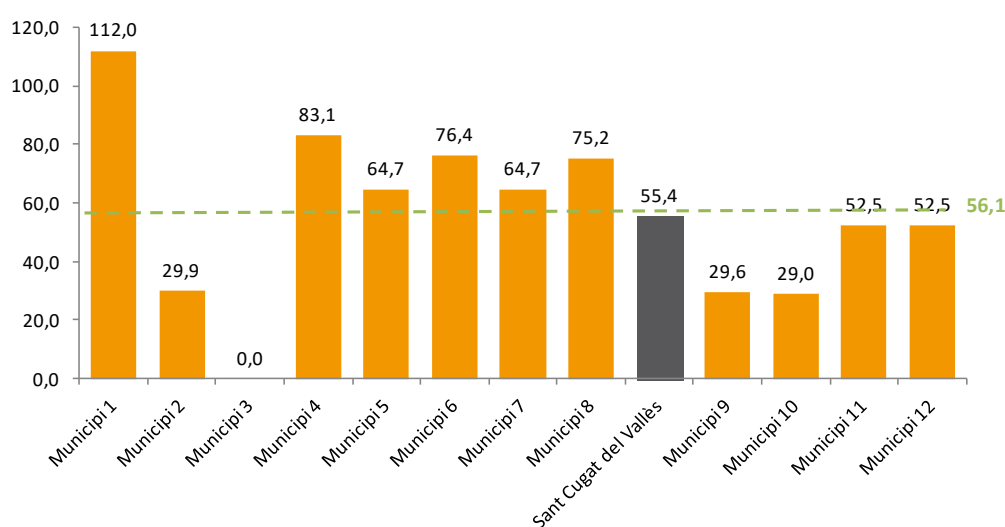
Figura 11. Distribució de les despeses per equipaments esportius

Font: Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015. Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

D'acord amb l'Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015, el cost en matèria esportiva per habitant és de 41€ el qual es manté en relació l'exercici anterior. El cost d'instal·lacions esportives per habitant és de 26€ mentre que el de la promoció esportiva és de 15€/habitant. Si s'observa la mateixa dada de Sant Cugat del Vallès en els Cercles de Comparació Intermunicipal d'Esports on també es té en compte la concessió administrativa, aquesta xifra és de 54,2€ arribant gairebé a la mitjana dels municipis participants de més de 60.000 habitants.

Figura 12. Despesa corrent (incl. concessions) per habitant en municipis de +60.000 hab.

Font: Elaboració pròpia a través dels CCI Esports 2015, dades 2014.

Els indicadors bàsics de gestió del servei que es detallen en el Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015 analitzen el nivell d'ús i cost per instal·lació esportiva sent un anàlisi interessant per veure el cost per cada tipologia d'equipament esportiu. Tot i que no es disposen de les dades de la piscina coberta al tractar-se d'un equipaments concessionat, aquesta instal·lació és per norma general la que té un major cost per m².

Taula 3. Indicadors bàsics de gestió del Servei d'Esports

	Cost per m2 d'espais esportiu	Cost per ús	% d'usos sobre total
Promig	30,60 €	2,67 €	125.332
Pistes poliesportives	30,52 €	9,82 €	0,86%
Pavellons (excepte escoles)	130,81 €	4,87 €	8,13%
Sales esportives (excepte escoles)	30,98 €	0,36 €	17,61%
Camps esportius	21,21 €	3,99 €	12,50%
Pistes atletisme	9,44 €	4,08 €	6,91%
Instal·lacions educatives	11,01 €	3,75 €	1,61%
Piscines cobertes	-	-	36,27%
Piscines a l'aire lliure	189,53 €	2,21 €	13,66%
Espais de raqueta	100,12 €	3,75 €	2,95%
Pistes petanca	7,20 €	5,43 €	-

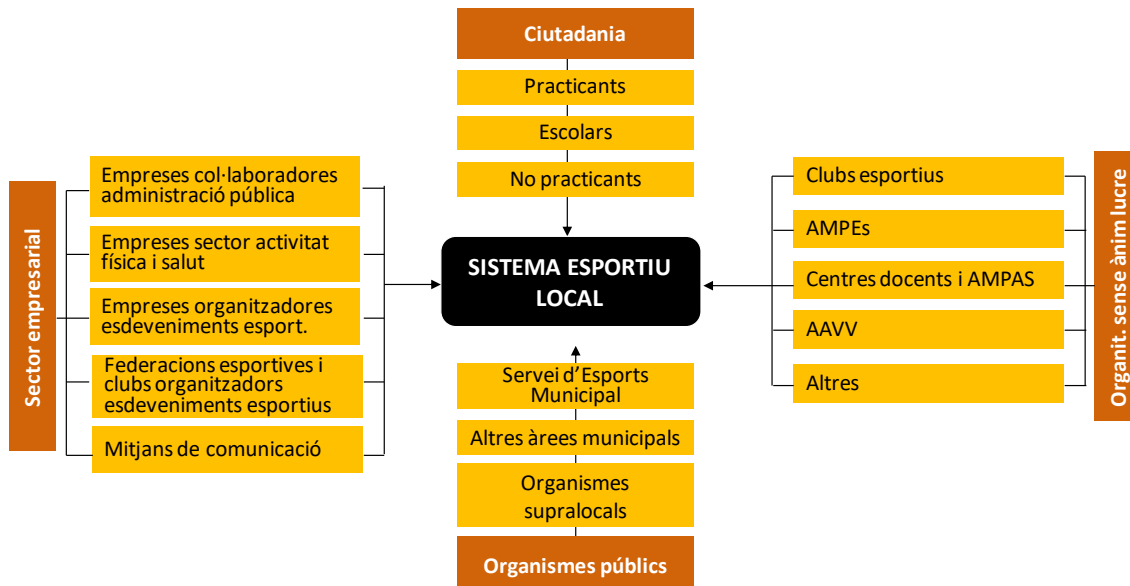
Font: Informe executiu de costos i indicadors de gestió de l'any 2015. Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

S'ha de fer incís també en el Pla d'Alineació i Competitivitat Estratègica (PACTE), mitjançant el qual l'ajuntament planifica i gestiona el seu pla de govern, de la mateixa manera que s'avaluen un seguit d'inversions atenent a l'entorn dinàmic i canviant de l'actualitat. Així, el PACTE esdevé un pilar fonamental per a la racionalització dels recursos públics i la reorientació d'actuacions en el futur. Aquest incorpora un seguit d'inversions a realitzar en el mandat per a la millora de la xarxa d'equipaments esportius.

3.3. Els Agents esportius

Els agents esportius també coneguts com a stakeholders són persones, grups o organitzacions que podrien afectar o ser afectats per les dinàmiques de l'esport (Edward Freeman, 1984). Aquests poden ser de naturalesa i característiques diverses envers els interessos que puguin tenir, posicions ètiques, legitimitat dels interessos, poder i urgència pel compliment de les pretensions, entre d'altres (Klaus Heinemann, 2006). En un municipi, a banda del paper del seu ajuntament com a promotor de l'esport, hi ha altres agents que participen en aquesta promoció i organització de l'esport complementant i enriquint el sistema esportiu. La identificació dels stakeholders resulta fonamental per a la gestió estratègica de la totalitat del sistema esportiu ja que tots aquests es relacionen i col·laboren entre ells treballant per l'activitat física i l'esport de Sant Cugat del Vallès:

Figura 13. Mapa dels agents del sistema esportiu del municipi

Font: Elaboració pròpia, 2016.

El mapa d'agents esportius de Sant Cugat del Vallès és ric i variat ja que participen agents esportius de naturalesa i finalitat molt diversa. Alguns d'aquests agents, com les entitats esportives i l'oferta esportiva vinculada als centres docents tenen un paper rellevant en la promoció de l'esport especialment en edat escolar i la definició del sistema esportiu del municipi.

El municipi compta amb diferents empreses de serveis per organitzar promotors d'oferta físico-esportiva de titularitat municipal o privada, ampliant també les diferents vessants de l'esport i a les persones a les quals es dirigeix.

En els propers punts, s'aniran veient com aquests diferents agents intervenen en el sistema esportiu del municipi analitzant-ne característiques més específiques. És interessant però destacar el paper d'alguns stakeholders que es consideren d'una importància rellevant amb gran potencial per al futur de l'esport a Sant Cugat del Vallès.

Consell Sectorial d'Esports

Es tracta d'un òrgan participatiu sectorial que tracta temes en relació a la política esportiva municipal. El Consell Municipal d'Esport es crea amb la finalitat d'establir un debat viu i dinàmic entorn la política d'esport municipal i les activitats físiques i esportives que es desenvolupen a la ciutat en les diferents vessants que pot prendre aquest mateix com és el cas de l'esport federat, escolar, de salut i lleure, etc.

Coordinadora d'Entitats Esportives

La Coordinadora d'Entitats Esportives de Sant Cugat és una organització sense afany de lucre que engloba i representa diverses entitats esportives de la ciutat. La Coordinadora s'encarrega de vetllar per les accions i preocupacions dels clubs esportius de la ciutat així com estableix connexions amb l'ajuntament per tractar aquells temes que els afecten i per la realització de nous projectes i activitats.

Sant Cugat Creix

Associació formada per diferents clubs esportius de la ciutat amb unes característiques comunes que neix amb l'objectiu de sumar esforços, cercar recursos per a un major autofinançament i treballar conjuntament pel model d'esport de la ciutat. Amb aquesta iniciativa s'aposta per un patrocini conjunt i una suma d'esforços entre les entitats implicades per configurar un projecte cooperatiu i comú entre tots. Aquesta organització ha liderat projectes com la carta ètica de l'esport així com el projecte europeu Ethics 4 Life.

CAR de Sant Cugat (Centre d'Alt Rendiment)

Entitat amb personalitat jurídica pròpia adscrita a la Secretaria General de l'Esport dedicada a la formació integral d'esportistes d'elit, com a primer objectiu. Aquest Centre d'Alt Rendiment esdevé un pilar fonamental en el posicionament de la ciutat en matèria esportiva ja que és reconegut internacionalment, tot i que la relació amb el sistema esportiu de Sant Cugat és baixa. A més de dedicar-se a la formació de talents esportius, el Centre també treballa en projectes d'innovació, recerca i coneixement.

L'ORGANITZACIÓ DE L'ESPORT

- Servei d'Esports com a responsable de l'esport municipal. Les principals funcions són la concreció de les polítiques esportives i gestió d'instal·lacions esportives i suport al teixit associatiu.
- OMET com a executor de l'oferta esportiva municipal, sent un model d'externalització de l'esport municipal singular.
- La XCCP ofereix una ampla varietat d'activitats esportives que arriba un segment de població difícil d'accedir gràcies als equipaments de proximitat. Duplicitat d'oferta.
- Despesa corrent en esports per habitant per sota de la mitjana dels municipis de +60.000 habitants de la província de Barcelona.
- El manteniment i la gestió de les instal·lacions esportives és la partida més rellevant en el pressupost d'Esports.
- Previsió d'inversió en nous equipaments esportius en l'actual pla de mandat.
- Diversitat d'agents esportius en l'organització de l'esport al municipi amb implicació i lideratge de projectes de millora del sistema

4. LA VESSANT EDUCATIVA DE L'ESPORT

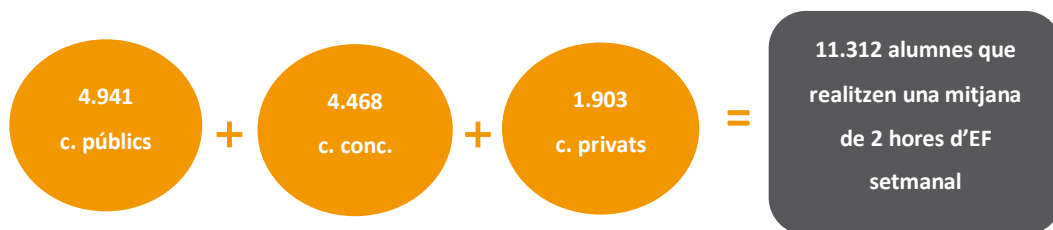

4.1. La pràctica esportiva en edat escolar

Garantir una oferta esportiva en edat escolar de qualitat i accessible és bàsic per l'establiment de les bases d'una ciutadania saludable, fet que **Sant Cugat ha sabut aprofitar d'acord el seu sistema esportiu escolar** tal i com es veurà seguidament.

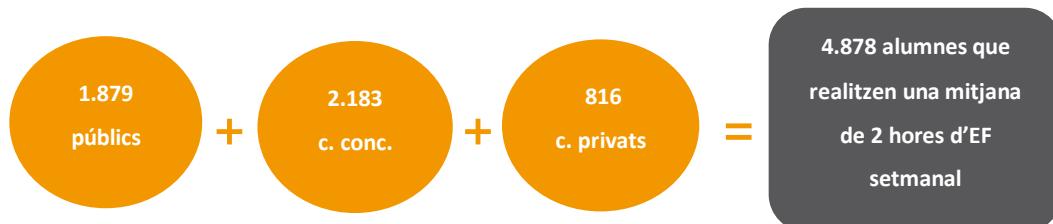
El municipi compta amb un total de 12 centres públics d'infantil i primària, 7 concertats i 4 privats. Per a l'educació secundària obligatòria hi ha 5 centres públics, 6 de privats concertats i 4 de privats. I per últim, pel que fa als estudis post-obligatoris n'hi ha 6 de públics, 4 de privats concertats i 4 més de privats. Tots aquests centres educatius disposen d'espais esportius de qualitat, tant coberts com descoberts, amb potencialitat per a que siguin utilitzats tant dins com fora de l'horari lectiu. L'alumnat d'aquests centres educatius realitza activitat física dins de l'horari lectiu de la següent forma.

Figura 14. Distribució matrícula infantil i primària SCV curs 2015-2016

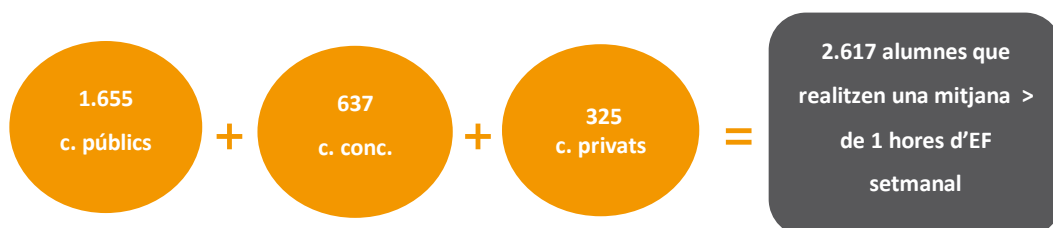
Font: Elaboració pròpia a través de dades facilitades per l'ajuntament, 2016.

Figura 15. Distribució matrícula ESO SCV curs 2015-2016

Font: Elaboració pròpia a través de dades facilitades per l'ajuntament, 2016.

Figura 16. Distribució matrícula estudis post-obligatoris SCV curs 2015-2016

Font: Elaboració pròpia a través de dades facilitades per l'ajuntament, 2016.

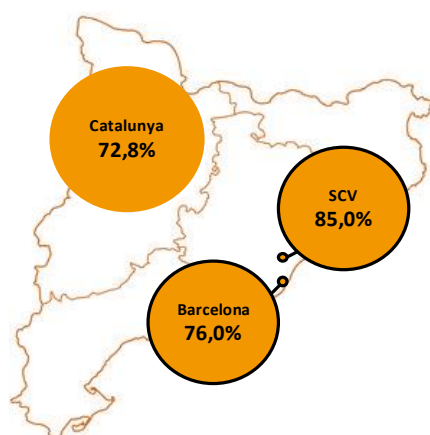
Per tant hi ha hi ha més de **18.800 escolars** a la població de Sant Cugat del Vallès que fan educació física setmanal. Formar els escolars, ja no tant sols esportivament, sinó per a la incorporació d'uns hàbits de vida saludables és essencial per a combatre les actuals problemàtiques que amenacen aquest col·lectiu d'acord l'actual estil de vida: obesitat, anorèxia, mala col·locació postural, etc., que poden derivar en patologies musculoesquelètiques, per exemple.

Aquesta població de més 18.000 nois i noies és **usuària potencial de realitzar alguna activitat físico-esportiva fora de l'horari lectiu en el municipi**. Aquesta pràctica pot realitzar-se en el propi centre educatiu, en instal·lacions esportives de titularitat municipal o privada i en el medi urbà i/o natural la qual pot estar organitzada per diferents agents esportius.

La pràctica d'activitat físico-esportiva de la població en edat escolar a Catalunya, com a mínim un cop per setmana, es situa en el 72,8%. Si es compara aquesta dada amb les extrems en l'Estudi d'hàbits esportius en edat escolar a la ciutat de Barcelona del 2014 (dada més extrapolable a Sant Cugat del Vallès), l'índex de pràctica esportiva a Barcelona se situa en 76,0% per sobre de l'índex català. S'ha de destacar la positivitats de l'índex de pràctica de Catalunya el qual s'apropa als índex de pràctica de països pioners en esport com són Austràlia (73%) i Finlàndia (84%).

En el cas concret de Sant Cugat, aquest **índex de pràctica de la població en edat escolar augmenta fins al 85%**¹. Es tracta d'una xifra molt elevada en referència a les comentades en el paràgraf anterior. S'ha de tenir en compte que aquesta dada s'extreu d'un estudi realitzat amb una població d'escolars cursant des del darrer curs de primària fins al darrer de l'ESO. Així doncs, el 85,0% dels escolars de Sant Cugat del Vallès (2016) afirma realitzar pràctica esportiva de manera regular (setmanalment) fora de l'horari lectiu durant el curs.

Figura 17. Índex de pràctica escolar Catalunya, Barcelona i Sant Cugat del Vallès

Font: elaboració pròpia d'acord a diverses fonts².

¹ Estudi d'hàbits esportius dels adolescents de Sant Cugat del Vallès, 2016

² Enquesta d'hàbits esportius en edat escolar a la ciutat de Barcelona (2014), Enquesta d'hàbits esportius dels escolars de Catalunya (2016) i Estudi d'hàbits esportius dels adolescents de Sant Cugat del Vallès (2016)

4.2. El model esportiu en edat escolar

Un dels principals serveis que ha desenvolupat l'Oficina Municipal d'Esport per a Tothom és una oferta esportiva en edat escolar accessible, variada i de qualitat d'acord a les característiques psico-motrius de cada etapa evolutiva. A la dècada dels 80 es va desenvolupar un **model d'esport en edat escolar municipal** únic a Catalunya que segueix en ple funcionament en l'actualitat. Aquest model treballa perquè el conjunt d'infants entre 3 i 12 anys puguin fer esport a l'escola incidint en un treball basat en valors. Les característiques d'aquest model són:

- La pràctica esportiva no lectiva es realitza en els centres educatius en els esports que es poden realitzar en espais esportius escolars: bàsquet, volei, handbol i futbol sala.
- Posteriorment s'han incorporat altres activitats físico-esportives com per exemple gimnàstica, taekwondo i atletisme.
- L'oferta esportiva s'hauria d'adaptar a les característiques psico-motrius de cada edat, iniciant-se en la pràctica esportiva en activitats poliesportives.
- La pedagogia amb un bon treball esportiu i de valors és més rellevant que el resultat esportiu final.
- La competició en edat escolar es realitza amb els jocs esportius comarcals podent incorporar-se a la competició federada a partir de la categoria infantil.

Aquest model és present en totes les escoles públiques del municipi així com també hi ha una important participació de les escoles concertades en els jocs escolars i en les activitats puntuals que s'organitzen des de l'OMET dirigides a la població en edat escolar. Aquestes activitats poden ser dirigides per la pròpia OMET o per les pròpies AMPAS dels centres escolars mitjançant empreses de serveis seguint les directrius del present model. Aquest darrer fet pot provocar en algunes ocasions la generació d'una oferta duplicada del servei per part dels diferents agents gestors de les activitats.

Taula 4. Participants per centres educatius de les activitats continuades per l'OMET cura 2015-2016

Centres educatius	Inscrits
Catalunya	141
Ciutat d'Alba	120
Collserola	86
Ferran i Clua	26
Gerbert d'Orlhac	169
Joan Maragall	166
La Floresta	68
L'Olivera	133
Pi d'en Xandri	155
Pins Vallès	103

Pureza de Maria	144
Santa Isabel	120
Turó de Can Mates	203
Centre Obert	247
Total	1.881

Font: OMET, 2016.

Els 1.881 inscrits en l'oferta esportiva en edat escolar municipal es troben distribuïts en 14 centres de titularitat pública i concertada realitzant **15 activitats esportives** diferents. Tot i l'elevat volum de població escolar que realitza pràctica esportiva en el propi centre esportiu resten 359 places per arribar a les **2.240 places que s'oferten**.

Taula 5. Participants per activitats esportives continuades de l'OMET

Activitats esportives	Inscrits
Basquet	252
Handbol	156
Futbol sala	43
Voleibol	170
Karate	84
Hip hop	187
Ciclisme	159
Tennis taula	27
Atletisme	187
Trail running	15
Gimnàstica rítmica	157
Escacs	70
Multiesport	67
Iniciació esportiva	218
Psicomotricitat	89
Total	1.881

Font: OMET, 2016.

A banda de totes aquestes activitats i la participació de la major part d'aquests grups en la competició i trobades escolars comarcals, durant el darrer curs s'han organitzat 34 activitats esportives puntuals dirigides al públic escolar. Part d'aquesta oferta es dirigeix al públic adolescent per promoure l'activitat física en aquest col·lectiu sent el que presenta un major índex d'abandonament de la pràctica esportiva com es veurà en el proper apartat.

Per tal de garantir l'accessibilitat a aquesta oferta esportiva, l'ajuntament treballa en un projecte de beques extraescolars per accedir a les activitats esportives a un preu reduït. En la el curs 2015-2016 hi han participat **4 centres amb 70 alumnes**. Actualment s'està potenciant

aquest treball de **bonificació de les activitats esportives** en edat escolar. En l'actualitat, el sistema de beques només s'efectua en les activitats esportives escolars de titularitat municipal, existint una demanda d'ampliació de les ajudes a les activitats d'esport base que realitzen els clubs esportius.

Des dels inicis del model d'esport escolar municipal els **clubs esportius** de les pràctiques esportives que podien realitzar-se als centres educatius com el bàsquet, handbol, futbol sala, voleibol iniciaven els seus equips a partir de la categoria infantil, és a dir, a partir dels 12 anys. L'aposta per aquest model a l'inici dels ajuntaments democràtics, sent el moment d'aparició dels clubs esportius, va derivar a l'acord que **aquests esports es desenvoluparien a l'escola i cercarien la continuïtat en els clubs esportius a l'edat establerta**. D'aquesta manera es proporciona el foment d'esport a l'escola amb un important treball en valors i es garanteix la seva continuïtat esportiva a través dels clubs esportius.

L'evolució del sector esportiu i el creixement de la població ha derivat en un **augment de la pràctica d'esport en els clubs**. Els clubs esportius que, per la seva banda, no s'inclogueren inicialment en aquest model esportiu escolar ja que per les seves característiques treballen l'esport de base des de les primeres edats, disposen d'esportistes en totes les categories d'edat. En els darrers anys, el **futbol sala escolar s'ha duplicat** amb una oferta escolar i una oferta associativa. S'ha identificat una **demanda** per part d'algunes **entitats de revisar el model esportiu escolar** amb la voluntat de poder ampliar categories.

Davant d'aquesta realitat la següent taula mostra els punts forts d'aquest model esportiu escolar així com identifica els principals reptes actuals:

Taula 6. Punts forts i reptes del model d'esport en edat escolar

Punts forts	Reptes
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Treball esportiu en valors planificat i estructurat. ✓ Formació psicomotriu adaptada a l'infant d'acord la seva etapa evolutiva. ✓ Vinculació dels centres escolars i ús dels seus espais. ✓ Personal tècnic esportiu titulat i amb una relació laboral formal. ✓ Treball per a la transferència de nens i nenes als clubs esportius. ✓ Nivell de satisfacció alt per part de les famílies usuàries del model esportiu. 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Alguns clubs perceben com una desigualtat que les entitats amb altres activitats esportives compten amb categories d'esport de base. ✗ Duplicitat de futbol sala amb oferta escolar i associativa ha derivat a la mateixa demanda a altres clubs esportius. ✗ Existència de demanda per fer esport federat en edats inferiors. ✗ El canvi de model d'esport a l'escola a entitats coincidint amb el canvi de centre pot ajudar a l'abandonament de la pràctica.

Font: elaboració pròpia, 2016.

A banda d'aquesta oferta esportiva en edat escolar, s'han de tenir present les activitats ofertades pel **Complex Esportiu Municipal Eurofitness** per aquest col·lectiu. En el curs 2015-2016 hi va haver al voltant de **1.000 infants** que van participar en les **activitats aquàtiques i de fitness infantil** que es realitzen a la instal·lació. La major part d'aquestes activitats es dirigeixen a menors de 12 anys.

Destacar tal i com es veurà més endavant que al municipi hi ha una àmplia oferta esportiva de titularitat privada. Aquesta també realitza una oferta esportiva per a la població en edat escolar tant continuada com en els mesos d'estiu. Tot i que no es disposa de dades concretes d'activitats i persones practicants en el treball de camp realitzat s'ha identificat una oferta esportiva en edat escolar de:

- Activitats marcial
- Hípica
- Activitats de dansa i ball
- Golf
- Activitats i campus d'estiu

Referent a l'esport de lleure no organitzat, ja sigui en el medi urbà i natural practicat principalment en família, és complex comptabilitzar el volum de població escolar que en practica pel que no es disposen de dades concretes. Tal i com es veurà més endavant, els clubs esportius que compten amb equips d'esport de base sumen més de 2.200 places per a menors de 12 anys.

Figura 18. Distribució esportistes escolars menors de 12 anys

Font: dades facilitades per l'OMET i entitats esportives

4.3. El treball dels valors en l'esport en edat escolar

El treball en valors en l'àmbit esportiu escolar és un dels objectius de l'esport a l'escola del municipi. Per a treballar-ho es va crear el projecte 'En volem 5' iniciat al municipi i el qual el Consell Esportiu Escolar del Vallès Occidental ha introduït en el seu sistema de competició esportiva escolar.

Es tracta d'un projecte el qual té com a finalitat fomentar la pràctica esportiva com a eina educativa, participativa i convencional en el màxim de joves en edat escolar, posant de manifest que els valors també sumen en una competició. En aquest cas es proposa un nou sistema de puntuació dual que comptarà la classificació en valors i classificació en la competició. La classificació en valors dependrà de la puntuació obtinguda amb la resposta a les 5 preguntes entorn valors educatius i de comportament durant la competició.

Exemple de fitxa del partit

		EQUIP A	EQUIP B
Entrenador/a	1	L'entrenador/a de l'equip contrari ha mostrat una actitud pedagògica envers els seus esportistes, ha respectat el teu equip i ha acceptat les decisions arbitrals?	SÍ / NO
Tutor/a de grada	2	Hem respectat l'altre equip, hem acceptat les decisions arbitrals i hem animat esportivament?	SÍ / NO
	3	L'equip ha arribat amb antelació, ha fet l'escalfament i ha presentat les fitxes correctament?	SÍ / NO
Tutor/a de joc	4	Es esportistes, l'entrenador/a i el públic han mostrat respecte per les teves decisions com a tutor/a de joc?	SÍ / NO
	5	Es esportistes han mostrat companyerisme envers el seu equip i l'equip contrari i s'han saludat esportivament a l'inici i al final del partit?	SÍ / NO
	+1	L'entrenador/a ha fet jugar com a màxim 3 períodes a cada esportista inscrit en facta. L'equip ha rebut alguna targeta verda.	NO / SÍ
Nombre de respostes afirmatives		5	2
Punts per a la classificació en VALORS		3	1

Els valors que sumen

NOU MODEL D'ESPORT ESCOLAR

"En volem 5!" És una proposta de competició esportiva escolar en que es posa de manifest que els valors també sumaran; no només educativament sinó que també repercutiran en la classificació general de l'equip.

L'objectiu dels nens i nenes no serà només guanyar els partits sinó que també hauran de guanyar en valors. El control i revisió d'aquest nou sistema de puntuació paral·lela estarà gestionat pels tutors de joc i compta amb la col·laboració de la figura dels anotadors. També hi participaran el monitoratge i el públic ja que són agents que també intervien en l'esport escolar.

Dintre aquesta nova iniciativa també es realitzen formacions específiques a àrbitres, entrenadors, monitors, etc. 'En volem 5' es va donar a conèixer a la ciutadania en el seu inici però s'hauria de realitzar més difusió per tal de conscienciar a la població de l'importància dels valors en l'esport, sobretot en l'edat escolar, i no tan sols per als participants, sinó per la resta d'agents implicats: entrenadors, acompanyants, pares i mares, etc.

Una altra iniciativa per al treball de valors al municipi és la Carta Ètica impulsada i elaborada per Sant Cugat Creix. Aquesta és un codi de compromís d'esportistes, personal tècnic, càrrecs directius, i familiars en el desenvolupament de l'activitat esportiva.

Aquesta Carta Ètica³ pretén ser una eina capaç de:

- Actuar com una guia per entrenadors, jugadors, pares i directius en la solució dels problemes que apareguin en la pràctica de l'esport.
- Proporcionar referències sòlides de comportament que enfortiran la identitat de grup i la relació entre directius, entrenadors, pares i jugadors.
- Expressar de forma clara, cap a dins i cap a fora, els compromisos assumits per l'associació i els clubs que la integren en termes d'identitat, valors i pautes de comportament.
- Actuar com un "gran pacte", entre tots els subjectes que pertanyen a la mateixa comunitat esportiva (dirigents, entrenadors, jugadors, pares).

La implementació d'aquesta carta compta amb el recolzament municipal, diferents clubs esportius de la ciutat i les empreses de serveis esportius que treballen a Sant Cugat del Vallès.

Aquest projecte s'enllaça amb una subvenció. el programa europeu Erasmus + 'Ethics 4 Sport', programa promogut per la Unió Europea en els àmbits de l'educació i la formació, la joventut i l'esport entre els anys 2014-2020. Aquest cerca la

promoció de sinèrgies i col·laboracions entre aquestes disciplines. El projecte de desenvolupar, implantar i avaluar l'impacte de la carta ètica i les seves accions derivades, és liderat pel Servei d'Esports i compta amb la implicació de Sant Cugat Creix i 4 clubs esportius i universitats de diferents països europeus. Es considera interessant poder veure els resultats del projecte els quals serviran per veure l'evolució de l'esport en edat escolar.

4.4. L'abandonament de la pràctica i el nou paradigma esportiu

En relació a la pràctica d'activitat física i esport entre la població escolar de Sant Cugat de 6è de primària i 4t d'ESO l'índex de pràctica es situa en un 85,0%⁴, una xifra molt elevada tenint en compte que per a la ciutat de Barcelona⁵ aquesta es troba en un 76,0% en aquesta mateixa franja d'edat. Es pot dir amb certesa doncs, que els escolars de la ciutat de Sant Cugat mantenen un índex de pràctica esportiva molt elevat i que, per tant, gaudeixen d'estils de vida saludables gràcies a l'esport i l'activitat física.

³ Carta Ètica Sant Cugat Creix (2014).

⁴ Estudi d'hàbits esportius dels adolescents de Sant Cugat del Vallès (2016).

⁵ Estudi dels hàbits esportius escolars a Barcelona (2014).

Tot i això però en el traspàs de l'educació primària a la secundària aquest índex de pràctica sofreix una davallada significativa, sobretot en el col·lectiu femení. És en aquest punt en el que s'hauria de treballar per tal d'aconseguir mantenir aquest alt índex de pràctica continu en el temps.

Un dels fets que provoca aquesta disminució de l'índex de pràctica, d'acord a l'“Estudi d'hàbits esportius dels adolescents de Sant Cugat del Vallès (2016)” és el **baix volum d'oferta de lleure** per a adolescents a la ciutat.

L'oferta esportiva en edat escolar municipal organitza i ofereix un ampli ventall d'activitats en els centres d'educació primària però aquesta es redueix significativament en el pas a secundària. S'ha identificat que s'està començant a **potenciar una oferta poliesportiva adreçada al públic jove** que cal definir bé i treballar de forma coordinada amb els diferents agents que puguin intervenir.

És en aquest moment de transició de primària a secundària quan apareix el **nou paradigma** que, fins el moment, no s'havia apreciat en l'esport convencional: no per a tots els nois/es és primordial la competició federada, sinó que existeix un col·lectiu que no necessàriament vol competir, sinó fer **activitat física de lleure ja sigui de manera organitzada o no**.

Amb aquest fet, l'esport pren una altra visió fora de la competició i aquest segment de joves de la ciutat necessita una oferta que cobreixi les seves necessitats. No obstant, un 78% dels joves de Sant Cugat afirma participar en competicions i partits de l'esport que practiquen. Si es segmenta per sexe els resultats obtenen les següents xifres:

Figura 19. Participació en competicions i partits de la població escolar

Font: Estudi d'hàbits esportius dels adolescents de Sant Cugat del Vallès, 2016.

Els principals motius pels quals aquest col·lectiu de joves realitza esport i activitat física és per la pròpia **satisfacció de practicar l'activitat** que fan, és a dir, gaudeixen de l'esport i s'ho passen bé quan en practiquen.

Per altra banda, els motius de no practicar-ne són per **falta de temps** i perquè s'han de **centrar més en els estudis**. Aquest darrer resultat mostra clarament que s'hauria d'incidir en aquest volum de joves que no fan esport ja que, en la majoria dels casos l'abandonament de la pràctica es produeix per **factors externs** (temps i estudis) als nois i noies i no pel fet que no els agradi l'esport.

Continuant fent èmfasi en el col·lectiu de joves, s'ha de destacar el desenvolupament del **“Programa de dinamització juvenil a l'espai públic”** que va aparèixer al gener de l'any 2016. Es tracta d'una iniciativa que sorgeix dins el Pla Local de Joventut de Sant Cugat del Vallès 2014-

2016 que té per objectiu fomentar l'ús dels espais públics per convertir-los en un lloc de socialització juvenil on dur a terme activitats organitzades i realitzades pels joves del municipi.

Amb aquest programa, es va realitzar una prova pilot on es va introduir una figura clau en el col·lectiu d'adolescents com és el dinamitzador juvenil a l'espai públic, el qual era l'encarregat de facilitar recursos als joves i donar suport i recolzament per a que poguessin organitzar-se entre ells tot creant espais de trobada i socialització, entre altres aspectes.

A part del dinamitzador juvenil, des del programa es va dur a terme una recollida d'informació a través de dos metodologies: per una banda es realitzà una enquesta per a detectar la situació dels joves de Sant Cugat del Vallès i també es va portar a terme una observació a peu de carrer per conèixer la realitat dels espais públics que formen la ciutat. De tot aquest procés i treball en van sorgir diferents conclusions sobre el col·lectiu de joves de Sant Cugat del Vallès les quals es mostren a continuació:

La socialització entre el jovent a l'espai públic es desenvolupa sobretot els divendres a la tarda i els caps de setmana. Entre setmana la majoria tenen els dies ocupats amb extraescolars i altres activitats.

El jovent expressa la manca d'organització d'activitats destinades al seu col·lectiu i, en el cas en que se'n fan, no els arriba la informació.

A través de la recollida d'informació s'ha comprovat com el jovent de Sant Cugat té ganes d'organitzar i muntar activitats, com també que se n'impulsin des de l'ajuntament per prendre'n part.

A partir de les conclusions i idees fonamentals que es van desprendre d'aquest programa s'han creat dues línies d'actuació, que són les següents:

- Donar resposta a les necessitats i demandes del col·lectiu de joves de la ciutat.
- Dissenyar la intervenció directa a l'espai públic del municipi.

Com s'ha pogut comprovar, Sant Cugat gaudeix d'un públic jove exigent com també nombrós (9.951 habitants de 15 a 24 anys)⁶ que s'ha de tenir molt en compte a l'hora de dissenyar noves actuacions i fer propostes de futur. S'hauria de cercar la manera de crear activitats d'acord a les motivacions, interessos i necessitats dels joves ja que si s'aconsegueix, tots aquells/es adolescents que es queden a casa i deixen la pràctica esportiva, veuran una

⁶ Població per sexe i edat quinquenal. Sant Cugat del Vallès. 2015. IDESCAT

oportunitat de poder tornar a participar en activitats organitzades en l'espai públic com eix central i element bàsic de l'activitat física.

D'aquestes propostes també se'n podrien derivar algunes de caire esportiu, **utilitzant l'espai públic com a lloc de pràctica físico-esportiva per a promoure hàbits saludables i activitat física** en aquestes edats tan complexes. Es tractaria d'una eina de promoció que podria esser molt potent si s'aconsegueix arribar a la veritable necessitat del col·lectiu i poder donar-li resposta. Tots aquells joves que deixen de fer esport en un club tindrien una nova oportunitat de fer esport de lleure, deixant a un costat l'esport convencional i la competició.

Altres programes municipals que es treballen en la promoció de l'esport en aquesta franja d'edat són:

- **Projecte Oci Nocturn:** Aquest s'ha creat amb la finalitat de dissenyar una **píndola puntual** que engresqués a tots els joves de Sant Cugat del Vallès, tot i que es tracta d'un col·lectiu molt heterogeni i és complex crear ofertes per a tothom. Aquest **proposa nits d'activitats esportives** amb un format diferent al que els joves estan acostumats a les entitats esportives i amb unes característiques úniques i especials. El que un volum de joves busquen són activitats puntuals sense compromís i fora de l'àmbit de la competició en les que pugin gaudir de l'esport i l'activitat física lliurement sense un compromís setmanal ni horaris sistemàtics. Es treballa juntament amb Esports.
- **Programa Jove Natura** promogut per l'àrea de Benestar i Ciutadania. Aquest és un servei preventiu impulsat per l'Ajuntament de Sant Cugat amb l'objectiu de **donar suport i recolzament a aquells/es joves de 12 a 16 anys que es troben en risc d'exclusió social**. Es tracta doncs d'un programa que neix amb la finalitat de fer accessibles un seguit d'activitats esportives de lleure fora del circuit esportiu convencional a aquell col·lectiu de població que per les seves característiques no hi podria prendre part. El programa impulsa aquestes activitats a mode de prevenció i, sobretot, per a que els joves que hi participen s'ho passin bé i també treballin diferents aspectes que els puguin ajudar a desenvolupar-se i créixer com a persones. S'ha de destacar que tots els participants d'aquest programa són nois. Una vegada finalitzat el programa, la major part dels joves tenien la voluntat de seguir amb la pràctica esportiva però es desconeix si fora del programa ho han pogut fer.

És rellevant destacar, la importància d'utilitzar els canals de comunicació adients per tal d'arribar als joves ja que en moltes ocasions no funcionen els habituals. A banda de l'ús de xarxes socials, s'ha detectat que un dels canals més efectius per a la comunicació i captació de joves és l'ús del telèfon mòbil mitjançant aplicacions de missatgeria instantània com Whatsapp o Telegram.

En aquests col·lectius existeix la demanda d'una **duplicació de l'actual espai d'skate** per separar la instal·lació per a diferents públics d'edat i nivell tècnic. Actualment en aquest espai

hi practiquen tant joves amb cert nivell tècnic així com infants d'edats menors que s'inicien utilitzant els elements amb patins, patinets, monopatins o bicicletes.

LA VESSANT EDUCATIVA DE L'ESPORT

- El 85% de la població escolar realitza activitat física i esport fora de l'horari lectiu.
- Model esportiu escolar característic del municipi amb una àmplia participació de les escoles públiques i concertades.
- Model ben valorat per la ciutadania però que requereix d'una reflexió d'acord l'evolució de la societat, el sector de l'esport i la situació dels clubs del municipi en relació al funcionament actual.
- Elevat ús dels espais esportius escolars fora de l'horari lectiu. Existència d'alguns centres que requereixen millores.
- Alt percentatge de població en edat escolar practicant. El major índex d'abandonament es produeix entre adolescents i joves. Identificació de noves demandes i característiques de les activitats per aquesta franja d'edat.
- Treball en detecció de necessitats dels joves i en programes de dinamització juvenil i esportiva amb bons resultats inicials.
- Treball transversal en l'ajuntament per garantir l'accessibilitat en tota l'etapa escolar de l'esport: pla d'entorn, projecte jove-natura, etc.
- Necessitat d'utilitzar els canals d'informació adients per a cada edat.
- Demanda de duplicar o crear un skate parc per separar tipologies

5. EL PAPER DE LES ENTITATS ESPORTIVES I L'ESPORT DE COMPETICIÓ

5.1. Les entitats esportives del municipi

Les entitats esportives són un agent clau en la promoció de l'activitat físico-esportiva de la ciutat. La seva tasca esportiva així com també social mobilitza a un gran volum de persones així com amplia el ventall d'activitats esportives que es poden realitzar a Sant Cugat del Vallès. La ciutat compta amb un total de 81 entitats esportives. Aquestes són de naturalesa diversa i dediquen la seva activitat i els seus esforços a diferents disciplines esportives.

Taula 7. Relació de les entitats esportives del municipi

1. AEE Col·legi Pureza de María de Sant Cugat del Vallès
2. Ali Cricket Club
3. Amics del ball esportiu de Sant Cugat
4. APA CP Catalunya
5. Associació de Mares i Pares d'alumnes de l'Escola CEIP La Floresta
6. Associació de Mares i Pares d'alumnes de l'Escola CEIP Pins del Vallès
7. Associació Esportiva Catalunya de trasplantats (AECAT)
8. Associació Esportiva Eduardo Via Dufresne
9. Associació Esportiva escolar IES Angeleta Ferrer i Sensat
10. Associació Esportiva escolar IES Arnau Cadell de Sant Cugat del Vallès
11. Associació Esportiva escolar IES Joaquina Pla i Farreras de Sant Cugat
12. Associació Esportiva escolar IES Leonardo Da Vinci de Sant Cugat del Vallès
13. Associació Esportiva i Cultural La Floresta
14. Associació Esportiva Sports PTB Barcelona
15. Associació Excursionista Altiplà
16. Associació pro-disminuïts físics i psíquics de Sant Cugat del Vallès (ASDI)
17. Associació Riders Sant Cugat
18. Cub Arquers Sant Cugat del Vallès
19. Club Ciclista King Barcelona
20. Club d'aerodelisme-radio control Sant Cugat del Vallès
21. Club de ball esportiu Sant Cugat
22. Club de Golf Sant Cugat
23. Club de motociclisme Rat Penats Sant Cugat
24. Club de Rugby Sant Cugat
25. Club de Voleibol Sant Cugat
26. Club deportivo Hípica Severino
27. Club d'escacs Sant Cugat
28. Club d'hípica de Collserola
29. Club Esportiu Àgora
30. Club Esportiu Equus Can Caldes
31. Club Esportiu Europa Sports Center
32. Club Esportiu i Cultural Mira-sol
33. Club Esportiu Kyokushin Gamero
34. Club Esportiu Senglar Orientació Sant Cugat
35. Club Esportiu Thau Sant Cugat
36. Club Esportiu Valldoreix
37. Club Excursionista Independent-Catalunya (CEI Catalunya)
38. Club Futbol Sala Sant Cugat
39. Club Futbol Unión Mirasol- Baco
40. Club Gimnàstica Artística Sant Cugat
41. Club Gimnàstica Rítmica i Estètica Sant Cugat

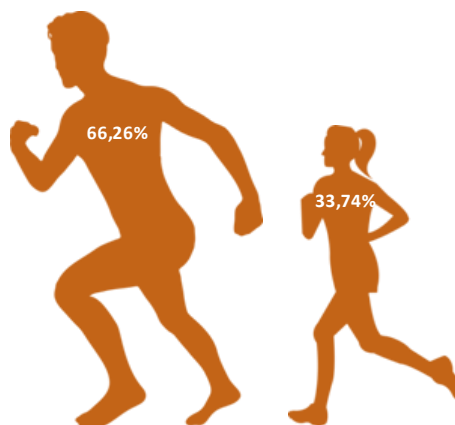
42. Club Handbol Sant Cugat
43. Club Handbol Vallldoreix
44. Club Hípica Collserola
45. Club Hípic Can Caldes
46. Club Jiu- Jitsu Sant Cugat
47. Club Karate Sant Cugat
48. Club Muntanyenc Sant Cugat
49. Club Natació sincro Sant Cugat
50. Club Natació Vallldoreix
51. Club Olimpyc Floresta futbol sala
52. Club petanca Mirasol
53. Club petanca Sant Cugat
54. Club petanca Sant Cugat Atlètic
55. Club petanca Sant Francesc
56. Club Tennis Natació Sant Cugat
57. Club tir amb arc Sant Cugat
58. Coordinadora entitats esportives
59. Delta gent activa
60. Escola de patinatge artístic Sant Cugat
61. Fundació Unió Esportiva Sant Cugat
62. Fundació deportiva hípica adaptada Federica Cerdá
63. Futbol sala club Champion La Floresta
64. Grup excursionista La Floresta
65. Hípica Sant Cugat (Club Cadec)
66. Junior F.C.
67. Moto club Sant Cugat
68. Patí hoquei club Sant Cugat
69. Penya Blaugrana Sant Cugat
70. Penya de l' Athletic club de Bilbo Ondokoak
71. Penya Futbol Club Barcelona Mil·leni
72. Peña madridista Sant Cugat del Vallès
73. Pericos de Sant Cugat
74. Q Bàsquet Club
75. Qgat patina
76. Sant Cugat Esport F.C.
77. Set Ball Club de tennis
78. Unió Ciclista Sant Cugat
79. Unió Esportiva Sant Cugat
80. Vallldoreix Futbol Club
81. Viaró Club esportiu

Font: Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, 2016.

L'organització i funcionament d'aquestes és força diferent entre sí, havent entitats que compten amb instal·lacions pròpies, altres entitats que utilitzen instal·lacions municipals, entitats que col·laboren amb l'ajuntament en l'organització d'activitats i altres que tenen un funcionament totalment independent.

A partir del treball realitzat en que les entitats esportives han facilitat les dades sobre les seves organitzacions, s'han comptabilitzat més de 8.900 esportistes⁷. D'aquests, clarament hi ha un predomini en participants de sexe masculí amb un 66% davant un 34% de pràctica femenina.

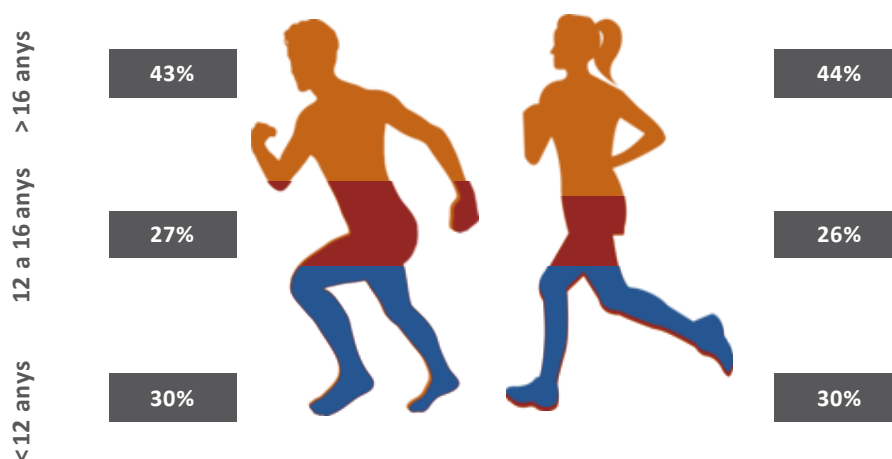
Figura 20. Distribució dels participants en entitats esportives per sexe

Font: Estudis realitzats al 2016, veure nota 7.

En aquest cas les diferències entre ambdós sexes és significativa tot i que tant des de l'Ajuntament com des dels clubs es treballa per promoure la pràctica esportiva en l'àmbit femení. La diferència de menor participació femenina en el teixit esportiu es produeix en les totes les franges d'edat.

Figura 21. Distribució dels participants grups d'edat i sexe

⁷ Dades extretes del qüestionari realitzat als clubs i associacions esportives del municipi.

Tot i així es considera adient tenir present les característiques i interrelacions de cada etapa amb el sistema esportiu de Sant Cugat del Vallès.

Etapa fins els 12 anys

- Convivència oferta esportiva municipal a les escoles amb clubs esportius.
- Àmplia oferta tant en àmbit públic com privat d'oferta esportiva fora del teixit associatiu: curssets de natació, activitats dirigides, etc.

Etapa de 12 a 16 anys

- Transició de l'oferta esportiva municipal als clubs esportius: Voleibol, bàsquet i handbol .
- Edat que presenta un índex major abandonament de la pràctica esportiva, especialment en noies i en esports femenins com gimnàstica o natació sincronitzada per les característiques de la pròpia pràctica.
- Inici de canvi de prioritats en el temps lliure: prioritització estudis i noves ofertes d'oci.
- Canvi en la tipologia d'activitats esportives a realitzar la qual es desenvolupa fora de l'oferta associativa.

Etapa a partir de 16 anys

- Tendència de transició de l'esport de competició a l'esport de salut i lleure amb una pràctica menys organitzada.
- Voluntat de seguir competint a nivell federat o lleure en l'esport que s'ha realitzat tota la vida.

Per tant, tot i l'**abandonament o canvi de tipologia d'activitat esportiva** que s'acostuma a produir en els **canvis d'etapa**, s'**identifica una continuïtat de la pràctica esportiva dins del teixit associatiu**, el qual gràcies a la **transició del model d'esport a les escoles als clubs aquests mantenen el mateix mantenen el volum de persones esportistes**. Tot i així, les entitats que inicien les seves categories competitives a partir de la categoria infantil, demanen poder **ampliar la seva oferta amb equips de categories inferiors**.

Es ressalta el fet que el ràpid i rellevant l'increment de població també ha provocat un **creixement de les entitats del municipi per sobre de la capacitat de les instal·lacions**. Tot i l'àmplia xarxa d'equipaments esportius cada vegada és més difícil la ubicació d'entrenaments i competicions dels nous equips. És molt complex limitar i intervenir en el nombre d'esportistes i/o equips que han de tenir els clubs. Actualment el creixement de les entitats ve limitat pel

volum de partits que es poden disputar el cap de setmana amb les instal·lacions de que es disposen. Actualment es programen al voltant de **200 partits els caps de setmana**.

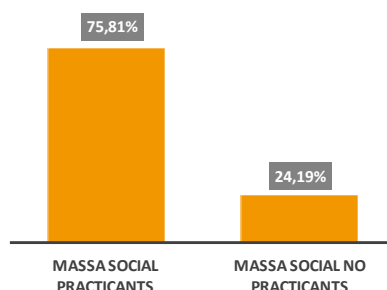
A l'elevat volum de persones practicants associades en entitats esportives s'afegeix la tendència d'una pràctica esportiva més longeva donada per **l'allargament de l'etapa esportiva** de les persones. Cada vegada hi ha més persones adultes que han practicat tota la vida un esport dins una entitat esportiva i volen continuar realitzant entrenaments i competicions (ja sigui federades o de lleure). Aquest fet també genera un increment de la demanda de les instal·lacions esportives convencionals.

Aquesta situació presenta una oportunitat de reflexionar sobre de la distribució i característiques d'ús de les instal·lacions esportives convencionals per tal d'encabir la demanda existent. Durant el treball de camp realitzant s'han identificat els següents elements que podrien ser objecte de reflexió:

- Manteniment de la prioritació de l'ús de les instal·lacions esportives convencionals per part de les entitats esportives.
- Concreció de la durada dels entrenaments i/o distribució en franges horàries per edat.
- Revisió de les condicions d'ús de gratuïtat de les instal·lacions d'acord franja d'edat.
- Reserva de franges horàries o espais per a la pràctica esportiva en edat adulta fora de l'àmbit federatiu.
- Ampliació de l'ús dels espais esportius escolars dels centres de primària i secundària.

Seguint amb la configuració dels clubs i associacions esportives, s'observa que aquestes tenen una **massa social no practicant** rellevant, amb 24,19% de persones associades que no realitzen pràctica esportiva. Aquest volum de persones associades no esportistes es troben sobretot en les entitats esportives de major antiguitat al municipi. És interessant tenir en compte que en tot el territori català hi ha una tendència de disminució de la massa social no practicant en les entitats esportives, derivat dels canvis de comportament de la societat.⁸

Figura 22. Distribució de la massa social de les entitats

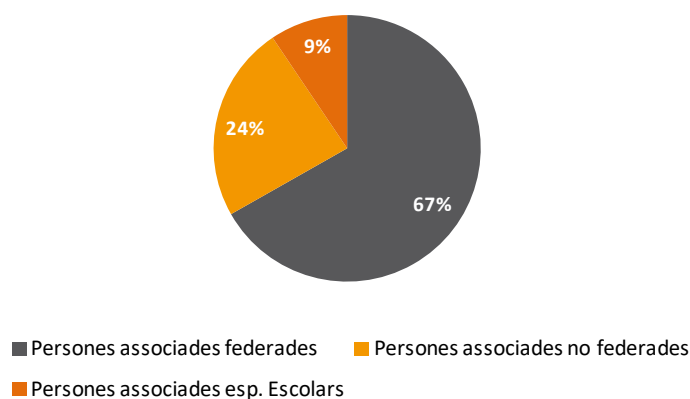

Font: Estudis realitzats al 2016, veure nota 7.

⁸ Estudi 'Evolució dels Clubs a Catalunya 2009- 2015', Observatori Català de l'Esport.

Referent a la distribució de la massa social de les entitats esportives que practica activitat física i esport s'observa com el **67% realitza esport amb fitxa federativa**. Un 24% de es persones practicants en entitats esportives practica esport de salut i lleure corresponent sobretot a entitats que realitzen activitats de senderisme, ciclisme, etc així com els equips d'edat adulta fora de l'àmbit federatiu. Destacar que el 9% restant de persones practicants en clubs esportius participa en competicions escolars fora de l'àmbit federatiu corresponent a les entitats que no s'inclouen en el model esportiu en edat escolar.

Figura 23. Distribució de la massa social practicant

Font: Estudis realitzats al 2016, veure nota 7.

5.1. Transformació i nivell de professionalització de les entitats esportives

Sant Cugat del Vallès compta amb una diversitat d'entitats esportives de diferent naturalesa en el municipi. Algunes d'aquestes, amb gran tradició al municipi compten amb instal·lacions pròpies i un funcionament professionalitzat des de fa molts anys.

Altres entitats, sent les més nombroses i com ocorre a la resta de Catalunya, no compten amb instal·lacions esportives pròpies realitzant els seus entrenaments en els espais esportius municipals en el cas dels esport convencionals. La principal font d'ingressos d'aquestes associacions esportives són les quotes de les persones associades i esportistes però part important dels seus recursos econòmics prové de subvencions municipals.

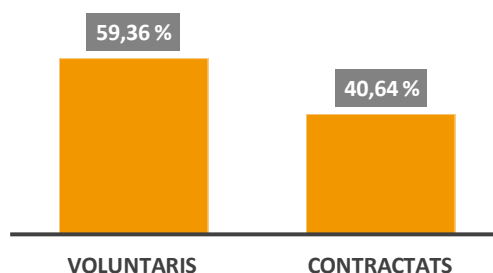
Recentment s'ha treballat amb un projecte per establir uns **nous criteris de subvenció** adaptats a les **necessitats i context actual per a les entitats esportives del municipi**. S'ha començat a treballar en la seva implementació amb la creació de convenis marc de drets i deures entre entitat i ajuntament als quals es vincula a un projecte esportiu d'entitat a 3 anys vista.

S'han establert uns barems per a l'adjudicació anual de l'ajuda econòmica per a fer-ne una valoració objectiva i adaptada a la realitat de cada entitat esportiva. Les principals categories per a la valoració són:

- **Projecte esportiu:** en aquest apartat es valoraran aspectes com el nivell de participació dels esportistes, l'estructura directiva i social de l'entitat, el pressupost de la mateixa i la tasca desenvolupada per l'entitat en temes de promoció de la ciutat.
- **Projecte d'integració:** aquest punt estarà format per tots els aspectes relacionats amb l'esport adaptat tals com els esportistes, els ajuts a aquests i la realització i promoció d'accions de caràcter solidari.
- **Activitats i torneigs:** fa referència a l'organització d'aquestes activitats, la tipologia d'esport que es desenvoluparà i el nivell d'autofinançament del que gaudirà, entre altres.
- En la categoria d'**altres aspectes** quedarien reflectits el lloguer d'espais i la competició d'equips de les entitats en fases sectors.

Davant la professionalització de les entitats, així com la normativa actual en els darrers anys s'ha produït un augment del personal contractat, ja sigui personal tècnic o administratiu, per part de les entitats esportives. La modificació de la llei del voluntariat al 2015 també ha derivat una regulació d'aquests per part de les entitats esportives. El volum de persones que compten amb **una relació laboral amb les entitats esportives** de Sant Cugat del Vallès és del 40,64% davant del 59,36% de personal voluntari. Aquesta xifra es considera elevada d'acord la realitat del teixit associatiu esportiu de la resta de Catalunya, indicant un elevat grau de professionalització de les entitats esportives.

Figura 24. Volum de personal laboral i personal voluntari

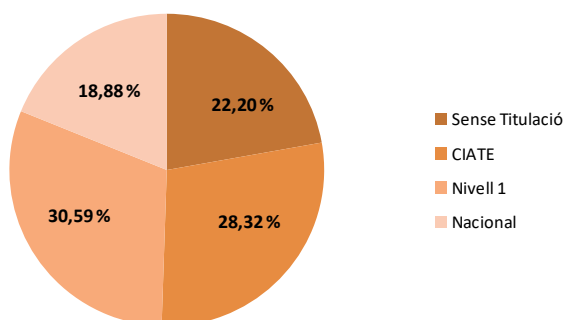
Font: Estudis realitzats al 2016, veure nota 7.

Sant Cugat compta amb una oficina de Voluntariat la qual té com a finalitat promocionar i enfortir el teixit associatiu a través de l'assessorament, la formació i la captació de noves

persones voluntàries. Comptar amb aquesta **Oficina de Voluntariat** permet a les entitats esportives disposar de la important figura del voluntariat per al desenvolupament de les seves activitats, i alhora promou i dóna suport al compliment de la Llei 25/2015 del voluntariat i foment de l'associacionisme aprovada per la Generalitat de Catalunya el 30 de juliol de 2016 i l'aplicació del compromís de voluntariat entre entitat i persones voluntàries. Aquesta regulació que requereix de l'establiment d'un acord formal de voluntariat per part de l'entitat i la persona voluntària cada vegada és més present en els clubs esportius.

Analitzant el tipus de **formació del personal tècnic** vinculat a les entitats esportives s'observa que un elevat volum de persones tenen algun tipus de formació en l'àmbit esportiu. Un 18% del personal tècnic té la titulació de tècnic nacional mentre que un 28% té el nivell 1 d'entrenador/a. Destacar que el 30% del personal tècnic té la formació del Curs d'Iniciació Tècnica d'Esport (CIATE), fet que es considera molt interessant per aquells joves que s'introdueixen al món laboral esportiu per tal de garantir uns coneixements bàsics.

Figura 25. Formació personal entitats esportives

Font: Estudis realitzats al 2016, veure nota 7.

Es considera un aspecte positiu que els clubs esportius promoguin la formació de les persones que es troben al capdavant de les entitats i que promouen les activitats esportives ja que en les seves mans està l'educació i l'adquisició de valors de tots els esportistes de les entitats. La formació del personal és un element clau i pilar bàsic de les entitats esportives d'un municipi.

En els darrers anys la gestió dels clubs s'ha vist afectada per l'entrada en vigor d'un seguit de normatives, lleis i reglamentacions en temes laborals, comptables i fiscals molt importants. L'aparició d'aquestes juntament amb les noves disposicions sobre la transparència administrativa, han fet més **complexa la gestió econòmica i organitzativa** de moltes entitats esportives.

Taula 8. Legislació i normatives que afecten al sector associatiu

Legislació que incideix en les entitats esportives:

- Eliminació de l'exempció de la presentació de l'Impost de Societats per a les entitats esportives amb menys ingressos anuals (a partir de 50.000,00€) i obligació de portar comptabilitat de doble partida.
- Augment de l'IVA al 21%, que tot i que moltes estan exemptes de la seva tributació, sí que en resulten afectades en compres o pagaments de serveis.
- Obligacions de la Llei 19/2014 de transparència, accés a la informació pública i bon govern, per entitats sense ànim de lucre amb finançament públic
- Recurs d'inconstitucionalitat, presentat pel govern espanyol al Tribunal Constitucional contra diversos punts de la Llei Catalana de les professions de l'esport.
- Nou Decret 267/2016, de 5 de juliol, que regula les activitats d'educació en el lleure en les quals participen menors de 18 anys.
- Obligació de certificats negatius del Registre Central de Delinqüents Sexuals per a tots els professionals i voluntaris que treballen en contacte habitual amb menors.

Font: Elaboració pròpia, 2016

Com passa a la resta del territori català, les entitats de Sant Cugat del Vallès es mostren preocupades entorn totes les normatives i lleis entrades en vigor recentment a les quals s'han d'adaptar així com han de regularitzar la seva situació d'acord aquestes. L'aplicació d'aquestes normatives genera un increment de costos en l'estructura organitzativa dels clubs la qual pot repercutir en la quota final podent suposar una barrera d'accés a la pràctica esportiva. Aquesta realitat genera que les entitats es trobin en un procés de transformació i millora amb la necessitat de cercar noves fonts de finançament.

En el camp de treball realitzat, s'han detectat una sèrie de preocupacions entorn les dificultats que suposa fer front a aquesta situació ja que a cada entitat la nova normativa afecta de diferent manera si es té en compte les característiques i naturalesa de les mateixes. Aquests són:

- Desconeixement de com afecta la legislació segons el tipus d'entitat esportiva.
- Desconeixement dels tràmits necessaris i de la seva execució ja que les persones responsables de les entitats són voluntàries.
- Increment de les despeses de gestió si es contracta suport administratiu per al compliment de la normativa.

- Incapacitat de fer front a les despeses de regularització del personal tècnic de les entitats esportives.

Com s'ha comentat anteriorment, la principal font de finançament de les entitats són les quotes que paguen els esportistes, tot i això però actualment han aparegut algunes iniciatives que han fet que les quotes dels esportistes no siguin els únics ítems que sumen per aquesta partida.

Sant Cugat Creix és una entitat que sorgeix de les necessitats de diverses entitats amb equips d'alt nivell per a la cerca de fonts de finançament alternatives així com la voluntat de la millora esportiva del municipi. Amb la cerca de patrocinis globals, ajudes europees per al desenvolupament de projectes, el treball amb les universitats del territori, etc. aquesta entitat ha iniciat un procés de reinvençió de les entitats esportives per tal de millorar el seu autofinançament i impacte social en el municipi.

EL PAPER DE LES ENTITATS ESPORTIVES I L'ESPORT DE COMPETICIÓ

- Les entitats esportives tenen un paper significatiu en la promoció esportiva del municipi.
- Creixement de les entitats per sobre de la capacitat de les instal·lacions esportives.
- Revisió del sistema de subvencions basat en: projecte esportiu, projecte d'integració, activitats i torneigs i altres aspectes.
- Fase d'adaptació de l'organització interna de les entitats amb un alt nivell de compliment de les obligacions legals posades en relleu els darrers anys.
- Elevat volum de personal contractat en entitats esportives. Tot i així a majoria del personal de les entitats esportives és voluntari.
- Sant Cugat Creix com a model de transformació del finançament. Procés recent i innovador que s'ha de consolidar.
- La formació del personal de les entitats és essencial per prestar un servei de qualitat.

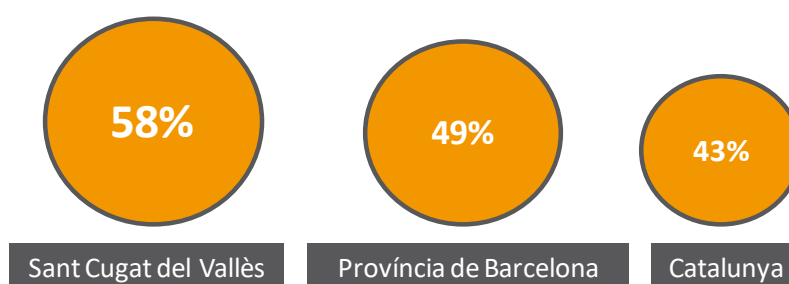
6. L'ESPORT DE SALUT I LLEURE

6.1. La pràctica esportiva de salut i lleure

El **58% de la població de Sant Cugat del Vallès realitza activitat física i esport** d'acord l'enquesta d'hàbits esportius realitzada per la Diputació de Barcelona l'any 2007 al municipi. Aquest xifra es situa per sobre de la mitjana dels municipis de la província de Barcelona situada en un 49%⁹.

Figura 26. Percentatge de pràctica esportiva interioritzada a Sant Cugat del Vallès

Font: elaboració pròpia a partir de diverses fonts.

Aquest percentatge respon a la pregunta 'vostè fa esport?', on la major part de les persones entén l'esport en el seu sentit més tradicional. Si es té en compte però la definició de la Carta Europea de l'Esport de l'any 1992 on diu: "S'entén per esport tota mena d'activitats físiques que, mitjançant una participació organitzada o d'altra mena, tinguin per finalitat l'expressió o la millora de la condició física i psíquica, el desenvolupament de les relacions socials o l'assoliment de resultats en competicions de tots els nivells" aquest augmenta a un **88,7% a Sant Cugat** quan s'inclouen aquelles activitats com caminar més de 30 minuts al dia tot i no tenir la percepció d'estar fent esport. Aquesta pràctica es coneix com a **pràctica no interioritzada**. Si es comparen aquestes dades amb la darrera enquesta d'hàbits esportius a Catalunya realitzada per l'Observatori Català de l'Esport l'any 2009, es pot veure com les dades de Sant Cugat es troba per sobre de la mitjana catalana, en un 76% de població realitza activitat física i esport.

Figura 27. Percentatge de pràctica esportiva interioritzada a Sant Cugat del Vallès

Font: elaboració pròpia a partir de diverses fonts.

⁹ Dades dels Cercles de Comparació Intermunicipal d'Esports 2015.

La darrera enquesta realitzada pel Consejo Superior de Deportes d'hàbits esportius a nivell nacional, conclou una estabilitat de la pràctica esportiva a la comunitat autònoma de Catalunya, mantenint el mateix índex de pràctica esportiva interioritzada del 43% (no es té en compte la pràctica no interioritzada), fet positiu davant d'uns anys de context econòmic complex que han afectat negativament altres sectors. És més, en els darrers anys hi ha hagut un increment del consum de productes i serveis relacionats amb l'àmbit de l'activitat física i l'esport.

Per tant, es pot concloure que Sant Cugat del Vallès compta amb una **població molt activa esportivament** parlant, fet plausible en la variada oferta esportiva existent per part d'un ampli ventall d'agents esportius en el municipi.

6.2. Oferta esportiva existent

Actualment a la ciutat de Sant Cugat del Vallès existeixen diferents agents que realitzen oferta **d'activitat físico-esportiva de salut i lleure**. Aquesta s'entén com:

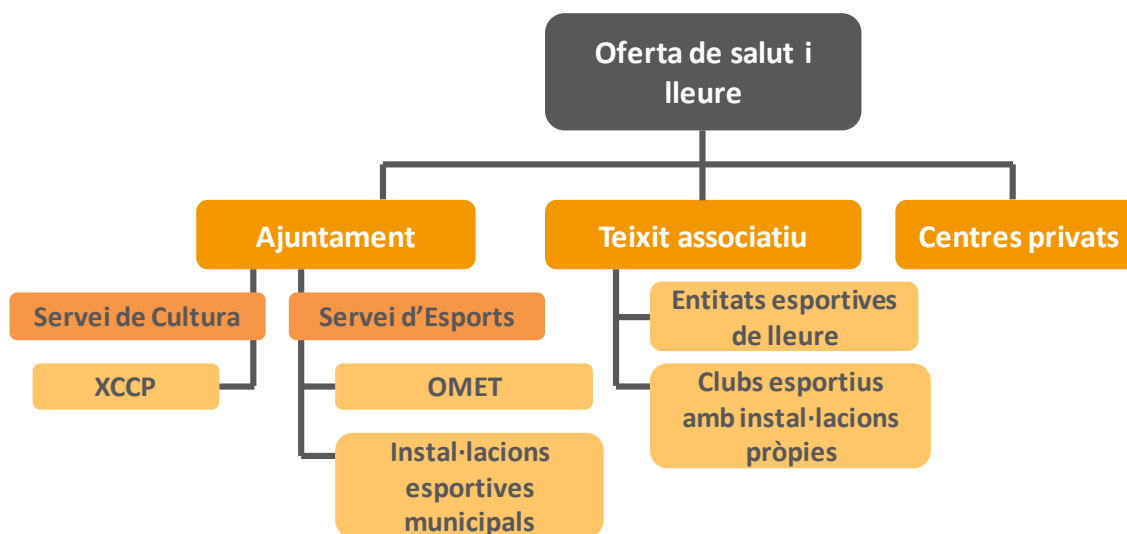
- Una pràctica que cerca la millora de la salut i el benestar adoptant estils de vida saludables.
- Una pràctica fora del món esportiu competitiu federat.
- Predomini de pràctiques amb caràcter recreatiu i lúdic.

En l'enquesta d'hàbits esportius d'adults de Catalunya realitzat per la SGE (2009) apareixia com a **principal motivació per practicar activitat física el mantenir-se en forma o millorar la salut**. Aquest fet mostra la voluntat per la qual les persones adultes realitzen activitat física i, sobretot, el tipus i característiques de la mateixa. Entrant més al detall en la mateixa enquesta de 2009, els esports més practicats són:

- Caminar - 47,8% de persones practicants
- Gimnàstica de manteniment - 33,2% de persones practicants
- Natació recreativa - 31,2% de persones practicants

L'oferta de salut i lleure ha de ser accessible a tota la població, amb la promoció d'un estil de vida saludable per tal de comptar amb una ciutadania activa i sana. La diversitat de possibles pràctiques esportives i demandes existents és molt diversa ja que aquesta pràctica és realitzada per tots els col·lectius de població. Per aquest motiu, és **necessària la participació de diferents agents** en la promoció de l'esport de salut i lleure. En el cas de Sant Cugat del Vallès, són diferents els agents que promouen aquesta:

Figura 28. Oferta de salut i lleure de Sant Cugat del Vallès

Font: Elaboració pròpia, 2016.

Oferta municipal

En l'oferta d'activitat físico-esportiva promoguda per l'ajuntament, s'identifiquen dos principals agents: el Servei d'Esports i l'Àmbit de Cultura a través de la Xarxa de Centres Culturals Polivalents (XCCP). Dins del servei d'Esports es poden diferenciar dos tipus d'oferta:

- Oferta d'activitats físico esportives realitzades per l'OMET
- Oferta de salut i lleure realitzada en instal·lacions esportives municipals:
 - Complex Esportiu Municipal Eurofitness
 - ZEM Jaume Tubau
 - ZEM la Guinardera

En l'actualitat el **disseny i realització de l'oferta dels programes esportius realitzada per l'OMET i la XCCP es treballa de forma independent** en cada servei. Es considera interessant establir criteris i definir el paper de cadascun d'aquests per tal d'evitar la duplictat d'oferta com també treballar per crear programes d'activitats conjuntament amb l'obtenció d'una oferta completa de salut i lleure al municipi, defugint també d'una competència entre aquests agents municipals. També existeixen diferències amb els preus de les diferents activitats ja siguin promogudes per l'OMET o la XCCP. S'ha de tenir en compte que són programes municipals de l'ajuntament i que, per tant, s'haurien d'establir els mateixos preus o cercar una estratègia per minvar la diferència entre aquests, atenent que els dos són serveis municipals. Les diferències entre ambdues ofertes a tenir en compte són les que es presenten seguidament:

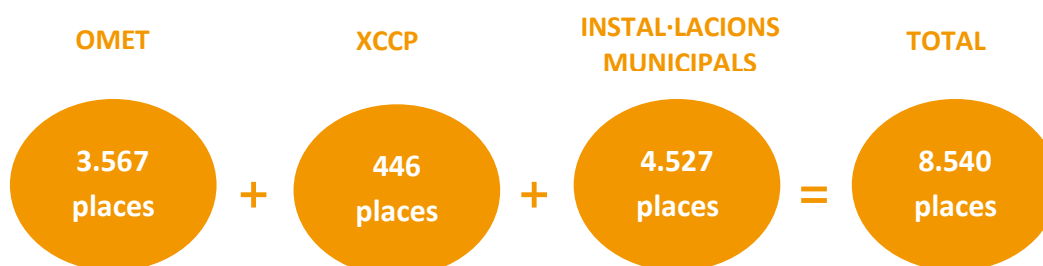
Taula 9. Diferències entre l'oferta de l'OMET i la XCCP

OMET	XCCP
Programació temporada esportiva (9 mesos)	Programació trimestral d'acord la demanda
Realització en espais esportius	Realització de l'activitat en sales polivalents
Garantia de comptar amb personal tècnic amb la titulació corresponent	No es pot garantir la titulació corresponent per part del personal tècnic
Preu mensual d'acord el número de sessions setmanals	Preu trimestral/període d'acord al número de sessions totals
Ofert des del Servei d'Esports	Ofert des de XCCP
Participació de l'entitat en el Consell sectorial esport	No hi ha participació del Servei de Cultura en el Consell sectorial esport

Font: Elaboració pròpia, 2016

Per tant, hi ha diferents agents impulsors de l'esport de titularitat municipal que compten amb una oferta diversa, àmplia i que arriba a un important volum de població. S'estima que l'oferta d'activitat físico-esportiva municipal és d'aproximadament 8.540 places d'activitat esportiva continuada per cada temporada esportiva.

Figura 29. Places ofertes d'esport de salut i lleure segons agents esportius

Font: Elaboració pròpia a través de dades facilitades per l'ajuntament, 2016.

Oferta associativa

Pel que es refereix a les entitats esportives aquestes també tenen una oferta destacada en programes i serveis d'esport de salut i lleure. S'identifiquen dos grans grups:

- **Associacions esportives d'esport no convencional:** aquelles entitats que acostumen a realitzar la seva activitat a l'aire lliure o fora de les competicions d'esport més tradicional. Aquestes entitats acostumen a ser grups excursionistes, BTT, orientació, etc., on tot i existir una part competitiva la major part de persones practicants ho realitzen per motius lúdics i de salut.

- **Clubs esportius amb instal·lacions pròpies:** entitats esportives que compten amb equipaments esportius en propietat i que a banda de comptar amb seccions d'esport federat ofereixen serveis d'esport salut com activitats dirigides, curssets de natació, fitness, lloguer d'espais de raqueta, lligues de lleure, passejos amb cavall, etc.

Aquestes últimes, en alguns casos, tenen un funcionament com els centres esportius privats-comercials. Dintre aquest grup també es pot incloure com a cas especial l'Escola Europa, la qual organitza algunes activitats de salut i lleure, sobretot dirigides a la massa social de la mateixa escola.

Destacar que en el treball de camp realitzat s'han identificat entitats d'esport convencional amb equips 'màsters' format per aquells adults que volen continuar practicant una disciplina esportiva fora de la competició. La interiorització de la pràctica esportiva des d'etapes primerenques deriva a que vagin apareixent equips d'aquestes característiques en algunes entitats de Sant Cugat. Aquests però es troben amb dificultats a l'hora de disposar d'espais i horaris per desenvolupar la seva activitat.

Actualment els espais esportius estan ocupats pels equips de base i de competició de les entitats esportives i és complicat obtenir una franja horària per desenvolupar aquest tipus d'entrenaments o partits de lleure. A aquesta demanda s'afegeix la necessitat de reflexionar si aquests equips han de gaudir de les mateixes condicions de gratuïtat en l'ús de les instal·lacions esportives com els equips d'esport base.

Oferta privada

Els centres esportius privats-comercials també tenen una oferta d'activitats física de salut i lleure força àmplia i variada. Aquest fet queda palès en el gran volum de centres esportius privats-comercials que es poden trobar a la ciutat. Aquesta oferta és **àmplia i variada a nivell de segments de població** als que es dirigeix com també al **tipus d'activitats** que ofereix.

Conèixer el volum de persones practicants en l'àmbit privat és molt complex, però es considera que amb l'àmplia oferta existent el **volum de persones practicants de salut i lleure en edat adulta és superior en l'àmbit privat i associatiu** que en l'àmbit municipal.

Els centres privats també es diferencien per les tarifes i quotes que les persones abonades han de pagar per poder accedir a les seves instal·lacions i prendre part de les activitats que ofereixen. Aquestes poden oscil·lar des dels 12€ fins als més de 100€ depenent del centre esportiu, l'oferta que proposa i el públic al qual es vol dirigir.

Entre aquests centres n'hi ha que són exclusivament per a dones, d'altres són centres esportius premium i també apareixen els coneguts clubs socials. Per tant, també hi ha un **ventall ben diferenciat i ampli que pot arribar a un gran volum de població**, el qual escull el seu centre esportiu a partir de les seves necessitats i el que més s'adapti a un mateix.

Actualment a la ciutat existeix un volum d'oferta privada molt elevat que deriva a una pràctica molt diversa. A continuació es presenta un llistat amb l'oferta privada de la ciutat:

Taula 10. Centres esportiu privats Sant Cugat del Vallès

ORGANITZACIÓ	ACTIVITAT	PÚBLIC
Agora Sant Cugat	Pàdel	Jove/adult
Anytime Fitness Mira Sol	Fitness	Jove/adult
Anytime Fitness Passeig de Francesc Macià	Fitness	Jove/adult
Arabesc Estudi	Dansa	Escolar/Jove
Argia Alquimia	Taitxi, ioga, pilates	Adult/Gent gran
Augusta Pàdel	Pàdel	Jove/adult
Bambú	Ioga i teràpies naturals	Adult/Gent gran
Can Ninot	Dansa	Escolar/Jove/Adult
Carlos claramunt	Ioga	Adult/Gent gran
Centre d'Arts Marcials MAC	Arts Marcials	Escolar/Jove
Centre Equilibri	Kung Fu	Escolar/Jove
Centre Hípica Can Caldés	Hípica	Escolar/Jove/Adult/Familiar
Centre Ioga La Floresta	Ioga	Adult/Gent gran
Centre Oriental de Salut	Acupuntura	Adult/Gent gran
Centre Tai	Arts marcial, ioga	Escolar/Jove
Club de Golf Sant Cugat	Golf	Adult/Familiar
Club Esportiu Valldoreix	Activitats multi esportives	Escolar/Jove/Adult
Club Hípica Collserola	Hípica	Escolar/Jove/Adult/Familiar
Club Junior	Club esportiu	Totes les edats
Club Tennis Natació Sant Cugat	Tennis i pàdel	Escolar/Jove/Adult
Coach to Top	Coaching	Adult
Complex Esportiu Valldoreix	Club esportiu	Totes les edats
Core Sports	Fitness	Escolar/adults/empreses
Corner4	Fitness	Jove/adult
Crossfit Lynx	CrossFit	Jove/adult
Curves	Fitness	Dones adultes
DiR Sant Cugat	Fitness	Jove/adult
Escola Color Dansa	Dansa	Jove/adult
Escola de Balls de Saló Sant Cugat	Dansa	Jove/adult
Escola de Dansa Chris Ribeiro	Dansa del ventre	Dones joves i adultes
Escola Fusió	Música i dansa	Escolar/Jove
Escola Nàutica Sant Cugat	Nàutica - Formació	Escolar/Jove/Adult
Escola Sant Cugat	Dansa	Escolar/Jove
Europa Sport Centre	Instal·lacions multi esportives	Escolar/Jove/Adult

Fast Fitness	Fitness Electroestimulació	Jove/adult
Firme20	Fitness Electroestimulació	Jove/adult
Físic Fitness	Fitness	Dones joves i adultes
Gimnàs MC	Judo i Karate	Escolar/Jove
Hípica Can Domenech	Hípica	Escolar/Jove/Adult/Familiar
Hípica Severino	Hípica	Escolar/Jove/Adult/Familiar
Kaivalaya Studio	Ioga	Adult/Gent gran
Koan Salut Integral	Ioga i teràpies naturals	Adult/Gent gran
La Cova de Sal	Ioga i teràpies naturals	Adult/Gent gran
La Sala de Ioga	Ioga	Adult/Gent gran
Laura Esteve Centre de Dansa	Dansa	Escolar/Jove
Llar de Ioga / Ashtanga Ioga	Ioga	Adult/Gent gran
Maná Yoga	Ioga	Adult/Gent gran
Meet Gym	Fitness, Natació i Arts marcial	Jove/adult
Metropolitan Golf Barcelona	Golf	Adult/Familiar
Mugendo Sant Cugat	Arts Marcials	Escolar/Jove
Nexus Dansa	Dansa	Jove/adult
Núria Caballé	Gimnàstiques especialitzades	General
Pilam Pilates	Pilates	Jove/adult/gent gran
Pilates Personal	Pilates	Dones adultes
Pilates Powehouse	Pilates	Jove/adult/gent gran
Pitch & Putt Sant Cugat	Pitch & Put	Adult/Gent gran
Reevolution System	CrossFit	Jove/adult
Vitta Hatha Yoga	Ioga	Adult/Gent gran
Viviana Hounie	Dansa	Escolar/Jove
Wu Wei	Ioga	Adult/Gent gran

Font: Elaboració pròpia, 2016.

6.3. Pràctica esportiva en el medi urbà i natural

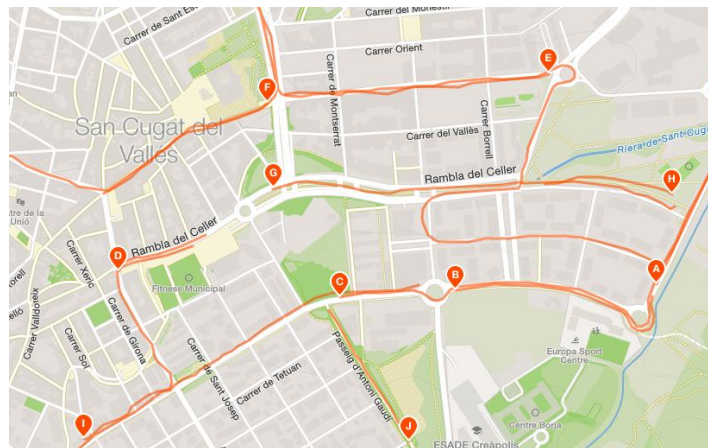
L'entorn urbà i natural s'està obrint pas en els darrers anys com a nou espai de pràctica esportiva. Es pot afirmar doncs que l'espai de pràctica tradicional ha patit un canvi significatiu en el qual ja no només es desenvolupa l'activitat esportiva en els espais convencionals, sinó que els que no ho són es fan un lloc i atreuen a molts esportistes en l'actualitat. **L'augment de persones practicants** en l'àmbit de les curses, ja sigui de mitja o llarga distància, així com en el triatló o en la bicicleta entre altres disciplines, han **convertit l'espai urbà en espai d'entrenament**.

Vista la importància doncs que estan adquirint aquest nous espais de pràctica, és important que es treballi per tal d'adaptar aquests espais i facilitar-ne la pràctica mitjançant la millora dels mateixos, dotant-los dels elements necessaris per a desenvolupar una pràctica esportiva de qualitat i complint els estàndards de seguretat establerts. L'espai esportiu a l'aire lliure es presenta com una mena d'itinerari, com un flux de diferents actors socials, com a moviment i dinamisme de les relacions i de les pràctiques que s'hi desenvolupen. L'eclosió d'aquesta pràctica fa que des de l'administració local i altres institucions s'intenti delimitar els itineraris d'algunes d'aquestes pràctiques com és el cas dels carrils bici, els circuits i itineraris, per exemple.

En el cas de **Sant Cugat del Vallès**, el municipi disposa d'un entorn natural i una configuració urbanística ideal per a la pràctica de l'activitat física i l'esport a l'aire lliure amb la seva proximitat al Parc de Collserola i els fàcils accessos al mateix des del propi municipi. Aquests accessos però tenen un elevat volum d'usos especialment en caps de setmana convivint diversitat de pràctiques esportives. S'ha de tenir en compte però que les **activitats organitzades** dins al Parc de Collserola es troben subjectes a la **regulació dels usos** corre a càrrec del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola.

Les següents imatges mostren els itineraris que realitzen els usuaris de l'aplicació d'entrenament Strava a Sant Cugat per córrer en la primera i per anar en bicicleta en la segona. Es tracta dels trams més concorreguts de la ciutat en aquestes dues disciplines.

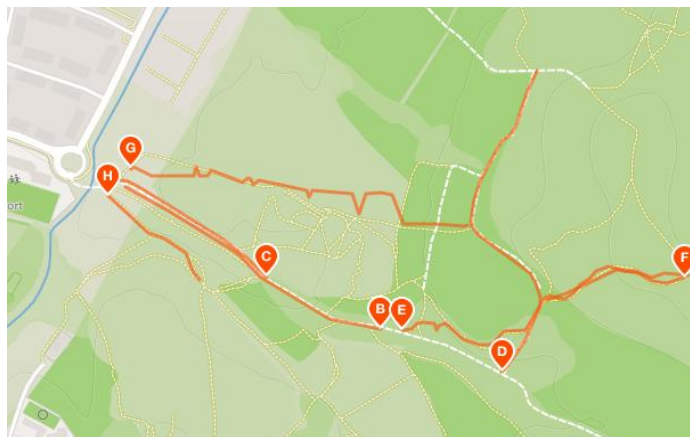
Figura 30. Circuits per córrer registrats amb l'aplicació Strava a Sant Cugat

Font: Strava, 2016.

Si per al running la majoria de persones que fan esport al carrer utilitzen el centre de la ciutat creant diferents itineraris pels mateixos carrers i rambles d'aquesta, en el cas del ciclisme aquest canvia substancialment la ubicació de la pràctica esportiva. Tal i com es pot comprovar en la següent figura, les persones que van en bicicleta opten per desenvolupar la seva pràctica en entorns propers al parc de Collserola, deixant l'àmbit urbà per a altres usuaris.

Figura 31. Circuits en bicicleta registrats amb l'aplicació Strava a Sant Cugat

Font: Strava, 2016.

La configuració del municipi amb amplis espais a l'aire lliure, i equipaments i mobiliari esportiu urbà per a diferents edats afavoreix la pràctica esportiva de la ciutadania. Des de l'ajuntament s'ha tingut un compte la importància a l'hora de configurar i dissenyar l'espai públic de pensar en tots els tipus de pràctica esportiva possibles que s'hi poden desenvolupar així com els diferents col·lectius que hi poden prendre part. En aquest procés és interessant un treball compartit entre les diferents àrees de l'ajuntament implicades per tal de crear un treball global on es tinguin en compte els diferents punts de vista.

Un exemple del treball col·laboratiu n'és el que actualment s'està realitzant entre els Serveis de Joventut i el Servei d'Esports per tal de crear **una guia interactiva dels espais públics a l'aire lliure**. La idea d'aquesta iniciativa és crear un llistat amb les diferents instal·lacions a l'aire lliure per tal que les persones interessades puguin consultar-ho fàcilment.

S'ha de tenir en compte l'aparició de col·lectiu i grups organitzats que utilitzen **l'espai urbà per a la realització d'entrenaments esportius**, ja sigui amb finalitat social i esportiva o lucrativa. En algunes ciutats i poblacions com per exemple Barcelona, l'ús d'espais públics per a la realització d'entrenaments esportius organitzats ha generat un debat de l'ocupació de l'espai públic. Tot i així, altres municipis promouen l'ús d'aquests espais per a la pràctica físico-esportiva organitzada des del propi ajuntament. A Sant Cugat, s'ha identificat la l'associació esportiva 'EntrenaGrup', com a entitat amb l'objectiu d'incentivar l'activitat física a l'aire lliure en espais de lliure accés com Coll Favà, el Turó de Can Mates o el circuit de running de Volpelleres, entre d'altres.

6.4. Els esdeveniments esportius a la ciutat

La ciutat de Sant Cugat no només destaca pel seu número d'entitats i associacions esportives i el seu volum de competicions cada cap de setmana, sinó que també gaudeix de molts esdeveniments esportius puntuals de ciutat que fan enriquir encara més l'esport municipal.

Figura 32. Tipologia d'esdeveniments esportius

Font: Elaboració pròpia, 2016.

En aquests esdeveniments esportius s'han identificat més de 20 disciplines esportives diferents. A continuació es presenta un llistat amb alguns dels esdeveniments puntuals que es donen a Sant Cugat durant l'any, organitzats per diferents agents esportius de la ciutat:

Taula 11. Principals esdeveniments esportius puntuals a Sant Cugat del Vallès

GENER
Nocturna del Turró
Torneig de reis de bàsquet
Trobada local de bàsquet
Carrera solidaria Ricoh
FEBRER
19 ^è Campionat local de natació
VI Torneig Campus India – Fundació Vicenç Ferrer
Campionat comarcal atletisme escolar
Copa Princesa de hoquei patins
MARÇ
Copa de la Reina d'hoquei herba
Cross Avenç
Campionat local carrera de orientació
Campionat de Catalunya d'atletisme
Milla de Valldoreix
Gimnastrada Vila de Sant Cugat

Campionat local rítmica
Ruta excursionista de los 3 Monestirs
ABRIL
Trobada comarcal dansa
Marxa infantil de regularitat
BISFED european regional open: boccia
Lliga catalana de bàsquet en cadira de rodes
Carrera popular medijocs
Duatló escolar
Trobada multi esportiva 4rt d'ESO
MAIG
Torneig nocturn de futbol per a joves
Carrera d'orientació familiar
Bicicletada escolar Àgora
Festa de clausura de los Jocs Esportius Escolars
Campionat de Catalunya de Boccia
StQlímpics
Gran premi de marxa Ciudad de Sant Cugat
Campionat de Catalunya infantil femení nivell A de bàsquet
JUNY
Torneig de rugby S16 Ciutat de Sant Cugat
III Torneig internacional de futbol base de Sant Cugat
Festa de l'esport al carrer
Estatal hoquei herba
24 hores de bàsquet 3x3
XVIa Diada de bàsquet
Sant Cugat Internacional Rugby Seven
Edició del torneig ciutat de Sant Cugat i Memorial Jaume Tubau
Torneig internacional femení d'hoquei patins
Festa de clausura del programa d'activitat física de la tercera edat
Torneig internacional d'hoquei
Torneig de 8 hores de petanca
JULIOL
Copa Miyagi
Torneig de Karate de la Festa Major
Torneig de futbol sala femení solidari amb el càncer de mama
3x3 QBàsquet Sant Cugat – Memorial Miki Martínez
Meeting de bàsquet
Campus Internacional Voleibol

SETEMBRE
Torneig Internacional Copa Monestir d'hoquei
Competició Scooters
Torneig internacional voleibol base femení ciutat de Sant Cugat
Carrera KidsDiR
Torneig Handbol
Carrera DiR Mossos d'Esquadra de Sant Cugat
Torneig Ciutat de Sant Cugat hoquei patines
OCTUBRE
Carrera solidaria BTT
Hores futbol sala
Jornada entrenaments i tecnificacions de bàsquet
Campionat de Catalunya de gimnàstica rítmica
Marxa del Corredor Verd
Mitja Marató de Sant Cugat del Vallès
Jornada d'arts marciais inclusiva
NOVEMBRE
Carrera d'orientació alumnat de secundària
Cros ciutat de Sant Cugat
Torneig de patinatge
Edició Transcollserola BTT
Carrera Ultratrail Collserola
DESEMBRE
Carrera d'orientació per La Marató de Tv3
Jornada multi esportiva per alumnat de 1er d'ESO
Sant Silvestre Barcelonesa Sant Cugat

Font: Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, 2017.

A aquest ampli ventall d'activitats s'han d'afegir la gran quantitat de campus esportius i de tecnificació, jornades esportives, presentacions dels clubs a inici de temporada, etc. que també es produeixen al llarg de la temporada esportiva.

Dintre aquest recull d'esdeveniments n'hi ha alguns amb una gran projecció sobre la ciutat i d'altres que no tenen tanta visibilitat. En tots els casos, la implicació del Servei d'Esports hi és present ja sigui com a organitzador o realitzant tasques de recolzament i suport organitzatiu.

Els esdeveniments esportius són de gran importància per al municipi per a diferents motius tenint en compte els diferents tipus d'esdeveniments esportius:

- **Esdeveniments oberts a la població singulars del municipi:** aquests ofereixen oportunitats de pràctica esportiva a la ciutadania de Sant Cugat, ja sigui practicant o no

de forma habitual així com fomenta un treball social i de ciutat. El Cross de Sant Cugat o la Marxa infantil serien un exemple d'aquests esdeveniments, sent activitats consolidades i conegudes per part de tota la ciutadania.

- **Esdeveniments oberts a la població generals:** aquests esdeveniments com la mitja maratón o la cursa del DIR dels mossos d'esquadra són activitats obertes a la ciutadania les quals compten també amb una participació important d'atletes de fora del municipi.
- **Esdeveniments d'impacte:** aquests tipus d'esdeveniments poden generar un important impacte amb la promoció de la ciutat de Sant Cugat del Vallès tant a nivell esportiu com turístic. La realització de campionats nacionals i internacionals dels diferents clubs o campionats europeus com els de Boccia donen a conèixer la ciutat més enllà de l'àmbit esportiu.

Es considera important conèixer **l'impacte i cost que tenen els esdeveniments esportius** en la ciutat i disposar de les principals característiques de l'esdeveniment i participació. Per alguns dels actes organitzats per externs el Servei d'Esports es limita a tramitar les llicències i permisos sent important també que pugui valorar la seva adequació i impacte d'aquests en la ciutat.

En el treball de camp s'ha identificat que l'elevat volum d'esdeveniments esportius puntuals a la ciutat pot provocar algunes queixes per part d'alguns veïns pel tall de carrers i alternacions que se'n puguin derivar. Qualsevol tipologia d'esdeveniments genera una alteració de l'activitat normal de la ciutat i una afectació urbana en tant que s'han de tallar carrers, accessos o realitzar altres accions que interfereixen en la rutina de la ciutat. Els esdeveniments esportius són els que poden alterar el funcionament ordinari de la ciutat degut a les seves característiques però degut a que Sant Cugat del Vallès és una ciutat activa pel que l'increment d'esdeveniments puntuals es produeix en diferents àmbits.

ESPORT DE SALUT I LLEURE

- Població altament activa amb un índex de pràctica objectiva del 88%.
- Oferta esportiva de salut i lleure amb una àmplia participació de diferents agents esportius:
 - + 8.000 places municipals.
 - + de 60 centres esportius comercials-privats i clubs esportius amb oferta de lleure.
 - + 170 esdeveniments esportius anuals .
- Elevat ús de l'entorn urbà i natural per a la pràctica d'activitat física i esport, especialment en caps de setmana.
- Diversitat d'espais urbans per a la pràctica d'activitat física de forma lliure. Ús d'aquests per diversos col·lectius i grups d'edat de la població.
- Entorn natural del Parc de Collserola
 - Gran escenari de pràctica esportiva.
 - Algunes entrades al parc amb elevats usos als caps de setmana.
 - Regulació dels usos organitzats per part del Consorci.
- Varietat d'esdeveniments esportius oberts a la ciutadania amb una elevada participació, inclús de fora de la ciutat.
- Esdeveniments esportius amb un important impacte per a la ciutat tant a nivell d'imatge, esportiu com turístic.

7. EL PAPER SOCIAL I INCLUSIU DE L'ESPORT

La gran diversitat de grups socials i culturals dins de les societats contemporànies és una realitat cada cop més evident. Aquesta és treballada pel Servei de Polítiques Socials de l'Ajuntament de Sant Cugat el qual té per principis generals i objectius perseguits els següents aspectes. Aquests han estat recollits durant el treball de camp del projecte en les quals s'observa la tendència d'actuació d'aquest àmbit així com les fites a aconseguir:

Taula 12. Principis i objectius de l'activitat física com a eina d'inclusió social:

Principis generals	<ul style="list-style-type: none"> ✓ L'activitat física i esportiva és una eina de foment de la salut i d'inclusió i, a més, és un espai de relació social. ✓ Cal fer tot el possible perquè cap col·lectiu en quedi exclòs. ✓ És important tenir en compte tots els col·lectius que conformen el teixit social de la nostra ciutat sense excepcions i en aquest cas en concret, el de les persones amb discapacitat: física, intel·lectual, auditiva, visual i persones amb malalties mentals. ✓ La Convenció Internacional de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, ratificada per l'estat espanyol, recull en el seu articulat la protecció i la promoció dels drets humans de les persones amb discapacitat en un règim d'igualtat d'oportunitats amb la resta de la població.
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Garantir el dret a la pràctica de l'esport al col·lectiu de persones amb discapacitat, per tal de millorar la seva qualitat de vida. ✓ Augmentar el nombre de persones amb discapacitat que realitzen activitat física i fan ús de les instal·lacions esportives. ✓ Incrementar la diversificació i la difusió de l'oferta, i generalitzar l'ús dels espais esportius, tant per a la pràctica de l'esport en edat escolar com a la resta d'edats. ✓ Oferir el suport necessari a les persones usuàries, ja sigui en grups convencionals o en grups específics, en funció del seu grau d'autonomia. ✓ Articular els recursos complementaris necessaris per aconseguir que els equipaments donin resposta a les necessitats de tota la població ✓ Sensibilitzar la ciutadania sobre el dret a la pràctica d'activitat esportiva de les persones amb discapacitat, aprofitant tota mena d'actes i d'esdeveniments esportius. ✓ Promoure una societat normalitzadora, inclusiva i respectuosa amb la diversitat.

Font: Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, 2016.

Així doncs, des de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès es continua treballant per la impulsió de polítiques socials les quals tenen per objecte reduir les possibles diferències existents i facilitar la integració d'aquests col·lectius en el dia a dia de la societat.

Figura 33. Els pilars de la inclusió social

Font: Subirats, J. et al. (2004). Pobresa i exclusió social: Una anàlisi de la realitat espanyola i europea.

Essent un important facilitador de connexions socials com també un atenuador de diferències tant culturals com socials dels seus practicants, l'activitat físico-esportiva representa un fenomen d'integració social molt important per a col·lectius en risc d'exclusió ja sigui per motius físics, psíquics, culturals o econòmics.

Un bon exemple d'això, és el gran nombre d'estudis que determinen aquesta com una via recomanada per a la inserció social de col·lectius que es troben en una situació d'exclusió social. No obstant, en referència a aquests estudis, també cal destacar el seu èmfasi en la necessitat d'haver de plantejar activitats contextualitzades, tant cultural com socialment, en els diferents grups pels quals siguin proposades.

7.1. Pràctica esportiva en col·lectius amb diversitat funcional

Les persones que presenten algun tipus de diversitat funcional, ja sigui psíquica o física, acostumen a trobar dificultats per a poder realitzar activitat física en l'oferta ordinària de qualsevol municipi. Treballar conjuntament entre administració pública, entitats esportives i entitats de persones amb diversitat funcional és clau per tal de garantir aquest dret universal.

De "l'Enquesta d'hàbits esportius de les persones amb discapacitat a la ciutat de Barcelona (2003-2004)", s'extreuen les següents motivacions per a la realització de pràctica esportiva per aquest col·lectiu així com les principals barreres per accedir a aquesta:

Figura 34. Barreres i motivacions envers la pràctica esportiva

Aspectes positius	Aspectes negatius
<ul style="list-style-type: none"> • Millora de la salut • Satisfacció personal • Autosuperació • Relacions socials • Diversió 	<ul style="list-style-type: none"> • Manca de temps • Desplaçaments a les instal·lacions • Falta d'adaptació de les instal·lacions • Pròpia discapacitat i salut

Font: enquesta d'hàbits esportius de les persones amb discapacitat a la ciutat de Barcelona, 2004.

El disseny de les instal·lacions esportives i les característiques d'alguns elements per a la pràctica són barreres que dificulten l'accés d'aquests col·lectius i que han de ser treballats per tots els agents implicats. De la mateixa manera que en les instal·lacions esportives, en els espais a l'aire lliure ocorre el mateix: és necessari garantir-ne un ús universal. En general, a la ciutat de Sant Cugat del Vallès, la major part dels equipaments i espais esportius han tingut en compte aquesta perspectiva. En els darrers anys les actuacions per tal d'adaptar els espais han estat més presents, tot i que encara caldria fer-se algunes millores. Aquestes han d'estar pensades des de l'òptica dels diferents col·lectius que en prendran part per tal d'adaptar al màxim els espais amb uns estàndards de qualitat i seguretat adients a les necessitats dels col·lectius específics.

També en les curses i esdeveniments esportius són cada vegada més els col·lectius específics els que hi participen. Atenent a aquest fet, s'ha de tenir en compte aspectes com els materials, recorreguts i tot allò que pugui afectar a les característiques dels participants inscrits. Marcar uns requisits bàsics a complir en els esdeveniments esportius de la ciutat per garantir la participació de tots els col·lectius podria propiciar una accessibilitat al total de la població de Sant Cugat. L'adaptació de la pràctica en si però no és suficient, sinó que la comunicació també ha d'adaptar-se als col·lectius, fent que sigui accessible de la forma més autònoma possible.

Una de les iniciatives més ben valorades per les persones amb diversitat funcional i les seves famílies és la figura del monitor de suport. Aquest permet que l'infant pugui seguir el ritme d'un grup esportiu integrat per infants amb i sense discapacitat. La tasca del monitor de suport no consisteix en fer classes particulars al marge del grup perquè la finalitat del Programa és que l'infant amb discapacitat pugui estar integrat dins el grup aprenent com la resta de participants. Així doncs, l'objectiu d'aquesta figura rau en que les persones amb discapacitat puguin participar de manera normalitzada en les activitats que ofereix l'ajuntament d'esport escolar, Nadal, Setmana Santa i casals d'estiu.

Aquest servei es sol·licita per part de les famílies i és la mateixa entitat la que es posa en contacte amb l'ajuntament informant de la necessitat d'un monitor de suport per atendre a una nena/a amb discapacitat que vol fer esport a l'entitat. D'aquesta manera es facilita una persona tècnica de la mateixa entitat per realitzar l'activitat esportiva amb el màxim d'integració amb el grup amb el qual participarà el nen o nena.

Taula 13. Principals programes per a col·lectius amb diversitat funcional:

<p>Monitors de suport per als casals d'estiu, Nadal i Setmana Santa i monitors de suport per a les activitats d'esport escolar municipals</p>	<p>111 infants inscrits de 2011 a 2015</p>
<p>Places per a infants amb discapacitat als diversos casals d'estiu, de Nadal i de Setmana Santa.</p>	
<p>Les activitats es realitzen de manera integrada amb la resta de nens i nenes però amb el suport de monitors que els ofereixen el recolzament necessari en funció de l'activitat.</p>	
<p>També es contracten monitors de suport perquè els infants puguin participar de manera normalitzada a les activitats d'esport escolar que es realitzen de manera continuada durant tot el curs.</p>	<p>32 infants inscrits de 2011 a 2015</p>
<p>Jocs StQlímpics</p>	<p>150 participants a les diferents proves d'atletisme, petanca, futbol, bàsquet, boccia, slàlom adaptat i cursa d'orientació. Treball per promoure la relació i la coneixença entre els usuaris</p>
<p>Esdeveniment esportiu a escala local, pensat per promoure l'esport entre les persones amb discapacitat intel·lectual, a més de fer sensibilització a la ciutadania.</p>	
<p>Persegueix l'objectiu de fomentar un estil de vida actiu i saludable, augmentar l'autoestima de les persones amb discapacitat i sensibilitzar la ciutadania.</p>	
<p>Liderat per les entitats que treballen per les persones amb discapacitat intel·lectual de Sant Cugat: ASDI, ATAM (actualment Aspasur Valldoreix), Jeroni de Moragas, Residència Sant Medir i GURU i participació de diferents entitats esportives.</p>	
<p>Espai lúdic i de salut a Coll Favà</p>	
<p>Conjuntament amb la Diputació es va instal·lar al Parc de Can Vernet un circuit lúdic i de salut a l'aire lliure amb diferents mòduls d'activitats que facilita estar en forma, fer salut i relacionar-se amb altres persones especialment per a la gent gran-</p>	
<p>Es van dur a terme sessions formatives per a professionals que treballaven amb persones amb discapacitat, malalties neurològiques o gent gran, per tal explicar l'ús correcte dels aparells i facilitar que ho poguessin utilitzar com una eina més en les activitats de rehabilitació o lúdiques.</p>	
<p>Ús principalment lliure.</p>	

Font: Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, 2016.

I també s'han de destacar la consolidació d'equips esportius amb persones amb diversitat funcional com són:

- Atletisme adaptat a la secció del Club Muntanyenc.
- Natació per a persones amb discapacitat intel·lectual, conjuntament amb ASDI.
- Natació per a persones amb ceguesa, conjuntament amb ONCE.
- Boccia per a persones amb discapacitat intel·lectual i paràlisi cerebral, conjuntament amb ASDI i la Federació Catalana Esportiva per a persones amb Paràlisi Cerebral.
- Futbol per a persones amb discapacitat intel·lectual – ASDI i Santcu.
- Bàsquet per a persones amb discapacitat intel·lectual, ASDI i la UESC.

S'ha de tenir en compte que no totes les entitats esportives del municipi compten amb personal amb la **formació específica** per aquests programes esportius i que, per tant, s'ha de fomentar la formació d'aquests per tal de poder oferir un servei de qualitat a totes les persones que hi prenguin part. Els equips esportius amb persones amb diversitat són el primer pas per obrir l'esport local a aquest col·lectiu a la resta d'entitats.

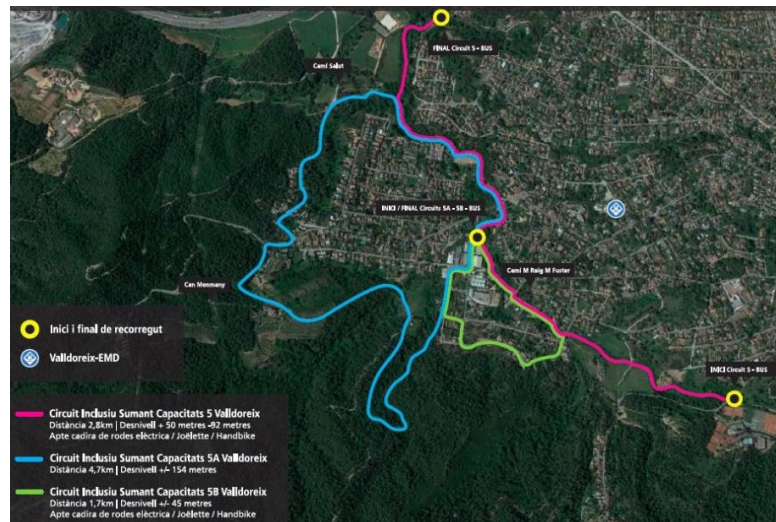
Hi ha altres organitzacions que també treballen per a fer més accessible l'esport a tota la població. Un exemple és el projecte '**Circuits Sumant Capacitats**' de la Fundació Itinerarium a diferents ciutats de Catalunya. Aquests circuits estan adaptats a tots els col·lectius, estan senyalitzats de manera permanent i són inclusius per a tots els segments de població: persones amb discapacitat física, intel·lectual, auditiva, visual i persones amb dificultats intel·lectuals i/o mentals, entre d'altres. Al terme municipal de Sant Cugat, la Fundació ha establert amb l'EMD de Valldoreix diferents circuits amb aquestes característiques.

Els Circuits Sumant Capacitats de Valldoreix és una iniciativa en la qual es dissenya un espai esportiu adaptat i inclusiu amb senyalitzacions permanents el qual ha estat disseny per promoure els següents aspectes:

- La defensa de l'esport a l'aire lliure i en paisatges naturals.
- Promoció de l'esperit de superació entre tots els participants.
- Gaudir del municipi i les seves riqueses.
- Espai web per coordinar trobades, fixant dia, hora i circuit, amb les persones que tenen més dificultats per a fer esport.

A continuació es mostren els circuits inclusius promoguts per l'EMD de Valldoreix en el qual es poden apreciar 3 itineraris diferents:

Figura 35. Mapa itineraris circuits Inclusius

Font: lloc web EMD Validoreix, 2016.

7.2. Pràctica esportiva en col·lectius amb risc d'exclusió social

L'esport esdevé un element integrador i d'inclusió social per als diferents col·lectius que es troben al municipi. Sant Cugat ha estat sempre una ciutat amb tradició d'esport competitiu, sent l'excursionisme la principal activitat de lleure esportiu. En els darrers anys aquesta vessant d'oci i d'esport de salut ha anat prenent força a la ciutat i són moltes les persones que cada dia surten a la ciutat o al medi natural a fer esport de lleure pel seu compte.

Des de l'any 2000 aproximadament el Servei de Polítiques Socials ha identificat entre els col·lectius de persones nouvingudes una nova manera d'entendre l'esport que li aporta una nova visió: l'esport de forma espontània no organitzada al carrer. Hi ha identificats diferents col·lectius amb pràctiques esportives en diferents punts de la ciutat. En moltes ocasions amb esports del seu país de procedència poc habituals a Catalunya.

Actualment aquest esport espontani no organitzat és una realitat i des de l'ajuntament es treballa per donar facilitats als diferents col·lectius sense entrar en conflictes de convivència d'usos. Aquests col·lectius són reticents a la regularització d'aquesta pràctica ja que és realitzada amb una finalitat lúdica i social que no entenen com a activitat regular normalitzada.

És interessant treballar per permetre aquest tipus de pràctica espontània sempre i quan sigui **compatible amb la resta d'usos** i no es produeixi una ocupació de l'espai públic de forma regular i exclusiva. Així com, tot i tractar-se d'activitats d'un mateix col·lectiu, aquests han de **permetre la participació de forma oberta**. En general, no s'han identificat grans incidències per l'ús dels espais públics per aquests col·lectius però s'ha de destacar que en un dels espais de la ciutat de Sant Cugat on s'ha realitzat un conveni d'ús per escrit amb el col·lectiu de la

població per regular-lo ha: l'espai Víctor Català. Aquest estableix uns compromisos a assolir pel col·lectiu d'usuaris per garantir una bona convivència en l'espai esportiu.

Tot i que Sant Cugat del Vallès s'identifica com un municipi amb un nivell socio-econòmic mig-alt de la majoria de la ciutadania, hi ha col·lectius amb necessitats econòmiques que requereixen suport per accedir a la pràctica esportiva.

Des de l'ajuntament s'està treballant en una iniciativa **per apropar la pràctica esportiva a aquells infants que per falta de recursos econòmics** no en poden desenvolupar. Es tracta de beques que permeten l'accés d'aquest col·lectiu a l'esport a les escoles. Els nens i nenes que s'adhereixen a aquestes beques així com els criteris de les mateixes venen marcats per les escoles i els Serveis Socials, que formen part de tot el procés.

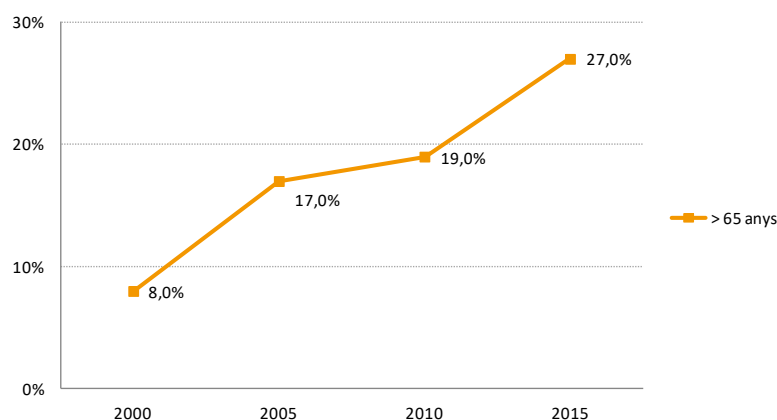
Algunes entitats esportives atorguen també algunes ajudes a infants amb dificultats econòmiques. Tot i això, el teixit associatiu manifesta la necessitat de treballar en aquesta línia, especialment en edat escolar juntament amb l'ajuntament.

Per fer front i atendre a les necessitats d'aquests col·lectius amb risc d'exclusió social per motius econòmics des de l'ajuntament també es desenvolupa el programa '**Jove Natura**', un servei preventiu que es crea amb la voluntat de donar suport i contrarestar les deficiències socioeducatives dels i les joves amb risc d'exclusió social de la ciutat. La finalitat d'aquesta acció socioeducativa és afavorir la prevenció, la protecció i la promoció dels adolescents dins el context d'atenció a les famílies desfavorides socialment.

7.3. Pràctica esportiva per a gent gran

Finalment el col·lectiu de gent gran és un sector de la població tradicionalment poc actiu. Els canvis socials de les darreres èpoques i les polítiques municipals dirigides a aquest sector de la població han derivat a un **augment dels índex de pràctica d'activitat física i esport per aquest grup d'edat**.

Figura 36. Evolució % de pràctica d'activitat física de la població major de 65 anys

Font: encuesta de Hábitos Deportivos en España, 2015.

Tot i existir aquest increment dels percentatges de pràctica físico-esportiva en el col·lectiu de més de 65 anys, aquestes dades encara es situen en uns índexs molt baixos en comparació amb els d'altres franges d'edat, situant-se molt per sota de la mitjana del total de la població espanyola físicament activa (46,2%).

En relació a les **barreres** que afecten directament a la pràctica d'activitat física i esport en el col·lectiu de gent gran, es poden destacar els següents factors:

- La influència social pel que fa a la imatge corporal, entenent el propi cos com a objecte de possibles comentaris i/o pensaments de la resta de societat.
- Factors personals com ara la fatiga i la falta de voluntat, afegint la falta de temps i l'excés d'obligacions i responsabilitats com a factor comú en diverses franges d'edat.
- Cal afegir també factors com l'edat i la salut personal de cada individu que acaba determinant les intencions de practicar o no una activitat de tipus físico-esportiu.

També són exemples d'algunes barreres elements com ara l'ús de les noves tecnologies i la seva dependència, així com el canvi de la vida rural cap a una vida urbana. Es tracta d'elements que, en major o menor mesura, afecten al sedentarisme i la qualitat de vida de la població.

El Servei d'Esports, històricament ha promogut la pràctica esportiva en aquest col·lectiu per tal de promocionar els beneficis en la salut, tant físics, psíquics com socials que l'esport aporta als seus practicants. **L'OMET així com la XCCP desenvolupen una oferta esportiva adreçada a gent gran**, entenent aquest col·lectiu com a persones majors de 60 anys. En aquesta oferta s'ofereixen programes esportius i activitats, algunes dels quals es presenten a continuació:

Taula 14. Activitats municipals per a gent gran:

Activitats OMET gent gran	
Gimnàstica de manteniment	Tai-Txi
Ritmes Llatins	Marxa nòrdica

Activitats XCCP gent gran	
Pilates	Ioga Kundalini
Ioga Hatha	Gim suau
Gimnàstica suau	Gimnàstica manteniment

Font: Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, 2016.

Tal i com ja s'ha comentat anteriorment, les ofertes entre l'OMET i la XCCP són molt similars pel que fa a les activitats que desenvolupen. Per tant, hi ha oferta municipal duplicada dirigida al col·lectiu de gent gran de la ciutat. És cert que els centres de XCCP són equipaments de

proximitat, sent més fàcil i còmode l'accés per part d'aquest col·lectiu. La tipologia d'activitat, de baixa intensitat, deriva a la necessitat d'uns espais bàsics sense massa prestacions técnico-esportives ni espais complementaris com dutxes.

La major part de les activitats es realitzen en **sales**. Es considera que és interessant vetllar però, per a que les condicions de les sales dels centres culturals reuneixin unes característiques de confort mínimes per a la pràctica: un terra que absorbeixi els impactes, temperatura i ventilació adient, material esportiu adequat i la garantia d'un aforament adequat pel tipus de pràctica. També s'hauria de treballar perquè el personal tècnic compti amb la formació corresponent per al treball amb aquest col·lectiu i garantir un desenvolupament segur i de qualitat de la pràctica físico-esportiva.

EL PAPER SOCIAL I INCLUSIU DE L'ESPORT

- Voluntat municipal de fer accessible i universal l'esport a tota la població.
- Diferents entitats esportives amb equips específics amb persones amb diversitat funcional.
- Esdeveniments esportius dirigits a persones amb diversitat funcional.
- Necessitat de formació específica per dirigir la pràctica esportiva per alguns col·lectius inexistent en la major part d'organitzacions esportives del municipi. Això dificulta la seva integració en la pràctica ordinària. Actualment això s'intenta suplir amb el programa de tècnics de suport.
- Espais esportius urbans en general accessibles però hi ha necessitat de millorar el seu disseny per a un ús funcional i accessible per tots els col·lectius usuaris.
- La incorporació de ciutadans de diferents nacionalitats al municipi ha aportat noves pràctiques esportives així com demandes d'una organització més oberta i espontània de l'esport amb l'ocupació de l'espai públic.
- Identificació de l'ús d'espais esportius urbans específics per a diferents nacionalitats.
- Treball transversal en l'ajuntament per garantir l'accessibilitat en tota l'etapa escolar l'esport: pla d'entorn, projecte jove-natura.
- Oferta d'activitats per a gent gran des de l'àmbit d'esports i de cultura. Oferta no coordinada i duplicada.

8. INSTAL·LACIONS ESPORTIVES I TERRITORI

8.1. Instal·lacions i espais esportius

Sant Cugat del Vallès en els últims anys ha crescut demogràficament de manera exponencial passant de tenir 52.654 habitants al 2000 a 87.830 per al 2015. Aquest creixement ha derivat a un augment en la demanda de serveis i instal·lacions esportives, requerint una adaptació continua per tal de cobrir les necessitats existents.

La **xarxa d'equipaments esportius del municipi és completa i variada**, amb diversitat d'espais esportius convencionals, singulars i en l'entorn urbà i natural. El ràpid creixement de la demografia, especialment en les franges joves que corresponen a ser les esportivament més actives, així com l'elevat índex de pràctica esportiva de la població fan que hi hagi una demanda d'un major volum d'espais.

La següent taula mostra la relació d'equipaments esportius del municipi:

Taula 15. Relació d'equipaments i espais esportius del municipi

Equipaments municipals	
Atlètic Sant Cugat club petanca	1 PET i 1 ALT
Camp de futbol Can Magí	1 CAM-1
Camp de futbol de Mira-sol	1 CAM-1
Club petanca Sant Cugat	3 PET
Complex esportiu EMD Valldoreix	4 SAL-1, 1 PCO-1, 1 PAD i 1 PAL
Instal·lacions municipals Valldoreix	1 POL-1
Pavelló de Valldoreix	1 PAV-1
Piscina Cooperativa d'aigües de la Floresta	2 PAL
Piscines municipals del Parc Central	3 PAL
Pista bàsquet Passeig Verdum	1 ALT
Pista Club A.R.C.Sant Cugat del Vallès	1 SIN
Pista lliure utilització Parc de la Pollancreda	1 POL-1
Pista poliesportiva les Planes	1 POL-1
Pista poliesportiva Mas Janer	1 POL-1
Pistes lliure utilització Parc Central	1 POL-1
Pistes lliure utilització Mira-sol	1 POL-1
Pistes municipal de petanca Mira-sol	1 PET
Pistes petanca Sant Francesc	1 PET
Pistes poliesportives Can Llobet	1 POL-1 i 1 PAV-1
Tennis taula Parc Central	1 ALT
Zona Esportiva Jaume Tubau	2 POL-1, 1 SAL-1, 2 CAM-1, 2 PAD i 1 ALT
Zona Esportiva La Guinardera	1 SAL-1, 1 CAM-1, 1ATL-1 i 1 CON
Zona Esportiva Municipal Rambla del Celler	3 PAV-1, 4 SAL-1 i 3 PCO-1
Zona Esportiva Sant Francesc	2 POL-1

Equipaments associatius i privats	
Centro oriental de salut	1 ALT
Club d'escacs Sant Cugat	1 ALT
Club de golf Sant Cugat	2 GOL, 1 PAL i 2 SIN
Club esportiu i cultural Mira-sol	1 POL-1
Club esportiu Valldoreix	1 POL-1, 1 SAL-1, 19 TEN, 1 FRO, 2 PAD i 1 PAL
Club hípica Collserola	6 SIN
Club muntanyenc Sant Cugat	1 SAL-1 i 1 ROC
Club natació Sant Cugat	1 POL-1, 2 SAL-1, 14 TEN, 1 FRO, 3 PAD, 2 PAL i 1 ALT
Estudio de rítmica y danza	1 SAL-1
Hípic Center Can Calders	6 SIN
Hípica Sant Cugat - La Pelleria	3 SIN
Hípica Severino	1 SIN
Junior Futbol Club	1 POL-1, 4 SAL-1, 4 CAM-1, 1 PCO-1, 7 TEN, 2 PAL, 1 ALT i 6 PAD
Skateparc Sant Cugat	1 SIN
Escola Sant Cugat Cultura Física i Judo	3 SAL-1
Equipaments escolars públics	
CEIP Catalunya	1 POL-1 i 1PAV-1
CEIP Collserola	1 SAL-1 i 1 ALT
CEIP Gerbert D'Orlhac	1 POL-1 i 1 SAL-1
CEIP Jaume Ferran i Clua	2 POL-1 i 1 SAL-1
CEIP Joan Maragall	1 POL-1 i 1 SAL-1
CEIP L'Olivera	1 POL-1 i 1 SAL-1
CEIP La Floresta	2 POL-1, 1 PAV-1 i 1 ALT
CEIP Pi d'en Xandri	1 POL-1 i 1 SAL-1
CEIP Pins del Vallès	1 POL-1, 2 SAL-1 i 1 ALT
CEIP Turó de Can Mates	1 POL-1 i 1 SAL-1
CEIP Ciutat d'Alba	1 POL-1, 1 SAL-1 i 1 ALT
IES Angeleta Ferrer i Sensat	2 POL-1 i 1 SAL-1
IES Arnau Cadell	1 POL-1, 1 SAL-1, 1 FRO i 2 ALT
IES Joaquina Pla i Farreras	2 POL-1
IES Leonardo Da Vinci	2 POL-1, 1 SAL-1 i 1 ALT
Equipaments escolars privats	
Escola Avenç	5 POL-1, 1 SAL-1 i 1 ALT
Escola Àgora- Edifici Roure	1 POL-1 i 1 SAL-1
Escola La Farga (Mira-sol)	3 POL-1 i 1 CAM-1 i 1 PAL
Escola Pureza de María	4 POL-1, 1 SAL-1 i 1 ATL
Escola Santa Isabel	1 POL-1 i 1 SAL-1

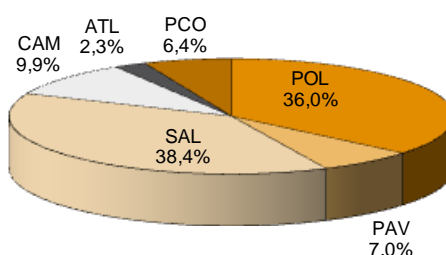
Escola Viaró	2 POL-1, 1 PAV-1, 2 CAM-1, 1 ATL-1, 1 FRO i 2 ALT
Europa International School	1 POL-1 i 1 CAM-1
Europa Sports Center	1 PAV-1, 1 SAL-1 i 2 PCO-1
Thau	1 POL-1, 1 SAL-1 i 1 CAM-1
Col·legi El Pinar	3 POL-1 i 1 SAL-1
Col·legi Àgora - Edifici Olivera	3 POL-1, 1 SAL-1, 1 CAM-1 i 2 ALT
Colegio Japonés	1 SAL-1, 1 CAM-1 i 1 PAL
La Farga - Escola Infantil	1 POL-1, 1 SAL-1 i 1 ALT
Equipaments Generalitat de Catalunya	
Car de Sant Cugat	2 POL-1, 3 PAV-1, 20 SAL-1, 1 CAM-1, 1 ATL-1, 4 PCO-1, 2 TEN, 1 PAL, 9 CON, 1 ALT i 3 SIN.

Font: elaboració pròpia a partir del Cens d'instal·lacions esportives de Catalunya, 2016.

Prenen de referència la classificació que realitza el Consell Català de l'Esport de la tipologia d'equipaments, aquests es poden dividir en Xarxa Bàsica i en Xarxa Complementària. Els equipaments de Xarxa Bàsica són aquells que responen a:

- Ús poliesportiu.
- Ús per part de diferents segments de la població.
- Ús continu durant l'any, no estacional.
- Disposar d'una relació eficient cost i utilització.

Els pavellons poliesportius, les pistes poliesportives, les sales esportives, els camps de futbol, les pistes d'atletisme i les piscines cobertes són la tipologia d'espai que configuren aquesta xarxa. El 53% de la xarxa d'equipaments esportius de Sant Cugat del Vallès correspon a Xarxa Bàsica. Aquesta es distribueix de la següent manera tenint en compte que s'inclouen els equipaments de titularitat municipal, escolar, privada així com el Centre d'Alt Rendiment Esportiu.

Figura 37. Distribució espais de Xarxa Bàsica

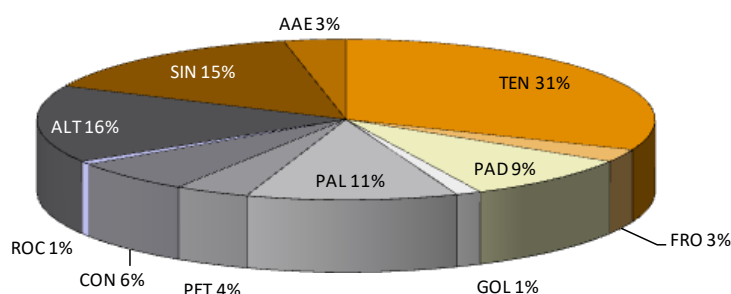
Font: elaboració pròpia a partir del Cens d'instal·lacions esportives de Catalunya, 2016.

Els poliesportius i les sales esportives són els clars dominants sobre el total d'espais d'aquesta xarxa amb uns percentatges del 36,0% i 38,4% respectivament. Aquest fet és derivat de l'elevat volum de centres d'ensenyament, tant de titularitat pública com privada, que compten amb aquesta tipologia d'espais esportius. Segueixen els camps poliesportius (9,9%), els pavellons (7,0%), les piscines cobertes (6,4%) i per últim, les pistes d'atletisme apareixen amb un 2,3% del total.

La resta d'equipaments esportius s'engloben dins de la Xarxa Complementària la qual es defineix per les següents característiques:

- Atenen a necessitats específiques de pràctica.
- El seu ús acostuma a ser per sectors concrets de població.
- Poden tenir un ús estacional.
- Poden reflectir activitats tradicionals en el territori.

La distribució dels espais esportius de Sant Cugat del Vallès per aquesta tipologia és la següent:

Figura 38. Distribució espais de la Xarxa Complementària

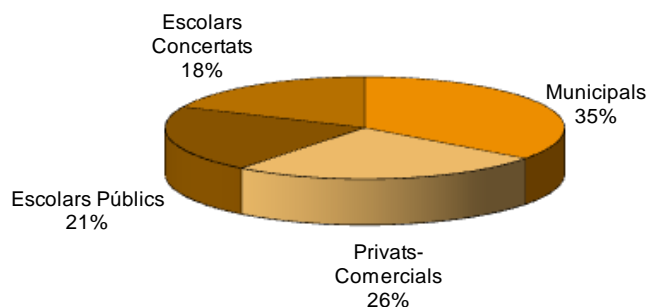
Font: elaboració pròpia a partir del Cens d'instal·lacions esportives de Catalunya, 2016.

Les pistes de tennis són amb un 31% les més destacades, seguides dels espais singulars (15%), altres (16%) i les piscines a l'aire lliure (11%). D'altra banda els espais que es troben de manera més residual sobre el territori de Sant Cugat són els camps de golf (1%) i els rocòdroms (1%).

Aquestes dades mostren que Sant Cugat del Vallès compta amb una xarxa d'equipaments esportius àmplia i diversa donant resposta a una gran varietat de disciplines esportives i tipus de pràctica.

És important, tenir en compte les diferents titularitats dels equipaments esportius, ja que aquesta pot afectar en l'accessibilitat a l'ús d'aquestes instal·lacions esportives.

Figura 39. Titularitat dels espais esportius de la ciutat

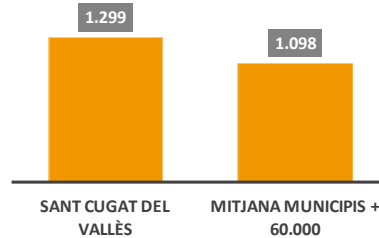
Font: elaboració pròpia a partir del Cens d'instal·lacions esportives de Catalunya, 2016.

Les instal·lacions esportives de **titularitat municipal convencionals representen el 35%** del total de la xarxa d'equipaments esportius, a les quals s'haurien d'**afegir el 21% d'instal·lacions corresponents a centres escolars públics** també de caràcter municipal (a excepció dels instituts) sumant un total de **56%**. Les instal·lacions esportives de titularitat privada-comercial representen el 26% del total, sent una xifra destacada envers altres municipis del mateix volum de població.

Encara que els espais esportius municipals convencionals són els més nombrosos, la distribució dels diferents tipus d'espais per titularitat és força equitativa. Destacar que dins el terme municipal de Sant Cugat es troba el **Centre d'Alt Rendiment de Catalunya**, titularitat de la Secretaria General de l'Esport. Aquest gran complex esportiu format per una gran varietat d'equipaments esportius de màxim nivell, es destina a l'entrenament esportiu d'elit a esportistes de tota Catalunya i l'estat espanyol. Tot i la diversitat d'espais, la possibilitat d'ús d'aquests per part de les entitats de Sant Cugat del Vallès és molt limitada.

Entrant en detall a les **instal·lacions de titularitat municipal**, Sant Cugat del Vallès compta amb 1.299m² per cada 1.000 habitants (amb un total de 113.154m²), xifra superior a la mitjana de municipis de la província de Barcelona de +60.000 habitants que es situa en els 1.098m² per cada 1.000 habitants.

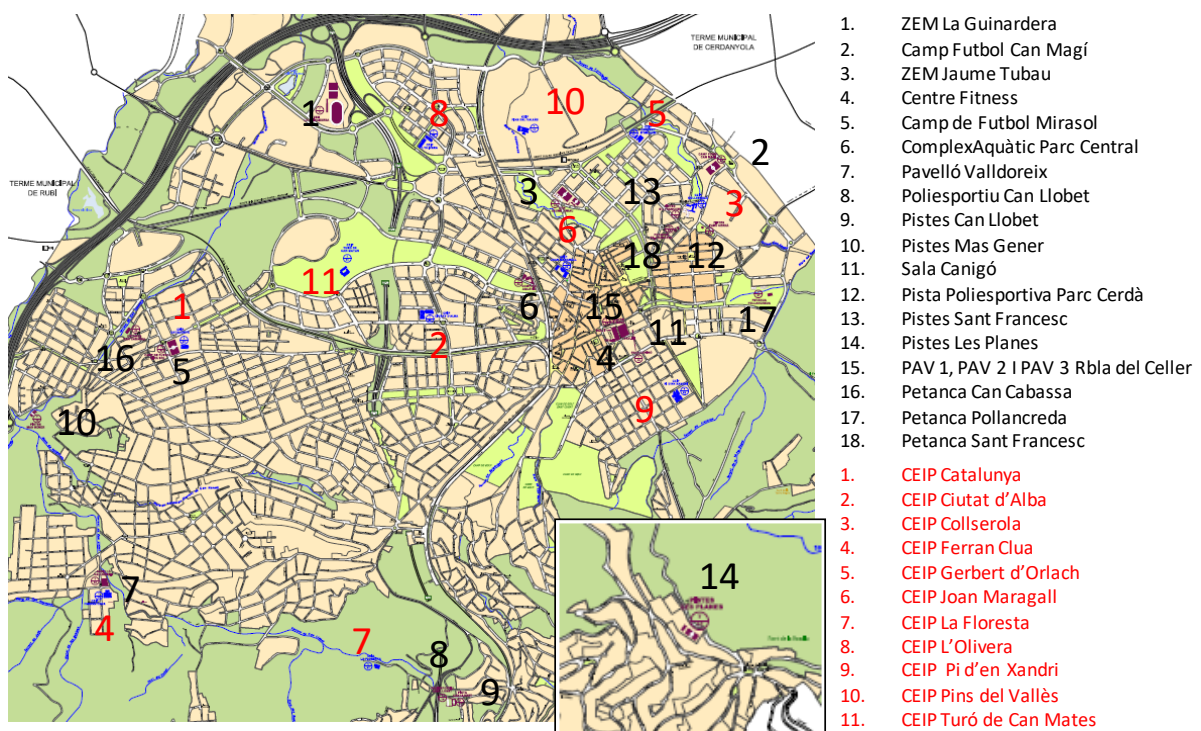
Figura 40. Metres quadrats d'espais esportiu municipal

Font: Elaboració pròpia a través dels CCI Esports 2015 dades 2014.

En la figura següent es mostra la distribució en el territori d'aquestes d'instal·lacions esportives municipals i escoles públiques amb espais esportius :

Figura 41. Distribució territorial instal·lacions esportives de la ciutat

Font: Ajuntament, 2016.

S'observa com la major part d'instal·lacions esportives **es concentren en la zona del nucli de Sant Cugat**. Els centres escolars són els que compten amb una distribució en el territori sent espais de proximitat en els diferents barris de la ciutat. Existeixen pressions socials des de diferents barris demanant més **instal·lacions esportives de proximitat**.

La **zona esportiva de la Guinardera**, un dels darrers equipaments esportius construïts, i el qual s'està ampliant amb l'actual construcció d'un nou pavelló poliesportiu, és un dels **punts neuràlgics de l'esport federat**, juntament amb el conjunt dels tres pavellons de **la Rambla del Celler**.

Al costat d'aquest equipament, es troba l'únic Complex Esportiu Municipal amb piscina coberta de Sant Cugat i principal instal·lació municipal d'esport de salut i lleure. A banda d'aquesta instal·lació, actualment Sant Cugat del Vallès disposa de dues instal·lacions esportives de titularitat privada-comercial amb piscina coberta per a un ús de salut i lleure, el Club Júnior i el DIR, així com la piscina coberta de l'escola Europa que permet l'entrada en algunes franges horàries. L'EMD de Valldoreix també compta amb un complex esportiu amb piscina coberta. Tot i així, es considera que pel volum de població de Sant Cugat del Vallès, **és necessari un altre complex esportiu de titularitat municipal amb piscina coberta**.

Aquest dèficit ja es reflecteix en els **estudis de localització del Consell Català de l'Esport** del 2008, en els que s'identificava un dèficit en piscina coberta i un dèficit en pista d'atletisme, aquest últim ja resolt amb la construcció d'una pista a la ZEM la Guinardera. Davant d'aquest dèficit s'ha valorat des de l'ajuntament el cobriment de la piscina del Parc Central i el projecte de creació d'un complex esportiu de Mira-sol. El primer projecte s'ha desestimat mentre que el segon resta pendent d'estudiar-ne la viabilitat.

A banda del complex esportiu municipal Eurofitness, el ZEM Jaume Tubau i ell ZEM la Guinardera disposen d'una oferta d'esport de salut i lleure amb sales de fitness i el lloguer d'espais de raqueta.

Establint una comparativa entre nombre d'espais esportius de la ciutat (no instal·lacions) de Sant Cugat i la mitjana de municipis de la província de Barcelona amb +60.000 habitants, els resultats són els següents:

Taula 16. Comparativa nº d'espais esportius a Sant Cugat del Vallès

Tipologia equipaments	Sant Cugat del Vallès	Mitjana municipis +60.000 província de Barcelona	Situació SCV
Pistes poliesportives escolars	20	29	↓
Pavellons poliesportius	7	5	↑
Sales esportives municipals	11	5	↑
Sales esportives escolars	13	22	↓
Camps poliesportius	6	8	↓
Vasos de piscines cobertes	2	3	↓
Vasos de piscines descobertes	4	2	↑
Camps d'atletisme	2	1	↑
Espais de raqueta	4	13	↓

Font: dades CCI Esports 2014, Diputació de Barcelona.

S'observa que la ciutat de Sant Cugat del Vallès està **ben dotada a nivell d'equipaments municipals**. Tot i que en alguns casos es troba per sota de la mitjana, es considera que l'àmplia oferta privada, (superior a la resta de municipis de referència) tant dels clubs esportius amb instal·lacions pròpies com dels clubs privats-comercials complementen la xarxa d'equipaments esportius. L'oferta d'àmbit privat és àmplia i completa, oferint espais i activitats de salut i lleure a la població general, a la població escolar, a la gent gran així com una destacada oferta d'esport federat.

8.2. Característiques de gestió i d'utilització

Pel que es refereix a la gestió dels **equipaments de titularitat municipal es realitza de forma directa per part del Servei d'Esports**. El servei disposa d'un equip de consergeria responsable de controlar els accessos a les instal·lacions esportives. Tot i així, els següents espais esportius es troben gestionats mitjançant una **prestació de serveis**:

- ZEM Jaume Tubau
- ZEM La Guinardera
- ZEM Can Magí
- Piscines Municipals del Parc Central
- Piscina Municipal "Cooperativa d'aigües de la Floresta"

El Complex Esportiu Municipal Eurofitness Sant Cugat és una **concessió administrativa**, sent doncs l'únic equipament gestionat de forma indirecta tot i el seguiment per part del Servei d'Esports del seu funcionament i l'establiment dels preus públics municipals.

Referent a la **gestió del manteniment** d'aquestes instal·lacions es destaca la manca d'un pla de manteniment preventiu. La brigada municipal realitza actuacions de manteniment en la xarxa d'equipaments esportius però la coordinació entre els diferents serveis implicats és lenta i en ocasions no respon a la rapidesa i agilitat que precisa la gestió d'instal·lacions esportives. De la mateixa manera, tampoc existeix documentació de les actuacions que es desenvolupen a les instal·lacions ni reglamentació d'ús de les instal·lacions. Aquest fet deriva a una utilització de les instal·lacions sense regular-ne els usos que s'hi donen i sense que les entitats coneguin els protocols de les mateixes.

En el darrer any el Servei d'Esports ha treballat en un projecte específic **per a la millora consergeria i manteniment de les instal·lacions esportives** així com en la **redacció de la reglamentació dels usos**. Es considera important treballar en aquesta línia ja que és important un bon manteniment de les instal·lacions per tal aquestes estiguin en el millor estat possible i allargar-ne la seva vida útil amb el major confort. Desenvolupar un bon manteniment permet

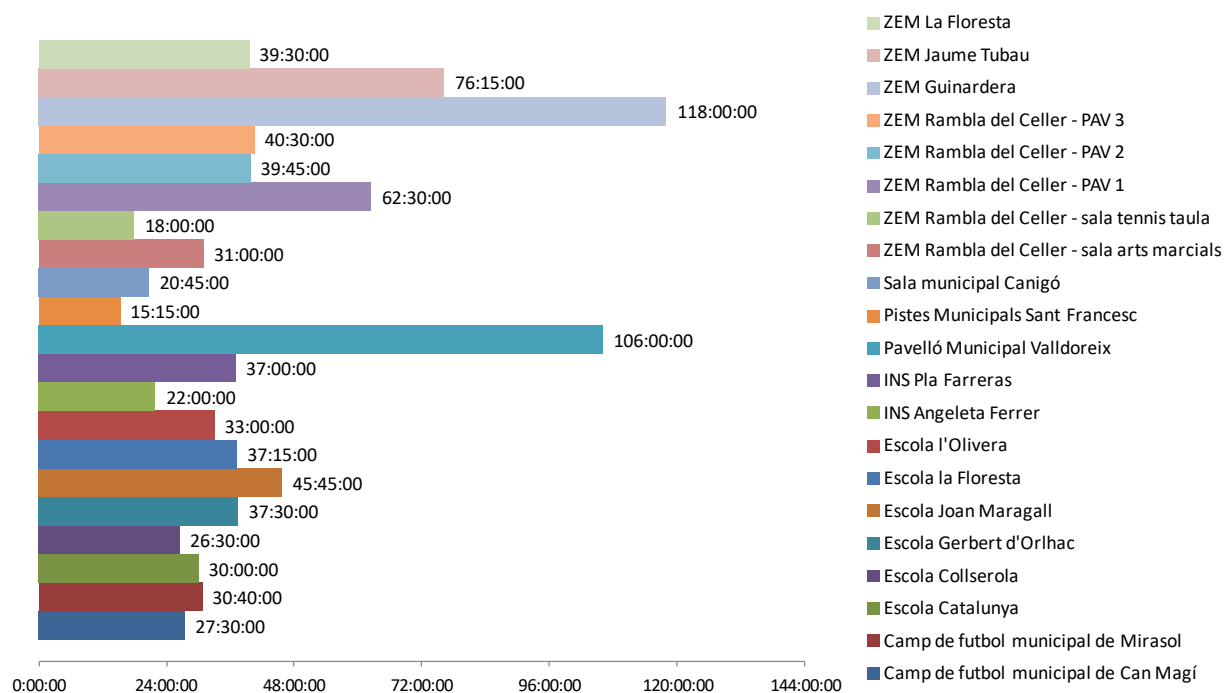
reduir les despeses d'inversió en millores així com un consum dels subministraments més sostenible.

Pel que es refereix al nivell d'utilització dels equipaments esportius convencionals del municipi, la major part de concentració de l'ús és en horari de tarda i vespre. Només els espais amb oferta de salut i lleure tenen un ús al matí i migdia de forma regular.

Davant la construcció d'un nou pavelló esportiu, recentment s'ha realitzat un estudi dels criteris de distribució dels diferents espais esportius del municipi. Aquest tenia com a finalitat analitzar els tipus d'utilització de cada instal·lació esportiva municipal per tal de revisar la seva distribució amb l'entrada en funcionament del nou espai.

S'observa com la **ZEM la Guinardera és l'equipament més utilitzat**, tenint en compte la suma de les hores d'ús dels diferents espais que la conformen en l'actualitat i el qual encara s'incrementarà més amb l'entrada en funcionament del nou equipament esportiu. El pavelló municipal Valldoreix així com la suma dels tres pavellons de la Rambla del Celler compten també amb un elevat volum d'hores d'utilització.

Figura 42. Temps d'ús equipaments municipals per setmana

Font: estudi criteris de distribució dels espais esportius del municipi, 2016

La major part d'aquestes instal·lacions estan centrades en l'esport federat i l'activitat de les entitats esportives del municipi. Aquesta realitat **dificulta la possibilitat d'introduir activitats esportives de lleure** en aquestes instal·lacions, ja que en ambdós casos la demanda es realitza en les franges horàries de tarda i nit.

S'observa com també hi ha una destacada utilització dels espais esportius escolars de titularitat municipal fora de l'horari lectiu amb més de 2.600 persones practicants en aquests espais. S'ha de tenir en compte que la **gestió dels espais esportius escolars** és realitzada des de l'Àmbit d'Ensenyament amb un treball coordinat amb l'Àmbit d'Esports i la Direcció dels centres escolars. Aquests espais esportius són utilitzats fora de l'horari lectiu per:

- AMPA del centre per activitats esportives en edat escolar.
- Oferta físico-esportiva per la població adulta i gent gran municipals.
- Entrenaments d'algunes associacions.

Les condicions i normatives per poder utilitzar aquests espais venen marcades pel Servei d'Educació i els permisos han de ser tramitats a través de la sol·licitud corresponent. Amb l'augment de demanda d'espai esportiu per part de les entitats conseqüent del creixement de les mateixes, des de l'Ajuntament es treballa en la gestió dels espais esportius escolars de primària com de secundària destinant recursos humans i materials en benefici també de les escoles.

Generalment, els principals equipaments esportius són accessible mitjançant els diferents mitjans de transport (bus, bicicleta, cotxe i a peu). En relació als barris més allunyats, sí que apareixen problemes de connexió ja que el transport públic passa amb menys freqüència i els desplaçaments esdevenen més complexos si són infants de menor edat els que han d'utilitzar-lo.

8.3. Espais urbans i naturals

L'esportivització del carrer és una realitat a Sant Cugat del Vallès. La tendència d'utilitzar els espais urbans com el medi natural per a la pràctica esportiva, ja sigui de forma lliure o organitzada i de forma individual o en grup és una realitat al municipi. **L'entorn natural** que es disposa i la **configuració de la major part del municipi propicien aquest tipus de pràctica esportiva.**

En diferents punts de Sant Cugat es poden trobar espais **esportius a l'aire lliure, accessibles per a tota la població de forma lliure i gratuïta.** Aquest poden ser des de parcs i zones verdes com també espais adaptats per a la pràctica esportiva (parcs saludables o camps de futbol de lliure accés, pistes poliesportives, skate parcs). A continuació es mostra un llistat dels principals espais urbans amb espais per a la pràctica esportiva.

Taula 17. Espais urbans amb equipament esportiu de Sant Cugat del Vallès

Espais urbans amb equipaments i/o espais esportius	
▪ Parc de la Pollancreda	▪ La Floresta
▪ Parc Ramon Barnils	▪ Plaça Sant Antoni i Plaça Lluís Millet
▪ Parc Arboretum	▪ Parc Can Vernet
▪ Plaça del Coll	▪ Parc Víctor Català
▪ Plaça de l'escorxador	▪ Plaça Doctor Pila (Mira-sol)
▪ Avinguda Cerdanyola - Barri Sant Francesc	▪ Plaça Casal de Mira-sol
▪ Campito - Carrer Vallès - Carrer Borrell	▪ Plaça Prenatal
▪ Parc Central – Turó de Can Mates	▪ Plaça Augusta
▪ Plaça de la Unió	

Font: Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

Aquests diferents espais del municipi compten amb equipaments, espais o circuits per a la realització d'activitat física i esport de forma lliure. Concretament en aquests espais es pot trobar un total de:

Figura 43. Equipament per fer esport a l'aire lliure Sant Cugat del Vallès

2 Parcs de barres	7 zones de tennis taula	4 Circuit de manteniment per a gent gran	3 Skate parks
1 Camp de futbol de sorra	1 pista volei platja	1 Circuit de cros	1 Parc de biketrial
6 zones de petanca	2 Espais amb cistelles de bàsquet	1 Pista de vòlei platja	2 Circuits de fitness urbans
	3 Pistes de lliure utilització	2 Pistes petites futbol i bàsquet	

Font:Elaboració pròpia a partir de l'ajuntament de Sant Cugat del Vallès i Tot Sant Cugat, 2016.

Amb aquests equipaments, la ciutat de Sant Cugat dóna resposta a diferents maneres de realitzar esport. Apareixen per un banda les instal·lacions esportives on es desenvolupa la pràctica esportiva convencional organitzada, i per altra banda aquests espais de lliure accés al medi

urbà i natural que donen resposta a totes aquelles persones que realitzen activitat física a l'aire lliure de manera no organitzada. S'ha de tenir present que gràcies a l'accessibilitat i ús gratuït d'aquests espais, en moltes ocasions són espais d'iniciació a la pràctica esportiva per a la població adulta no practicant.

D'aquesta manera es ratifica la nova tendència **d'ocupació de l'espai públic natural i urbà** que s'està produint darrerament i que proposa **una nova concepció i manera d'entendre l'activitat física i l'esport**, fora de reglamentacions, organitzacions i espais esportius tancats convencionals. La planificació urbanística municipal ha d'interioritzar aquesta forma de viure l'esport per tal de garantir una planificació urbanística que contribueixi a la promoció d'aquesta pràctica esportiva i d'hàbits de vida saludable, evitant possibles conflictes d'usos de l'espai urbà. Les competències en la gestió, manteniment i senyalització del parc corresponen al Consorci del Parc de Collserola limitant les actuacions municipals.

Pel que fa a medi natural, Sant Cugat, té el privilegi de trobar-se al costat d'un dels paratges naturals més emblemàtics del territori com és el Parc Natural de la Serra de Collserola i ser el municipi que té més superfície dintre el Parc amb un 44% del seu total. Collserola, amb tots els seus atractius, no queda indiferent davant la població de Sant Cugat i són molts els que fan ús del seu paisatge i recorreguts naturals. Aquesta gran afluència de persones provoquen una **elevat volum d'usos, sobretot en els accessos** al parc on conflueixen moltes persones desenvolupant diferents pràctiques esportives: excursions a peu, BTT, itineraris a cavall, famílies que fan passejades, etc. Aquest conglomerat d'usos pot provocar dificultats d'espai i de convivència entre els diferents col·lectius que prenen part del Parc.

Destacar també el **Parc de Volpelleres**, una zona boscosa rellevant al municipi el qual compta amb un circuit de cross. Aquest espai natural enmig del municipi, és un dels principals punts de pràctica esportiva en el medi natural després de Collserola, sent un espai amb molt de potencial per a la pràctica esportiva tot i la convivència amb altres usos recreatius d'aquest bosc.

Figura 44. Circuit de cross Volpelleres

Font: Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

Pel que fa als carrils bicicleta, a Sant Cugat del Vallès la xarxa està desenvolupada però no tots els barris estan connectats entre ells via carril bicicleta (veure següent figura). La convivència amb altres mitjans de transport com cotxes i motos també s'ha de tenir en compte ja que utilitzen el mateix espai públic i poden donar-se conflictes d'usos.

Com es mostra en el mapa de la següent pàgina, hi ha discontinuïtat en la connexió en bicicleta pel territori de Sant Cugat. No obstant això es pot dir que existeixen més de 30km de trams de carril bicicleta i vies aptes per a bicicletes. Entre aquests destaquen els següents¹⁰: ruta Sant Cugat – Baixador de Vallvidrera, ruta d'enllaç de La Floresta, ruta Valldoreix – La Floresta, via verda del Vallès. 'Ronda Verda', camí dels Monjos i camí de Sant Cugat a Cerdanyola.

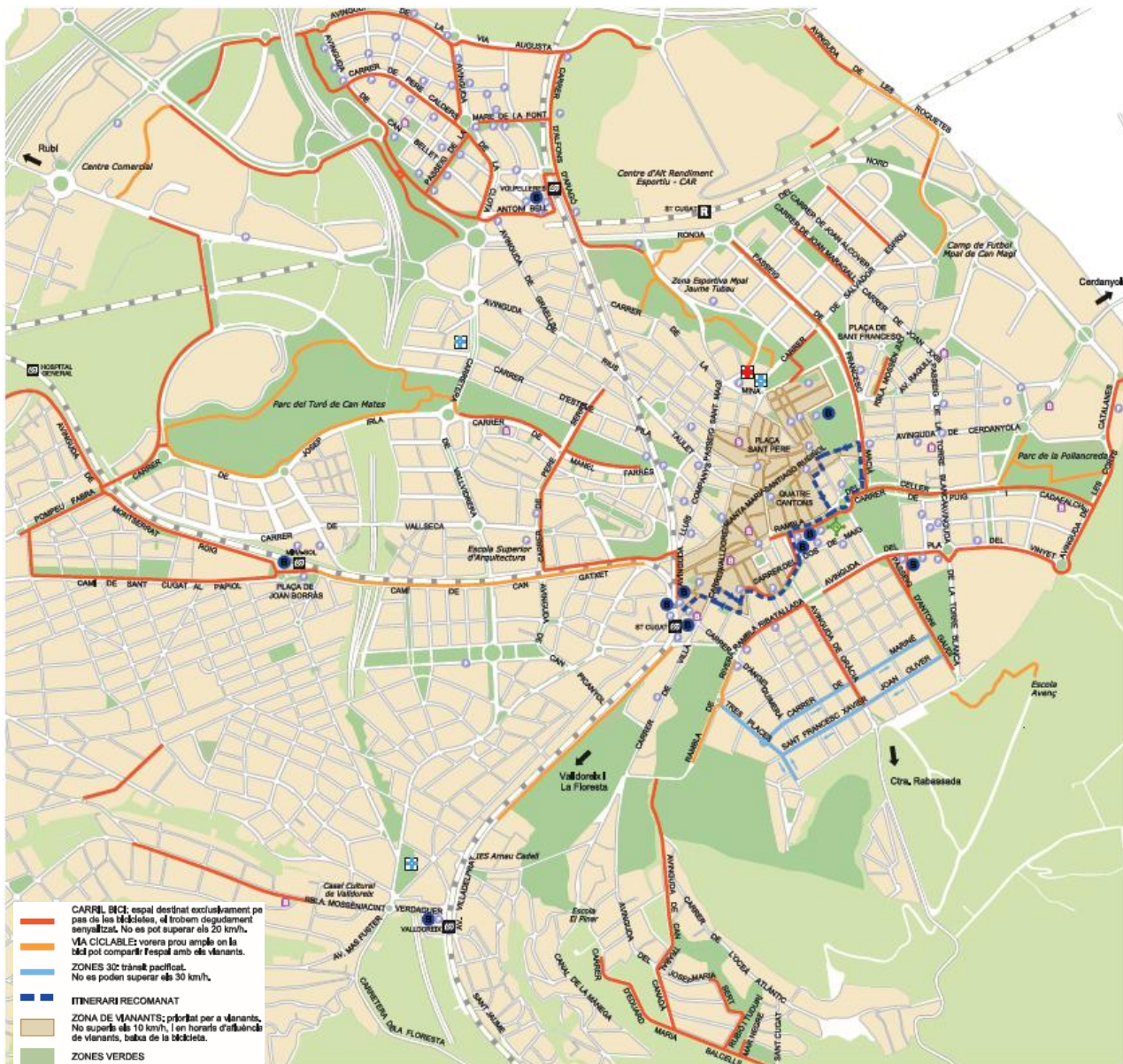
Tot i aquestes rutes que connecten la xarxa ciclista de Sant Cugat amb els municipis i espais del medi natural del seu voltant, no són tots els barris els que gaudeixen d'aquesta accessibilitat. La zona de Volpelleres oest, per exemple, sí que disposa d'una xarxa de carrils bicicleta i aparcaments mentre que a altres zones de Sant Cugat no hi ha cap tipus d'infraestructura per als ciclistes i a la ciutadania que vol practicar aquesta activitat físico-esportiva, com és el cas de Valldoreix i La Floresta.

Els llocs on pot haver-hi una major saturació d'usos pel que fa a l'espai urbà a la ciutat en l'ús d'aquests carrils es davant les escoles en hores d'entrada i sortida als centres escolars. Tot i l'elevada utilització dels carrils bicicleta i l'afluència de ciutadans hi ha un bon ús per part de tothom sense identificar conflictes per part dels diferents tipus d'usuari. Entre aquests es poden trobar des de persones adultes que van a treballar amb bicicleta, fins escolars que es desplacen als seus centres i també esportistes que practiquen esport a través d'aquesta disciplina. L'èxit del seu bon ús, és la **conscienciació pel seu ús adequat tenint en compte la convivència amb altres usuaris**.

La configuració urbana de la ciutat i el contacte amb Collserola és un factor que li dona més riquesa i valor afegit al carril bicicleta ja que el carril de la Rambla del Celler porta directament a l'accés a Collserola, donant la possibilitat d'accedir a Collserola d'una manera saludable i esportiva. Aquest tram de carril bicicleta de la Rambla del Celler és l'itinerari més concorregut de la ciutat, tant per la seva localització, els serveis que l'envolten i l'accessibilitat al Parc de Collserola. En aquest tram hi conflueixen diferents públics amb perfils diversos com també usos heterogenis.

¹⁰ Extret del Pla de mobilitat urbana de Sant Cugat del Vallès. Anàlisi i diagnosi. Març 2014

Figura 45. Carril bici Sant Cugat del Vallès

Font: Ajuntament Sant Cugat del Vallès, 2016.

8.4. Inversions i identificació necessitats

El parc d'equipaments respon al model de **ciutat poliesportiva** atès la diversitat d'instal·lacions esportives i gran varietat d'esports que es desenvolupen. El creixement de la població ha derivat a demandes en tots els àmbits de l'esport i de les diferents disciplines esportives. Al mateix temps, la ràpida evolució de la ciutat ha dificultat disposar d'una planificació dels equipaments esportius que es necessitarien per abastir la nova població que arribaria a la ciutat en els següents anys. En l'actualitat l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès està treballant en un **Pla d'Equipaments Municipals** global per a tota la ciutat tenint en compte les necessitats en els diferents àmbits.

En el treball de camp realitzat s'han identificat diferents demandes en matèria d'espais i instal·lacions esportives per part dels agents esportius i no esportius. Aquestes es poden resumir en:

- Necessitat d'espais més polivalents i multifuncionals on es puguin desenvolupar diferents activitats, donant així usos diferents als mateixos.
- Instal·lacions per a la pràctica esportiva de competició de lleure per al públic adult una vegada finalitzada l'etapa federativa.
- Adequació d'espais escolars per a l'esport federat. Aquestes disposen de les mesures per desenvolupar competicions escolars però necessiten un seguit de reformes per tal de tenir les seves instal·lacions renovades amb uns nivells de qualitat superiors, com és el cas de l'escola la Floresta, Joan Maragall i Catalunya.
- Augment de la làmina d'aigua coberta municipal.
- Equipaments esportius de proximitat.
- Millora i ampliació d'itineraris en el medi urbà i natural.
- Instal·lacions esportives amb capacitat per acollir grans esdeveniments esportius.

Les diferents demandes que s'han manifestat haurien de ser valorades abans de realitzar qualsevol acció. Analitzar-les en el context general del sistema esportiu i de la ciutat en general és molt important per tal de concretar i prioritzar les possibles actuacions.

Les actuacions previstes en matèria d'inversió en el PACTE suposaran una millora en la xarxa d'equipaments esportius existents i la **creació de noves atenent a les necessitats actuals**. Aquestes previstes augmentaran els espais de pràctica esportiva, especialment per a l'esport en edat escolar i l'esport federat així com milloraran els espais esportius i complementaris dels equipaments convencionals. Destacar, la realització d'un pavelló esportiu en l'institut Leonardo da Vinci com a **bona pràctica per a l'aprofitament de sinèrgies entre les necessitats escolars i esportives**. El disseny d'aquest espai, està dissenyat pel seu aprofitament tant dins com fora de l'horari lectiu. Es considera interessant continuar treballant amb aquesta perspectiva de compartir recursos i esportius per al seu ús òptim en el futur.

D'altra banda també es treballa en la possible construcció d'una nova piscina coberta en el municipi. És important recordar la necessitat de realitzar un estudi de viabilitat social,

esportiva i econòmica d'aquest equipament, ja que a **banda de l'elevada inversió que suposa, les despeses de gestió són també rellevants**. La ubicació així com el programa d'espais d'un equipament d'aquestes característiques són claus per a la seva viabilitat econòmica.

Per la previsió de nous equipaments esportius és important conèixer les reserves de sòl disponibles per aquesta finalitat. La major part d'aquestes reserves disponibles per equipaments i amb un espai suficient per a un equipament esportiu es concentren en el sector urbanístic pendent de desenvolupament de Can Mates. En el pla d'equipaments municipals que s'està treballant es concretaran aquells espais més adients per a finalitat esportiva.

INSTAL·LACIONS ESPORTIVES I TERRITORI

- Xarxa d'equipaments esportius àmplia i variada amb diversitat de tipologia d'espais.
- Àmplia oferta d'instal·lacions de titularitat municipal, associativa i privada.
- Noves instal·lacions per a esport convencional a curt i mig termini.
- Existència de reserves de sòl per a la planificació dels equipaments esportius de futur.
- Elevat ús dels espais escolars fora de l'horari lectiu. Demanda de millora d'alguns centres esportius així com previsió de nous centres si s'arriba al sostre de població.
- Diversitat de demandes en relació als equipaments esportius:
 - Instal·lació per a grans esdeveniments
 - Equipaments esportius de proximitat.
 - Espais esportius més polivalents al servei de la ciutat.
 - Espais per esport de lleure en edat adulta.
 - Augment de làmina d'aigua al municipi.
- La configuració del municipi i els espais urbans faciliten la pràctica d'activitat física a l'aire lliure.
- + de 30 km de carril bici i pla de mobilitat en fase de desplegament per a connectar tot el municipi. Necessitat de conscienciació i formació a la ciutadania en el seu ús i respecte a aquest.
- Diversitat d'itineraris saludables i vies aptes per a bicicleta en el municipi.

9. L'ESPORT COM A MOTOR ECONÒMIC

Amb la creació de 6.800 llocs de treball i amb l'aparició de 200 noves empreses a la ciutat durant el mandat 2011-2015, Sant Cugat del Vallès lidera el rànquing de creació de llocs de treball a Catalunya i es converteix en un dels motors del relleu econòmic del país. S'ha d'afegir també que la ciutat gaudeix d'una de les taxes d'atur més baixes de l'estat espanyol amb una xifra de 8,3%.

Aquest èxit econòmic i empresarial sorgeix a partir de 4 eixos clau en el mandat esmentat anteriorment. Es tracta de diferents accions i plans que han provocat un creixement econòmic gairebé impensable en altres municipis durant els anys de crisi econòmica. I són els que es mostren tot seguit:

- **Sant Cugat lidera el creixement d'empreses a Catalunya:** s'aconsegueix la consolidació del teixit empresarial de la ciutat amb un augment d'empreses del 30% en la darrera dècada.
- **Emprenedoria avançada:** la ciutat aposta i impulsa la seva orientació estratègica centrada en la innovació i l'economia del coneixement a través de la potenciació de sinergies entre les empreses tecnològiques i els centres universitaris, científics i tecnològics, sobretot confluint esforços en el suport a la nova empenedoria de base tecnològica.
- **L'Ajuntament ajuda 2.000 persones a trobar feina i genera eines per crear nova ocupació:** aquests nous llocs de treball s'aconsegueixen mitjançant la borsa de treball que gestiona el Servei Municipal d'Ocupació (SOM) i també gràcies als tres Plans d'Ocupació impulsats per l'ajuntament de Sant Cugat.
- **La col·laboració públic-privada, essencial i clau per a enfortir el posicionament econòmic de Sant Cugat:** les polítiques coordinades impulsades contínues en el temps han permès assolir resultats d'alt impacte econòmic i social amb un inversió de recursos públics relativament moderada i en un clima de confiança entre els diferents implicats.

Vist això, Sant Cugat del Vallès es troba en un moment econòmic favorable, després d'haver fet créixer la ciutat i aconseguint la seva consolidació en aquest nou context de recuperació econòmica per a la majoria de municipis de l'estat. A nivell de promoció de la ciutat, Sant Cugat és potent en l'àmbit cultural, empresarial i esportiu. Es tracta de tres pilars claus que donen valor afegit a una ciutat que ha experimentat un gran canvi en poc temps. Tot ha de ser una suma de sinèrgies.

Figura 46. L'esport com a motor econòmic a Sant Cugat

9.1. El CAR de Sant Cugat

El Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat conegut com el CAR esdevé una peça clau de posicionament de la ciutat ja que és un referent a **nivell internacional d'esport d'elit**. Aquest fet però a la vegada condiciona l'accés de fora a les seves instal·lacions. Recordar que el CAR és una entitat amb personalitat jurídica pròpia adscrita a la Secretaria General de l'Esport i amb conveni de col·laboració i finançament amb el Consejo Superior de Deportes.

Tot i això però, hi ha algun equip de Sant Cugat que realitza o ha realitzat algun entrenament en les seves instal·lacions, davant la saturació de les de la ciutat de Sant Cugat. El CAR també organitza jornades i visites al públic en general i per a escolars per tal d'ensenyar el funcionament del Centre d'Alt Rendiment com també les instal·lacions que el formen. És per aquest motiu i amb el prestigi del CAR, de la importància d'**aprofitar-lo com a reclam turístic esportiu i també per posicionar la ciutat**. No totes les ciutats poden dir que gaudeixen d'un centre d'aquestes magnituds a tots els nivells.

És interessant intentar treure el màxim rendiment a partir de col·laboracions i iniciatives conjuntes amb la ciutat. D'aquesta manera la marca 'Sant Cugat del Vallès' es podria consolidar com una ciutat esportiva en totes les seves variants i vincular, en la mesura del possible, l'activitat del CAR amb la ciutat. S'hauria de treballar doncs, per una major relació del CAR amb el municipi i el seu sistema esportiu.

9.2. Potencialitat del teixit universitari i empresarial

La ciutat de Sant Cugat del Vallès gaudeix d'un **teixit universitari de qualitat** amb centres de formació universitària de referència com és el cas d'Esade o la Universitat Politècnica de Catalunya, entre d'altres. Aquests centres aposten per una formació integral dels joves que hi prenen part, potenciant el seu talent mitjançant projectes d'emprenedoria i innovació. Es tracta d'un ric nucli universitari que forma professionals de gran nivell els quals posteriorment es troben liderant projectes pioners en el territori així com a l'estranger.

A Sant Cugat també es troben **grans punts empresarials i vivers d'emprenedoria**. Es tracta d'una ciutat amb molt de potencial empresarial i grans organitzacions. Aquests factors propicien que Sant Cugat esdevingui un punt clau del territori en aquest aspecte, amb un tarannà empresarial i empenedor únic amb corporacions com Fundació Sant Cugat Actiu amb programes per a joves de 18 a 31 anys 'Yuzz' d'emprenedoria amb base tecnològica, per exemple.

A nivell de creixement empresarial també es desenvolupen formacions i activitats de networking empresarial i comercial així com fòrums com el 'Sant Cugat Tribuna'. Aquest darrer es caracteritza per ser un **networking de del teixit empresarial de la ciutat** amb la presència de diferents ponents. Altres iniciatives són la 'Sant Cugat Experience' organitzada per la Fundació Sant Cugat Actiu on es desenvolupen activitats relacionades amb la cultura, el comerç i l'esport.

Sant Cugat Creix també està treballant amb el que ha anomenat el '**Club d'Empreses**'. Es tracta d'una iniciativa que ofereix una relació i col·laboració mútua amb els diferents clubs, esportistes, personal tècnic i famílies de la seva comunitat. Els membres que formen aquest Club d'Empreses opten a diferents avantatges relacionats amb el creixement empresarial i la promoció corporativa, per exemple. Algunes de les avantatges de formar part d'aquest club són la participació en trobades de caire empresarial per cercar oportunitats de negoci i diferents col·laboracions, entre altres.

Aquesta entitat també ha desenvolupat iniciatives per tal de **cercar finançament** per a les entitats esportives que formen la mateixa. Es tracta d'una iniciativa **conjunta per establir relacions de patrocini** que puguin ajudar al finançament d'una part de les activitats de les entitats. És a dir, s'ha creat una iniciativa en grup, deixant enrere el tradicional patrocini en el que un equip esportiu es dirigia a un comerç o empresa a demanar el seu patrocini. Aquest patró ha quedat enrere per la nova formació que fa evolucionar el tradicional patrocini cap a un model conjunt de clubs amb el qual sembla més eficient arribar a un acord.

Actualment el patrocini esportiu es troba en una situació força complexa. Cercar patrocinadors per equips de clubs esportius s'està convertint en una feina cada vegada més complicada arrel del bagatge que ha deixat la crisi econòmica. S'ha de tenir en compte que les entitats esportives també veuen en el patrocini una font de finançament i la possibilitat d'obtenir un gruix d'ingressos que els ajuda a seguir endavant amb els seus projectes esportius.

En relació a aquest patrocini, s'hauria d'intentar captar patrocini exterior per tal de tenir més possibilitats al abastar un camp de recerca major. I les empreses que ja patrocinen a equips esportius s'haurien de consolidar i guanyar visibilitat. Es tracta de configurar un programa tenint en compte tots els àmbits d'acció per cercar la fórmula que permeti a les entitats i associacions esportives arribar a establir contractes de patrocini que afavoreixin totes dues parts. És necessària la reinvençió de la col·laboració dels comerços del municipi amb les entitats esportives locals, atenent al context i la necessitat de patrocini que tenen.

Al parlar dels **esdeveniments esportius de ciutat**, aquests també en necessiten. La col·laboració amb l'ajuntament i les entitats encarregades d'organitzar aquests esdeveniments esportius ha de ser diferent. S'hauria de treballar des d'un inici de manera conjunta entre esports i comerç per tal de poder **crear un projecte de patrocini de qualitat, adient i adaptat a l'esdeveniment o competició que es desenvolupi**. El treball amb comerç hauria de ser continu en el temps independentment de les activitats a patrocinar ja que es poden desenvolupar iniciatives o programes molt interessants entre ambdós departaments, com fires d'esports amb els comerços esportius de la ciutat, per exemple.

9.3. Destinació Turisme Esportiu (DTE)

El **turisme esportiu** és aquell en el que el motiu principal del viatge és la pràctica d'algun tipus d'esport o activitat física com també la visita d'un país o ciutat per a presenciar 'in situ' una competició o un esdeveniment esportiu. Segons l'enquesta de moviments turístics en Frontera d'Espanya (2014) aproximadament uns 2,5 milions de turistes estrangers visiten cada any Espanya tenint l'esport com a motivació principal dels seus desplaçaments.

Aquesta modalitat del turisme engloba també aquelles persones que viatgen per competir i prendre part de les majors competicions existents actualment, com és el cas dels corredors de les maratons. Cada any són més els que decideixen viatjar fora de la seva ciutat o país per córrer una mitjà o els mítics 42 kilòmetres; ja sigui la sol·licitada maratón de Nova York que cada any esgota les seves inscripcions com altres també de molta rellevància com la Boston, París, Berlin o Tòquio.

En l'àmbit esportiu apareixen les destinacions de Turisme esportiu (DTE), una marca d'especialització de Catalunya. Es tracta de la creació d'un nou projecte de desenvolupament turístic amb dos elements claus: la promoció i comercialització de l'oferta turística relacionada amb l'esport i la diversificació de l'oferta turística de Catalunya.

És l'Agència Catalana de Turisme la que certifica amb el segell de Destinació de Turisme Esportiu els municipis de Catalunya que disposen d'infraestructures i serveis d'alta qualitat per a la pràctica de l'esport. El segell DTE es va començar a implantar l'any 2003. Des de llavors, el nombre de municipis certificats no ha deixat de créixer i avui són els següents: L'Ametlla de Mar, Amposta, Banyoles-Pla de l'Estany, Blanes, Calella, Cambrils, Castelldefels, Castelló d'Empúries-Empuriabrava, Girona, La Seu d'Urgell, L'Hospitalet de Llobregat, Lloret de Mar,

Salou, Santa Susanna, Sort i Val d'Aran. Aquestes destinacions seleccionades han de respondre a uns criteris clau determinats que es presenten a continuació:

Taula 18. Criteris a complir per a ser DTE

Criteris Destinació de Turisme Esportiu
✓ Ser el marc de disciplines esportives amb una alta representació internacional.
✓ Potenciar modalitats esportives que es poden practicar en entorns naturals propis de Catalunya (rius, llacs, muntanyes, mar...).
✓ Tenir la possibilitat d'acollir grans competicions internacionals.
✓ Oferir instal·lacions i serveis d'alta qualitat.

Font: Agència Catalana de Turisme, 2016.

Els municipis que optin a ser certificats es poden segmentar de la manera següent:

- Pols d'excel·lència (municipis que garanteixen la pràctica esportiva al més alt nivell)
- Rem i piragüisme (aigües tranquil·les i aigües braves)
- Alta muntanya (inclou disciplines com BTT, esquí, ciclisme, escalada i senderisme)
- Esports nàutics (vela lleugera, submarinisme, etc.)
- Futbol
- Municipis multiesports (municipis on es poden practicar més de quatre modalitats esportives)
- Centres de referència europeus (es garanteix la pràctica esportiva al màxim nivell de modalitats minoritàries. Han acollit campionats de renom internacional)

L'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès ha presentat la sol·licitud de la marca de Destinació de Turisme Esportiu (DTE) per optar a aconseguir el segell de destinació turística. La proximitat de Sant Cugat a la ciutat de Barcelona és rellevant per tal d'aprofitar la seva marca esportiva que la posiciona com una de les capitals de l'esport en l'àmbit internacional. La sol·licitud ha donat valor als equipaments de qualitat de la ciutat així com l'entorn natural immillorable que l'envolta juntament amb una xarxa de transport públic complerta que connecta els diferents punts de la ciutat de la mateixa manera que permet el desplaçament a altres ciutats del territori català. Un dels pilars bàsics d'aquest segell és el CAR de Sant Cugat, referent esportiu internacional que ofereix les seves instal·lacions i rep estades de preparació de diferents delegacions d'arreu del món durant tot l'any.

Es tracta d'un **reclam esportiu a nivell internacional** que pot repercutir en un **benefici econòmic així com de reconeixement per a la ciutat**. El CAR esdevé doncs un dels grans atractius d'aquest segell de turisme esportiu. S'ha de tenir en compte que el CAR és pioner en esport però també en recerca, innovació i coneixement. Al treballar amb organitzacions i

associacions com federacions i clubs internacionals, és viable arribar a un tipus de perfils selectes de turistes, els quals visitarien la ciutat i suposarien un benefici econòmic per aquesta.

Analitzant la competència per a la recepció del segell, es considera adient optar per disciplines esportives específiques per tal de ser referents i diferenciar-se de la resta, que presenten propostes multiesportives. S'hauria d'apostar per un aspecte diferenciador en turisme esportiu que faci Sant Cugat del Vallès referent i únic entre la resta. S'hauria d'utilitzar atractius esportius per tal de poder posicionar la ciutat el més amunt possible com ara el CAR o professionals que es trobin a la ciutat.

Una vegada vagi avançant el projecte de turisme esportiu i es posin en funcionament les accions acordades, s'hauria de concretar la futura gestió d'aquest nou ítem, així com la comercialització del mateix.

9.4. Altres projectes esportius

Sant Cugat del Vallès ha estat nomenada **Ciutat del Bàsquet Català 2017** per la Federació del Bàsquet Català. Així doncs, la ciutat es converteix en el centre neuràlgic del bàsquet de tot Catalunya, en la qual s'organitzen i desenvoluparan activitats esportives, socials i culturals amb el bàsquet com a eix central. Ser seu del bàsquet català és un reconeixement important i una oportunitat de projectar la ciutat a través de l'esport.

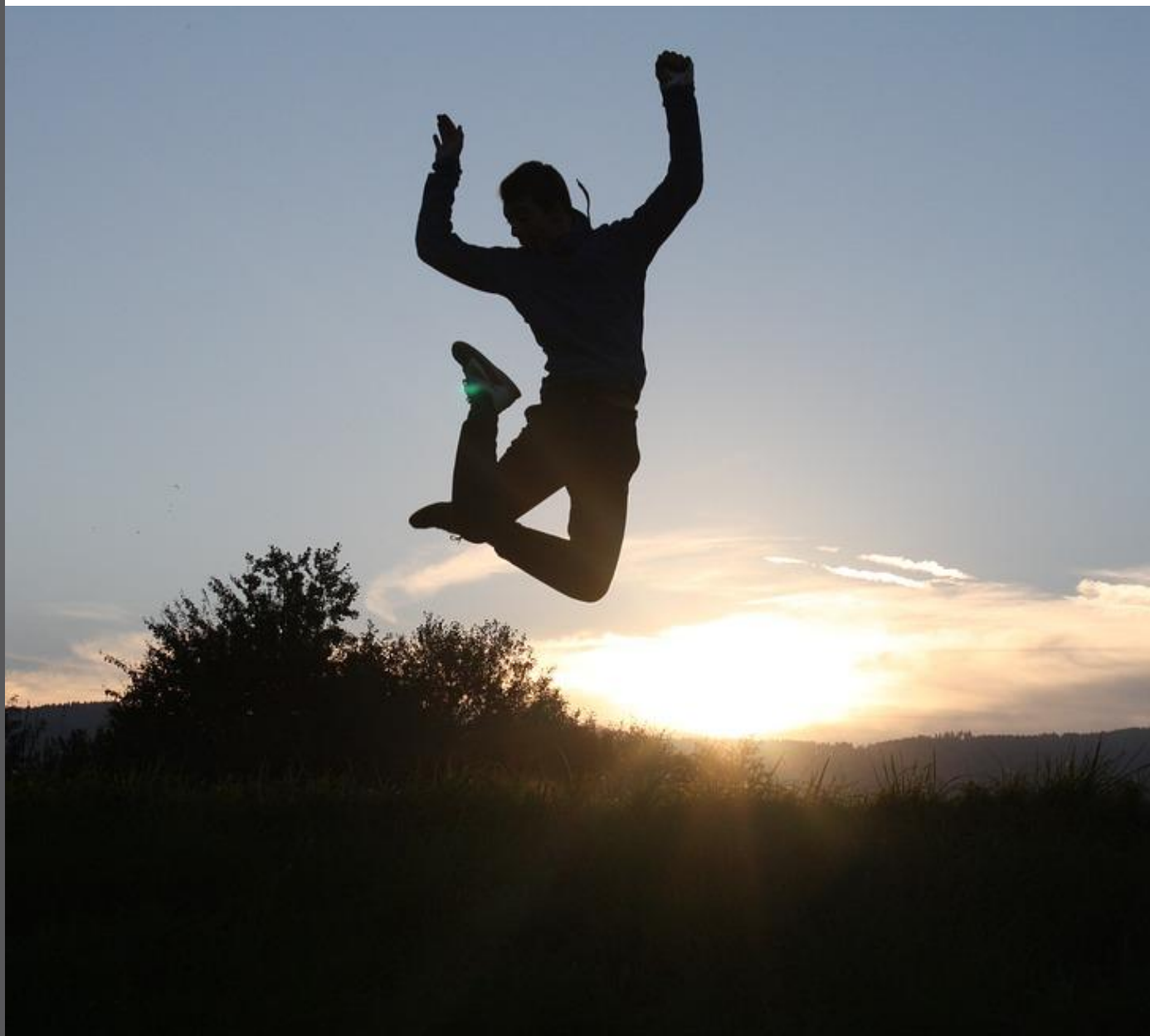
Per al 2018, Sant Cugat del Vallès ha presentat la seva candidatura com a **Ciutat Europea de l'Esport**. Aquest reconeixement atorgat per la Federació Europea de Ciutats i Capitals de l'Esport (ACES Europe) representaria la confirmació a nivell internacional dels esforços de la ciutat en la seva promoció de l'esport i de la qualitat de vida de la seva ciutadania. Ser ciutat Europea de l'Esport és una oportunitat per a Sant Cugat del Vallès per a visibilitzar la tasca que es realitza per part de tots els agents esportius locals així com fomentar la pràctica esportiva en la ciutat.

L'ESPORT COM A MOTOR ECONÒMIC

- Sol·licitud de la marca de Destinació de Truisme Esportiu.
- Sol·licitud de Ciutat Europea de l'Esport 2018.
- Ciutat del Bàsquet català 2017.
- CAR com a element atractiu de l'esport de la ciutat i voluntat de millorar-ne la col·laboració.
- Ús d'elements i organitzacions esportives del municipi per a la promoció de la ciutat en d'altres àmbits com turisme i negocis.
- Potencialitat de treball en dinamització de projectes empresa-esport-innovació gràcies al teixit empresarial, la presència d'universitats i la fundació Sant Cugat actiu al municipi.
- Nous projectes de cerca de finançament de les entitats esportives per a patrocini esportiu.
- Necessitat de reinvençió de la col·laboració dels comerços del municipi amb les entitats esportives.

10. TENDÈNCIES EMERGENTS I LA SITUACIÓ ACTUAL DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT

En l'actualitat l'activitat física i l'esport han pres un paper fonamental en la societat incorporant eixos com l'economia, l'ocupabilitat o l'urbanisme en la seva planificació, entre d'altres. Davant la pluralitat que està adquirint el fenomen esportiu, els agents esportius han hagut d'adquirir nous rols, adequar espais esportius convencionals, utilitzar els no esportius i cercar solucions per satisfer les necessitats i noves demandes existents. Tot això ocorre en el moment en que la indústria de l'esport ha experimentat, en els darrers anys, una evolució més positiva que el total de la indústria catalana sent un sector dinàmic i en constant fase d'adaptació.

Un dels fets que ha impulsat aquest canvi de concepció de l'esport, entre altres, ha estat l'esportivització del carrer. Aquesta evidència la necessitat de deixar de focalitzar-se en els espais tancats i reglats per donar pas a la pràctica a l'aire lliure. Així doncs, la pràctica cada vegada està més diversificada, apareixent constantment activitats més variades, poc convencionals i de caràcter recreatiu. L'evolució d'aquesta pràctica esportiva ha esdevingut més complexa, amb una demanda d'espais esportius més diversa, adaptada a cada públic i més polivalent per al municipi.

Coneixent la importància que actualment estan tenint els nous espais de pràctica per a la població, l'administració local ha d'intentar adaptar i facilitar la pràctica físico-esportiva en aquests espais millorant-los i dotant-los d'elements necessaris per al seu ús. Cada vegada són més els centres esportius que organitzen activitats esportives a l'aire lliure fora dels seus espais convencionals havent descobert i experimentat el gran potencial que tenen aquests. El sector privat també evoluciona amb l'esport i adquireix una nova visió adaptant al màxim els serveis a les demandes de la societat on també els centres especialitzats en promoure estils de vida saludables s'han vist afavorits per aquesta transformació esportiva.

No es queda enrere tampoc l'esport federat ja que esdevé el darrer subsistema que s'ha 'obert' adaptant-se als canvis i al nou context social, oferint noves activitats més enllà de la pròpia competició federada. Les entitats esportives també han hagut d'adaptar-se a l'actual context fent front a les noves normatives impulsades per la Tresoreria General de la Seguretat Social i de l'Agència Tributària envers la regularització contractual del personal dels clubs esportius.

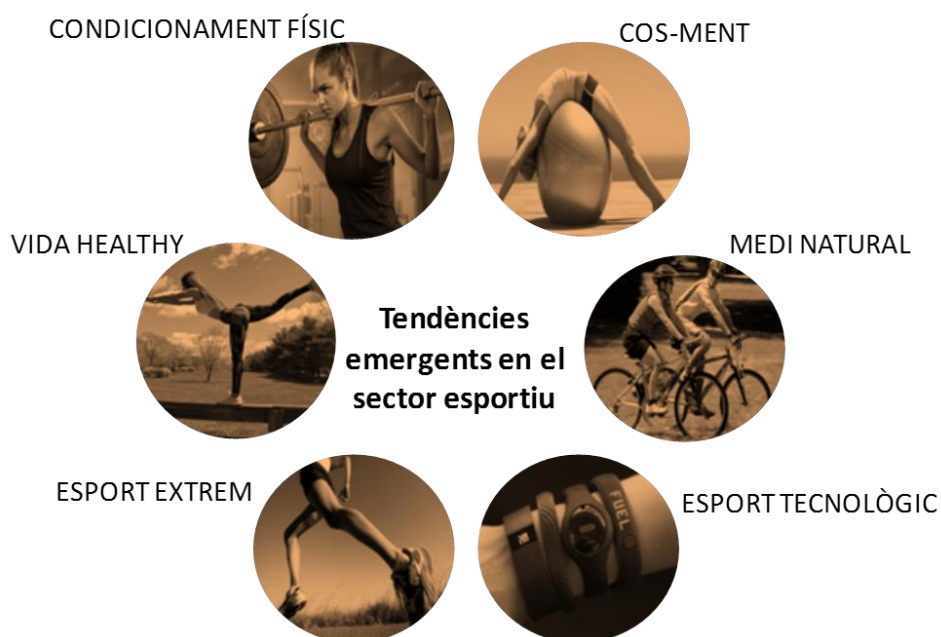
Com es pot comprovar doncs, en l'actualitat l'esport està vivint una transformació a un ritme accelerat, on els canvis es succeeixen amb una gran rapidesa. Aquesta evolució també va de la mà de la tecnologia, la qual des de fa temps ha començat a transformar alguns àmbits de l'esport, especialment l'esport d'alt rendiment. El canvi d'ara però és molt més profund ja que es deriva d'un canvi de paradigma en la societat. L'aparició dels dispositius mòbils amb accés a Internet està portant a un canvi també en els comportaments socials. Aquest canvi socio-cultural afecta a tots els àmbits de la societat, tenint però en l'esport un gran recorregut a realitzar gràcies a les seves múltiples vessants i possibles aplicacions.

No s'ha d'oblidar però que s'hauria de fomentar un ús adequat d'aquestes noves tecnologies, educant i sensibilitzant tant als més petits com als més grans del què comporta el seu ús.

Pel que fa als col·lectius específics de la població, la pràctica d'activitat física apareix com un element integrador i facilitador per establir connexions amb la resta de la societat. La pràctica d'activitat física esdevé l'eina de millora de la salut física, psicològica i social en la consecució del benestar total. No s'ha d'oblidar l'esport escolar, el qual és fonamental per a l'adquisició d'hàbits saludables, sent essencial per al procés educatiu.

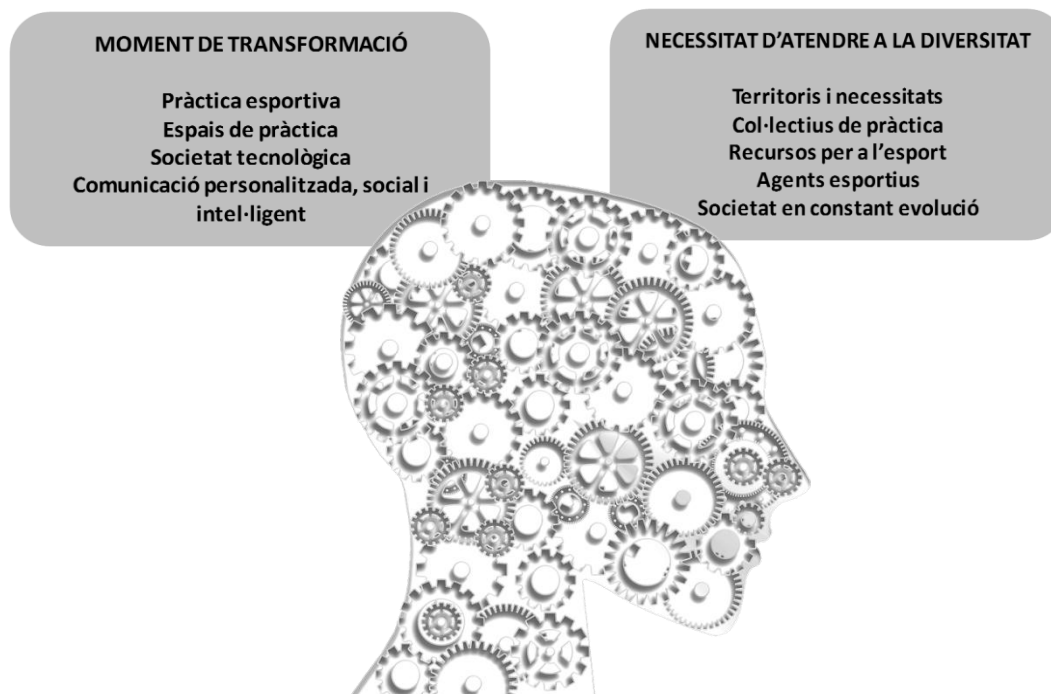
En els darrers anys han estat diverses les tendències que prenen protagonisme i es consoliden en el sector de la pràctica físico-esportiva

Figura 47. Tendències emergents de l'activitat físico esportiva en l'actualitat

Una vegada vista la situació actual entorn les tendències que s'estan produint en el món de l'activitat física i l'esport es dóna pas al moment de reflexió. Aquesta reflexió es produeix arran de tota l'evolució del fenomen esportiu i el context actual. Així doncs, en el moment de transformació de l'esport s'han succeït un seguit de fets que han propiciat la situació actual, fet que provoca la necessitat d'adaptar l'activitat física i l'esport a tota la societat i fer-la accessible a tothom. La necessitat d'atendre a la diversitat en aquest cas és un pilar fonamental si es vol garantir l'accessibilitat per a tots els col·lectius de la societat a l'activitat física i l'esport.

Figura 48. Reflexions sobre la transformació de l'esport

Per tant és important l'existència de programes i accions esportives adaptables a les característiques i especificitats dels diferents col·lectius de població. Aquesta evolució de la pràctica d'activitat física i esport serà constant en el temps i, per tant, s'hauria d'atendre cada cop més a la diversitat de població oferint serveis més adaptats. Les futures societats per la seva pròpia naturalesa seran les que aniran evolucionant i generant nous paradigmes, visions del fenomen esportiu i tendències innovadores a mesura que vagin passant els anys.

El sector esportiu es troba en un punt en què la seva transformació constant l'ha convertit en un fenomen pluridisciplinar, ric i viu que no para de créixer i adquirir inputs de diferents àmbits.

Aquesta transformació queda palesa en la següent figura en la qual es mostren les noves tendències englobades en 8 pilars fonamentals. Aquests ítems són els que han aparegut en l'actualitat i estan emergint amb més força, són els que estan propiciant aquesta nova visió de l'activitat física i l'esport més de lleure i salut en detriment de l'esport federat de competició.

Figura 49. Els processos del canvi del fenomen esportiu

L'activitat física i l'esport doncs, deriva a un model més de lleure i salut i s'encamina cap a un futur polivalent, dinàmic i de gran impacte sobre la societat. La individualització del producte esportiu i la seva adaptació als diferents col·lectius i públics serà clau per la consecució de l'èxit i l'arrelament a la pràctica esportiva d'un gran volum de població que fins el moment no en prenia part.

En aquest apartat s'han pogut conèixer les tendències emergents i el camí que està prenent la pràctica d'activitat física i l'esport en l'actualitat. L'objectiu de la realització d'aquesta fotografia de les tendències actuals ha estat, entre d'altres, mostrar cap a on s'encamina l'activitat física i l'esport i poder generar connexions entre aquesta i la situació actual que viu Sant Cugat del Vallès envers l'esport.

L'esport ha d'abastar la totalitat de la població ja que no es pot donar l'esquena a les tendències establertes en l'actual societat. S'haurien d'unir esforços per tal d'intentar transformar la concepció respecte l'esport. S'ha d'aconseguir passar de la possibilitat a la necessitat, de l'opció personal a l'obligació social, de la tasca pròpia e individual a una qüestió que afecta a una gran quantitat d'àmbits (salut, educació, economia, cultura, turisme, urbanisme, regió, relacions nacionals o internacionals...).

La següent figura resumeix les tendències comentades identificant aquelles que s'han percebut de forma clara en el municipi ja sigui per part de la ciutadania i en les polítiques esportives municipals. Aquestes tendències, són el resum del que està passant en el sector esportiu però no vol dir que totes hagin de produir-se ja que l'entorn afavoreix l'aparició d'unes per sobre de les altres.

Figura 50. Tendències emergents d'activitat físico esportiva que es produeixen a la ciutat

Tendències del sector de l'AF i l'esport	Es percep a Sant Cugat en l'actualitat
Esportivització del carrer: demandes d'espais més diversos i polivalents.	✓
Individualització de la pràctica esportiva en edat adulta. Motivació d'autosuperació. Augment pràctica femenina.	✓
Augment i consolidació de: estil de vida 'healthy' / equilibri cos ment / alta intensitat i esport extrem.	✓
Centres esportius més especialistes i a la vegada oferta de serveis transversals focalitzats a estils de vida saludables.	✓
Nous serveis esportius a l'aire lliure i/o a distància i amb un elevat nivell de personalització.	✓
Demanda de serveis esportius de qualitat però amb un pagament ajustat pel servei.	✓
Transformació del teixit associatiu a una major professionalització d'acord les demandes legals i del mercat.	✓
Augment i cerca de noves formes de col·laboració publico-privada.	✓
Ús de l'esport com a reclam turístic així com element de dinamització comercial i laboral.	✓
Transformació de la vivència de l'esport i de la seva oferta i organització mitjançant les noves tecnologies.	✓

Font: elaboració pròpia, 2016.

TENDÈNCIES DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT

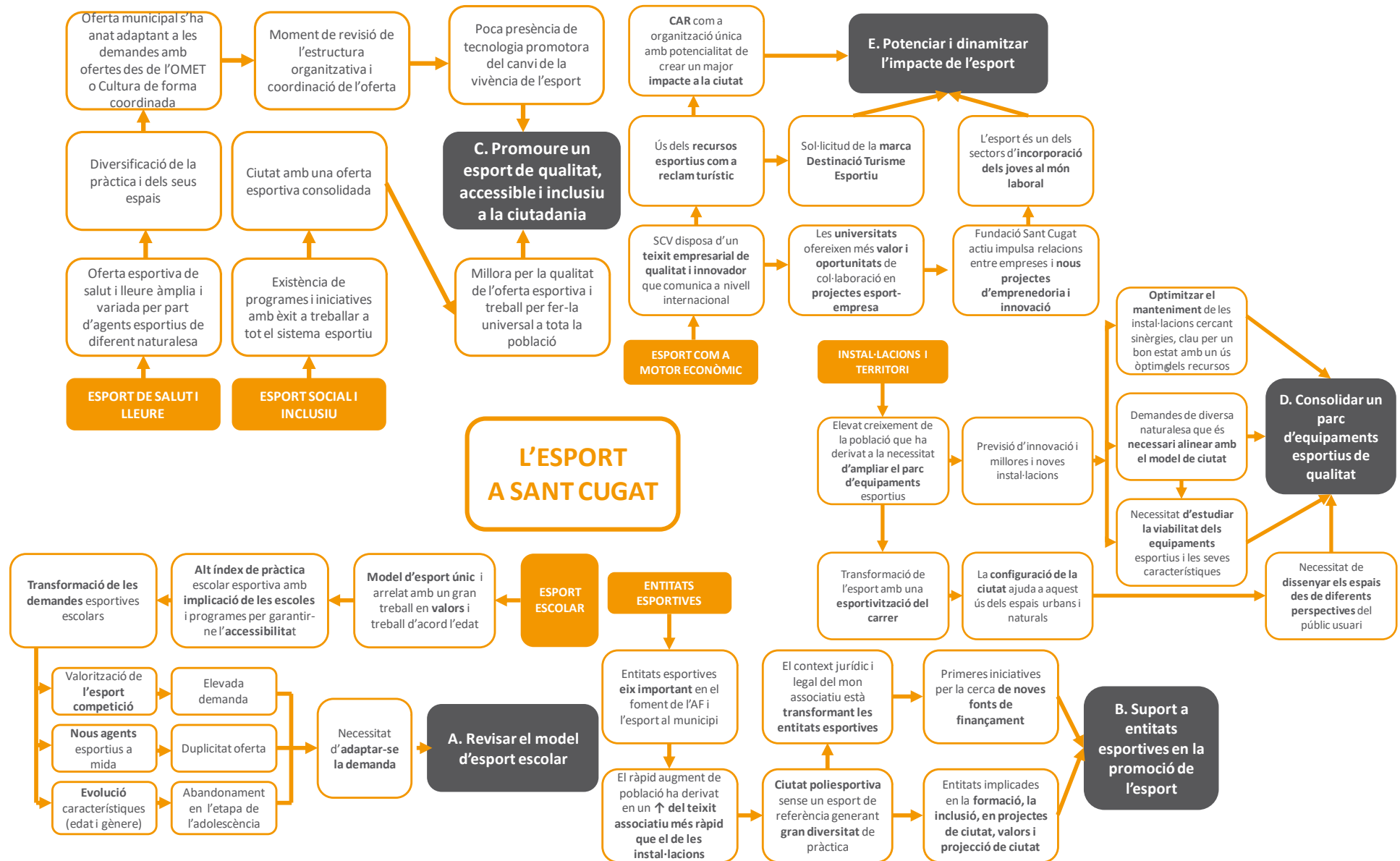
- Esportivització del carrer: demandes d'espais més diversos i polivalents.
- Individualització de la pràctica esportiva en edat adulta amb una motivació d'autosuperació. Augment de la pràctica femenina en aquests tipus d'activitats.
- Augment i consolidació de l'estil de vida 'healthy' i pràctiques esportives d'equilibri cos ment així com de pràctiques esportives d'alta intensitat i esport extrem.
- Centres esportius més especialitzats en pràctiques esportives o oferta de serveis transversals focalitzats a estils de vida saludables.
- Nous serveis esportius a l'aire lliure i/o a distància amb un elevat nivell de personalització.
- Demanda de serveis esportius de qualitat però amb un pagament ajustat pel servei.
- Transformació del teixit associatiu a una major professionalització d'acord les demandes legals i del mercat.
- Augment i cerca de noves formes de col·laboració publico-privada.
- Ús de l'esport com a reclam turístic així com element de dinamització comercial i laboral.
- Transformació de la vivència de l'esport i de la seva oferta i organització mitjançant les noves tecnologies.

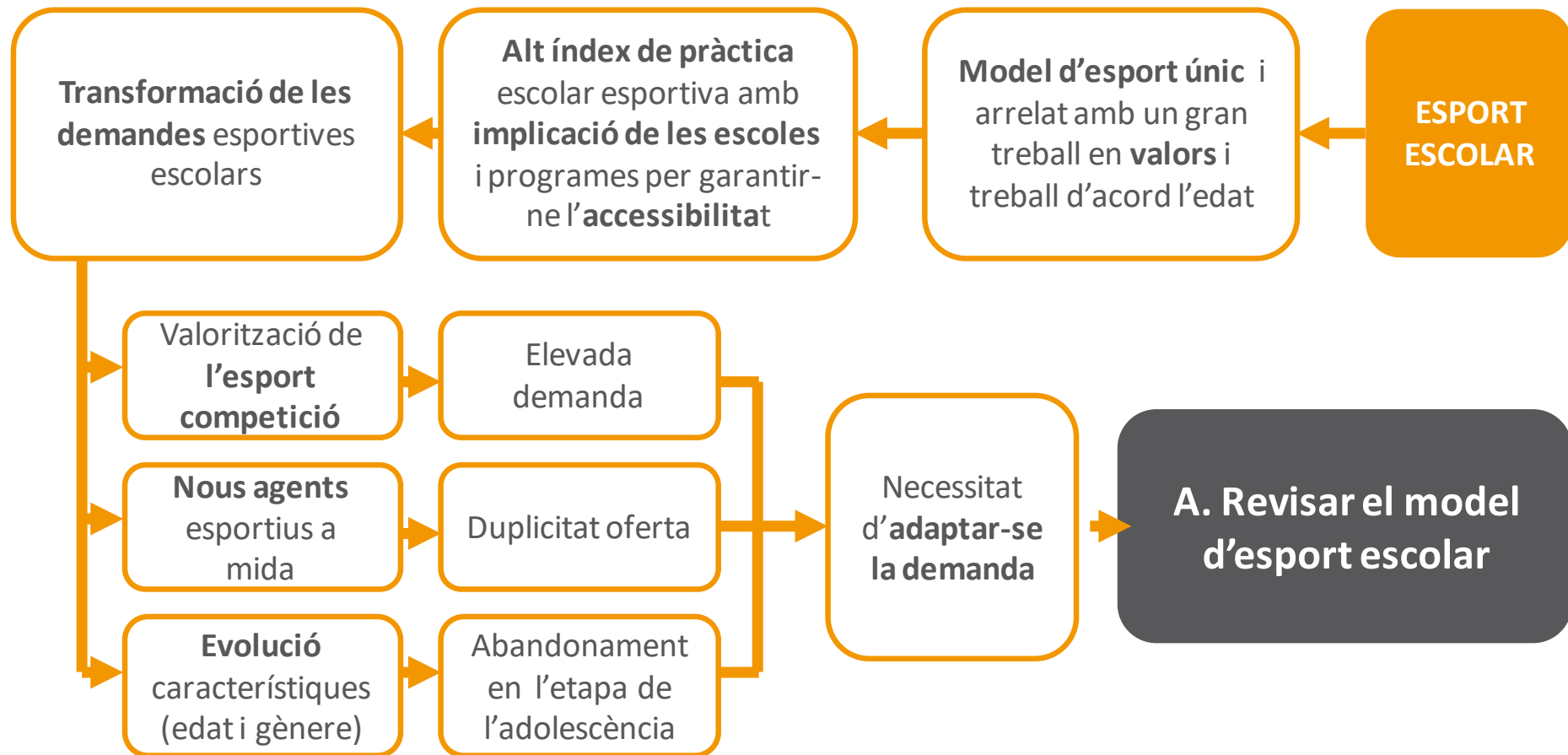
11. DIAGNOSI I CONCRECIÓ DE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES EN EL SISTEMA ESPORTIU

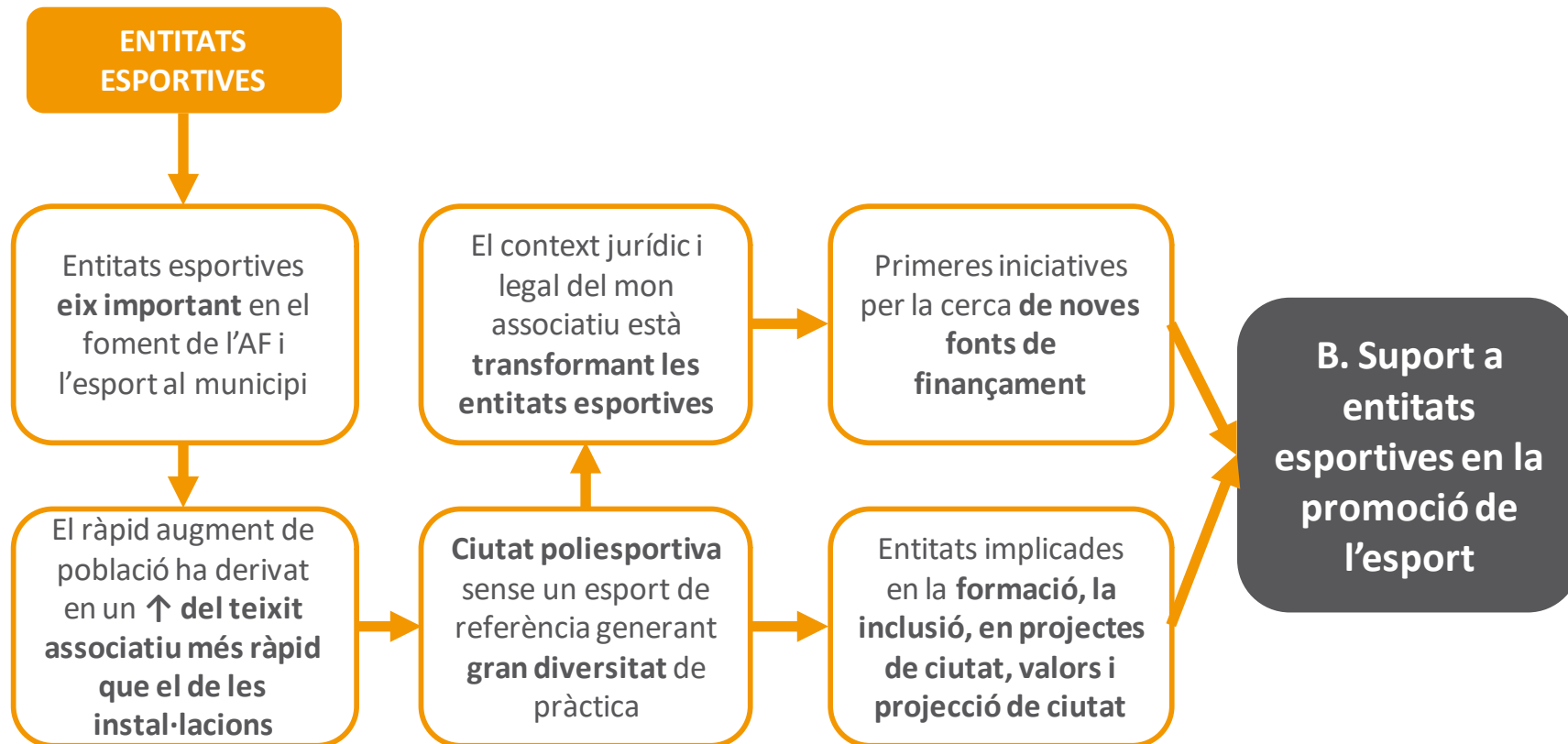

A continuació es realitza **la diagnosi de l'estat actual de l'esport social i educatiu de futur a la ciutat de Sant Cugat del Vallès** d'acord l'anàlisi detallada en el present document. Aquesta diagnosi sintetitzada en un mapa conceptual, identifica els 5 temes rellevants a treballar finalitzant amb una proposta **d'objectiu estratègic** en cada un d'ells. Per a la realització d'aquest **mapa conceptual** s'han tingut en compte els aspectes positius actuals i de futur, així com els aspectes a millorar. Els objectius estratègics es desenvoluparan en la fase propositiva del present estudi, amb un treball participatiu entre diferents agents de la ciutat.

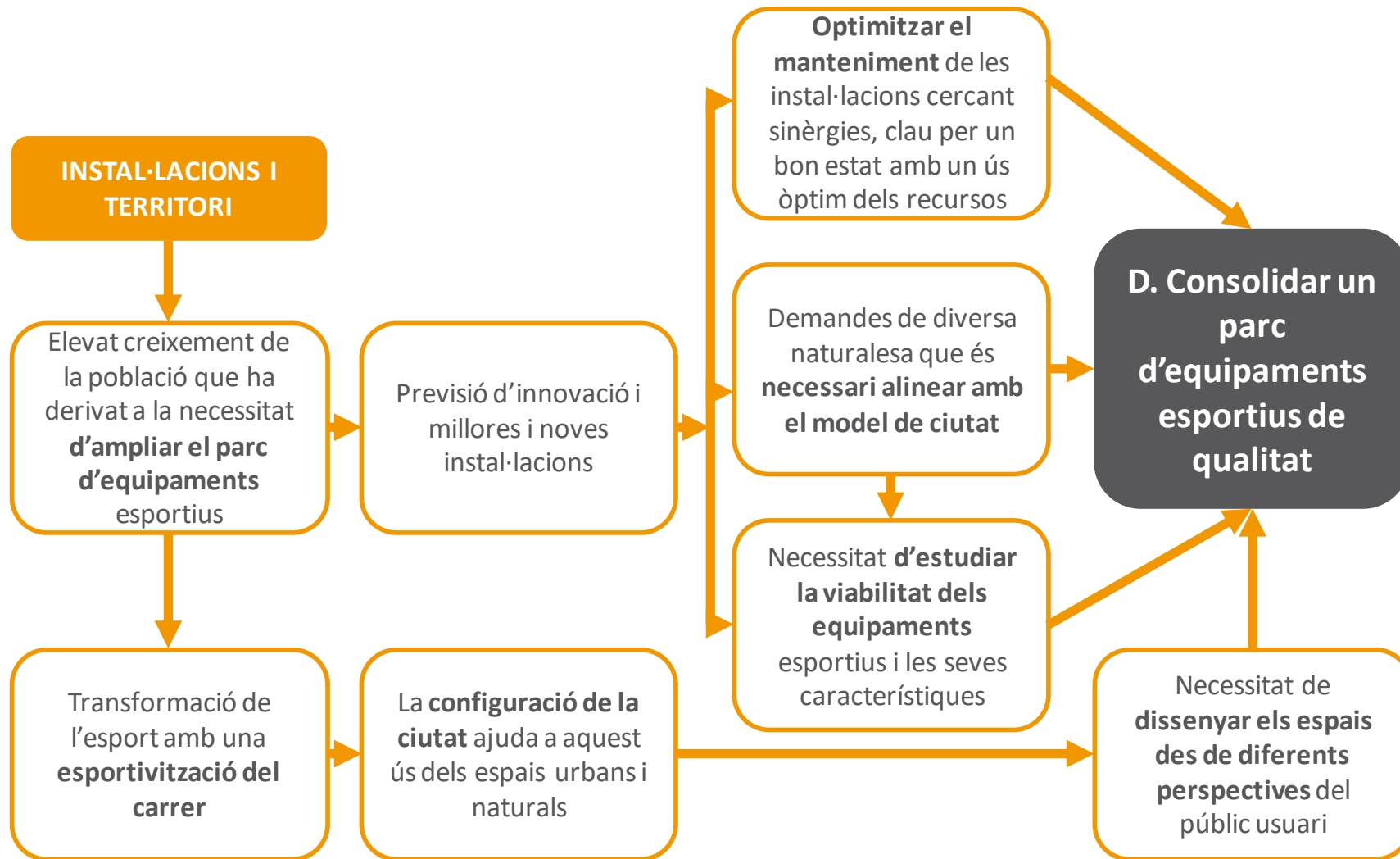
Primerament es mostra un mapa conceptual global dels diferents àmbits i seguidament s'entra en detall per a cadascun d'aquests.

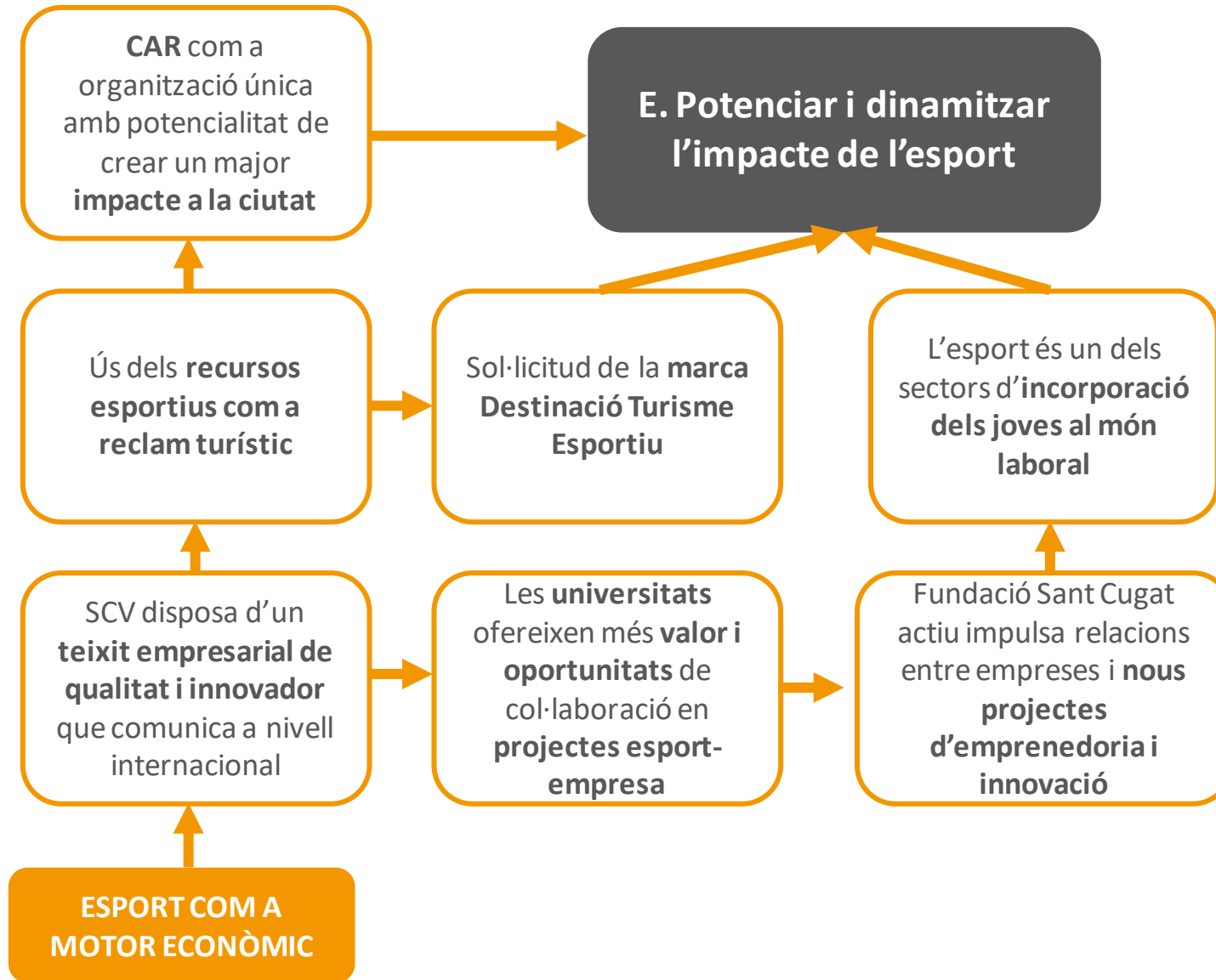

Per tant, d'aquesta diagnosi se'n deriven 5 línies estratègiques de treball les quals seran la guia en la definició de l'esport de futur del municipi de Sant Cugat del Vallès. Aquestes són:

Taula 19. Resum de les línies estratègiques proposades

Aquestes línies es concretaran i desenvoluparan en el segon volum del Pla Estratègic de l'Esport de Sant Cugat del Vallès, corresponent a la fase propositiva.

- A** Revisar el model d'esport escolar
- B** Suport a entitats esportives en la promoció esportiva
- C** Promoure un esport de qualitat, accessible i inclusiu a la ciutadania
- D** Consolidar un parc d'equipaments esportius de qualitat
- E** Potenciar i dinamitzar l'impacte de l'esport